

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI: 1990 SONRASI
ÇALIŞMALARIN BİBLİYOGRAFİK ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEYNEP GÜNEŞ

İSTANBUL 2009

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI: 1990 SONRASI
ÇALIŞMALARIN BİBLİYOGRAFİK ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ZEYNEP GÜNEŞ

Tez Danışmanı: Prof. Dr. HAMZA KANDUR

İSTANBUL 2009

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Zeynep Güneş'in "Türkiye'de Yoksulluk Araştırmaları: 1990 Sonrası çalışmaların Bibliyografik Analizi" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hamza Kandur
Üniversitesi Marmara

İmza

.....

Üye : Doç. Dr. Tuba Karatepe
Üniversitesi Marmara

.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Niyazi Çiçek
Üniversitesi İstanbul

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun ...02../09../ 2009 tarih ve ...16-h.. sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
	No
İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
ŞEKİLLER LİSTESİ	VII
TABLolar LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR	IX
GİRİŞ	X

1. YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI LİTERATÜRÜNDE AĞIRLIKLIL OLARAK GEÇEN BAŞLIKLAR VE KAVRAMLAR..... 1

1.1. Ekonomik Yaklaşımlar	2
1.1.1. Mutlak Yoksulluk ve Görelil Yoksulluk.....	2
1.1.2. Objektif Yoksulluk - Subjektif Yoksulluk	3
1.1.3. Gelir Yoksulluğu.....	4
1.1.4. İnsani Yoksulluk, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, İnsani Yoksulluk Endeksi, Kapasite Yaklaşımı, Amartya Sen	4
1.1.5. Yoksulluk Ölçümleri.....	5
1.2. Sosyolojik ve Antropolojik Yaklaşımlar	6
1.2.1. Yoksulluk Kültürü	6
1.2.2. Sosyal Dışlanma, Yurttaşlık, Sınıftaltı.....	8
1.2.3. Katılımcı Yoksulluk Yaklaşımı	9
1.2.4. Kırsal ve Kentsel Yoksulluk, Göç	10
1.2.5. Yeni Yoksulluk, Çalışan Yoksul, Enformel Sektör	11
1.2.6. Nöbetleşe Yoksulluk, Kalıcı Yoksulluk	12
1.3. Ekonomi Politikaları ile İlgili Kavramlar	13
1.3.1. Kalkınma İktisadı ve Keynesyen Ekonomi	13

1.3.2. Neoliberal Politikalar, Yapısal Uyum Programları, Dünya Bankası, IMF	13
1.4. Devlet ve Kamu Politikaları ile İlgili Kavramlar	15
1.4.1. Sosyal Devlet.....	15
1.4.2. Sosyal Hizmet.....	15
1.4.3. Yoksullukla Mücadele Stratejileri	16
1.4.3.1. Sosyal Riski Azaltma Projesi	16
1.4.3.2. Şartlı Nakit Transferleri	17
1.4.3.3. Mikrokredi	18
1.4.3.4. Yeşil Kart	19
1.4.3.5. Asgari gelir, vatandaşlık geliri	20
1.5. Yoksulluk Yazınında Geçen Diğer Kavramlar, Başlıklar	21
1.5.1. Yoksulluk Nafakası	21
1.5.2. İslam Dini – Hadisler ve Kuran-ı Kerim’de Zenginlik ve Fakirlik	21
1.5.3. İngiltere Yoksulluk Yasaları.....	21
2. YOKSULLUK ALANINDA ETKİN AKTÖRLER.....	22
2.1. Türkiye’deki Kuruluşlar	23
2.1.1. Kamu Kuruluşları	23
2.1.1.1. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu	23
2.1.1.2. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu	24
2.1.1.3. Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü.....	24
2.1.1.4. Türkiye İstatistik Kurumu	25
2.1.1.5. Devlet Planlama Teşkilatı.....	25
2.1.2. Yerel Yönetimler	25
2.1.3. Sivil Toplum Kuruluşları, Üçüncü Sektör	26
2.1.4. Üniversiteler ve Araştırma Merkezleri	27
2.2. Ulusüstü Kuruluşlar.....	31
2.3. Dünyadaki Yoksulluk Araştırmaları Merkezleri ve Ağları	32
2.3.1. Karşılaştırmalı Yoksulluk Araştırmaları Programı	32
2.3.2. Kronik Yoksulluk Araştırmaları Merkezi	34
2.3.3. Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü, Institute for Development Studies	35

2.3.3.1. İngiliz Kalkınma Çalışmaları Kütüphanesi	36
2.3.3.2. ELDIS.....	36
2.3.4. Yoksulluk Araştırmaları Enstitüsü	37
2.3.5. Avrupa Yoksulluk ile Mücadele Ağı.....	37
2.3.6. Küresel Kalkınma Ağı	38
2.3.7. Güney Afrika Bölgesel Yoksulluk Ağı	38

3. TÜRKİYE’DEKİ YAYINLARDA YOKSULLUK KONUSUNA İLGİNİN KAYNAKLARI 39

3.1. Yoksul Sayısının Artması ve Yoksulluk Sorununun Derinleşmesi	39
3.2. Ulusüstü ve Ulusal Kuruluşlar Tarafından Gerçekleştirilen Araştırmalar ...	42

4. TÜRKİYE’DE 1990 YILI SONRASI YOKSULLUK ARAŞTIRMALARININ İÇERİK ANALİZİ 43

4.1. Tezler	43
4.2. Kitaplar	59
4.3. Makaleler	68
4.2.2. Süreli Yayınlarda Makaleler	68
4.2.3. Kitaplar İçinde Makaleler	71

SONUÇ 78

KAYNAKÇA..... 81

ÖZGEÇMİŞ..... 87

EKLER

EK 1. BİBLİYOGRAFİK VERİLER - SÜRELİ YAYINLAR İÇİNDE MAKALELER

EK 2. BİBLİYOGRAFİK VERİLER - KİTAPLAR İÇİNDEKİ MAKALELER

EK 3. BİBLİYOGRAFİK VERİLER - KİTAPLAR

EK 4. BİBLİYOGRAFİK VERİLER - TEZLER

EK 5. DÜNYADA YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI MERKEZLERİ

ÖNSÖZ

Yoksulluk olgusu son yıllarda Türkiye’de hem akademik çalışmalarda hem de basında çok yer alan ve tartışılan konulardan biri haline geldi. Tüm dünyayı etkileyen neoliberal politikalar, Türkiye’de yaşanan ekonomik krizler, değişen refah rejimi, 1999’da yaşanan büyük deprem, hayırseverlik anlayışı ve sivil toplum kuruluşları unsurları yoksulluk konusunu görünür kılan ve gündeme taşıyan etmenlerden bazıları. Bu tezde 1990’dan sonra Türkiye’de yoksulluk konusunun ele alındığı akademik çalışmalar bibliyografik açıdan ele alınarak, genel bir tablo çıkarılmaktadır.

Çalışmamda danışmanlığımı üstlenen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Hamza Kandur’a, çalışma konusunu seçmemde etkili olan Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi üyeleri saygıdeğer hocalarıma ve İbrahim Altan’a saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca eşsiz bir çalışma ortamı sundukları için T.D.V. İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi çalışanlarına, çalışmam süresince yanımda olan değerli arkadaşlarım Nuray Urkaç Güler, Selma Topkara, Ümit Aydoğmuş, Taha Dursun, Ayşen Baylak ve kuzenim Hanife Mazlum’a teşekkür ederim.

Son olarak her zaman olduğu gibi desteklerini esirgemeyen sevgili aileme özellikle abim Kamil’e sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

1980 sonrası dönemde neoliberal politikalar ve yapısal uyum programları ile birlikte yoksulluğun tüm dünyada aşırı boyutlara varması, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi ulusüstü kuruluşların raporları, konferansları ve lobi faaliyetleri ile yoksulluk olgusunu gündemde tutması, diğer taraftan ülkede 1990'lı yıllardaki ve en şiddetlisi 2001 yılında gerçekleşen ekonomik krizler, yine ülkenin sanayi sektörünü kalbinden vuran 1999 depremi gibi unsurların bir araya gelmesiyle yoksulluk konusu Türkiye'de akademik yazında fark edilir bir şekilde yer almaya başladı. 1990'lı yıllarda yoksulluk konulu araştırma raporlarının ve uzmanlık tezlerinin görülmeye başlaması araştırma kapsamının 1990'lı yıllara dayandırılmasının başlıca nedenidir.

Bu çalışmada 1990 sonrası Türkiye'deki yoksulluk çalışmaları kapsamındaki tezler, kitaplar, makaleler ve araştırma raporları taranmış ve bibliyografik verileri üzerinde içerik analizi yöntemi uygulanarak hangi aktörlerin yoksulluk konusuna daha çok ilgi duyduğu ve etkin olduğu, hangi yıllarda konuya eğilimin arttığı, yoksulluk kavramının hangi kavramlarla birlikte hangi yıllarda ilişkilendirilmeye başlandığı gibi soruların cevapları bulunmaya çalışılmıştır. Bu cevaplar üzerinden Türkiye'de 1990 sonrası üretilen yoksulluk çalışmalarının genel tablosu çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: yoksulluk, Türkiye, yoksulluk araştırmaları, yoksulluk çalışmaları, içerik analizi, bibliyografya

ABSTRACT

After 1980, with the introduction and adoption of neoliberal policies and structural adjustment programs, the poverty increased and deepened globally and nationally. In the aftermath of this increase, UN's and World Bank's emphasis on the fact of poverty in their reports, action plans and cross-country analyses became the hallmarks of new poverty studies. In Turkish context, the 1999 Marmara earthquake, the financial and economic crises in 1990s and in 2001, alongside the effects of previous decade's neoliberal policies, led to the visible and observable proliferation of academic discourses on poverty in Turkey. This is why the scope of this research is limited to 1990s, when the academic discourses on poverty re-emerged as an eminent area of study in Turkey.

This study, by deploying content analysis method, analyzes bibliographical data of thesis, books, articles and research reports, which can be conceptualised in terms of poverty studies after 1990s. By doing this, this study aims to answer the questions of which actors are interested in the issue of poverty and most importantly which actors achieved certain hegemony on this interest and in which years the interest regarding poverty is increased with what kind of concepts. Thus, this study relates the concepts of and perspectives on poverty with the periods by looking at thesis, books, articles and research reports. By answering these questions, this study produces a general outlook of the poverty studies in Turkey after 1990.

Keywords: poverty, Turkey, poverty studies, poverty research, content analysis, bibliography

Şekiller Listesi

Şekil 2.1:	Türkiye’de yoksulluk araştırmalarında etkin rol oynayan aktörler	28
Şekil 2.2:	Yoksulluk ve disiplinler	34
Şekil 4.1:	Tezlerin yıllara göre dağılımı	50
Şekil 4.2:	Tez başlıklarının terimsel analizi – en çok yer verilen terimler	54
Şekil 4.3:	Tezlerin hazırlandığı illerin katkısı	58
Şekil 4.4:	Tezlerin hazırlandığı üniversitelerin analizi	59
Şekil 4.5:	Tezlerin hazırlandığı üniversite bölümlerinin dağılımı	60
Şekil 4.6:	Yoksulluk konusunu en çok ele alan beş bölüm	61
Şekil 4.7:	Kitap sayılarının yıllara göre dağılımı	65
Şekil 4.8:	Türlerine göre kitapların yüzdeleri	66
Şekil 4.9:	Kitap türlerinin yıllara göre dağılımı	67
Şekil 4.10:	Yoksulluk başlıklı toplantıları düzenleyen kuruluşlar	68
Şekil 4.11:	Sürelî yayınlarda yer alan makalelerin yıllara göre dağılımı	74
Şekil 4.12:	Kitap türlerine göre makale sayısının yıllar içindeki dağılımı	77

Tablolar Listesi

Tablo 4.1: Tez başlıklarının terimsel analizi	51
Tablo 4.2: Tezlerde işlenen illerin ve tezlerin yapıldığı illerin coğrafi analizi	56
Tablo 4.3: Tezlerin hazırlandığı üniversiteler ve illeri	57
Tablo 4.4: Uzmanlık tezleri	64
Tablo 4.5: Yoksulluk başlıklı toplantıları düzenleyen ve toplantıları yayına dönüştüren kuruluşlar	69
Tablo 4.6: Raporları hazırlayan ve hazırlatan kuruluşlar	70
Tablo 4.7: Yoksulluk başlıklı makalelerin en çok yayınlandığı dergiler	75
Tablo 4.8: Süreli yayınlar makale başlıklarının terimsel analizi	76
Tablo 4.9: Makalelerin bulunduğu toplantı kitapları ve bildiri sayıları	78
Tablo 4.10: Kitaplarda ve süreli yayınlarda bulunan makale başlıkları terimsel analizlerinin karşılaştırması – başlıklarda en çok geçen 20 terim	79
Tablo 4.11: Makalelerde geçen terimlerin yıllara göre tezahürleri	81

KISALTMALAR

ASAGEM	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼
BMKP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
DB	D¼nya Bankası
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
IMF	Uluslararası Para Fonu
KSGM	Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼ę¼
SHÇEK	Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
SPF	Sosyal Politikalar Forumu
SRAP	Sosyal Riski Azaltma Projeleri
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SYDTF	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
şNT	şartlı Nakit Transferleri
TESEV	T¼rkiye Ekonomik ve Sosyal Et¼dler Vakfı
TODAİE	T¼rkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstit¼s¼
T¼BA	T¼rkiye Bilimler Akademisi
T¼İK	T¼rkiye İstatistik Kurumu

GİRİŞ

Türkiye’de özellikle son on yılda yoksulluk konusu akademik yazında farkedilir bir şekilde yer almaya başladı. Neoliberal politikalar ve yapısal uyum programları ile birlikte yoksulluğun tüm dünyada aşırı boyutlara varması, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi ulusüstü kuruluşların raporları, konferansları ve lobi faaliyetleri ile yoksulluk olgusunu gündemde tutması, diğer taraftan ülkede 1990’lı yıllardaki ve en şiddetlisi 2001 yılında gerçekleşen ekonomik krizler, yine ülkenin sanayi sektörünü kalbinden vuran 1999 depremi gibi unsurların bir araya gelmesiyle yoksulluk konusu kitaplarda, makalelerde, tezlerde ve araştırma raporlarında artış göstererek tartışılmaya başladı.

Bu çalışmanın amacı 1990 sonrasında Türkiye’de ilk olarak araştırma raporları ve uzmanlık tezleri ile ortaya çıkan, 2000 yılından sonra ise farklı disiplinler tarafından da ele alınan alt başlıkları genişleyerek hızla artış gösteren yoksulluk araştırmalarını değerlendirmek ve araştırmacılara genel bir tablo çıkarmaktır. Bunun için ilk olarak Türkiye’de 1990 yılından sonra üretilen yoksulluk çalışmalarının bibliyografik verileri toplanmış, sonrasında ise içerik analiz yöntemi uygulanarak bu veriler değerlendirilmiştir.

Tezin başlığı olan “yoksulluk araştırmaları”ndan kasıt yoksulluk ile ilgili akademik düzeyde yapılan çalışmalardır. Tezler, kitap ve dergi içinde yer alan makaleler, kitaplar, araştırma raporları buna dahildir. Yoksa yoksulluk araştırmalarından kasıt sadece saha çalışmalarına ve verilere dayalı somut araştırmalar değildir.

Tezin ilk bölümünde, yoksulluk araştırmaları literatüründe tartışılan Türkiye’ye özgün ya da Dünya literatüründe kullanılan kavramlara yer verilerek, bu kavramların kökenleri, tarihi seyri, Türkiye’de ele alınışına kısaca değinilmiştir.

İkinci bölümde ise, yoksulluk çalışmalarına yön veren, etkin ve bu alana hakim aktörler ele alınmıştır. İlk olarak Türkiye’deki kuruluşlar başlığı altında kamu kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ile üniversiteler ve araştırma merkezleri işlenmiştir. Bunun dışında Türkiye’deki yoksulluk gündemini oluşturan ulusüstü kuruluşlara yer verilmiş, sonrasında da Dünya’daki bilinen yoksulluk araştırmaları merkezleri ile bilgi hizmetlerinden örnekler verilmiştir.

Üçüncü bölümde 1990 sonrasında Türkiye’de akademik yazında yoksulluk konusuna karşı ilginin kaynakları irdelenmiştir. Son olarak dördüncü bölümde Türkiye’de 1990 sonrası üretilen tezler, raporlar, kitaplar ve makalelerin bibliyografik verileri içerik analizi yöntemi ile değerlendirilerek çıkarımlar yapılmıştır.

İçerik analizi yöntemini Berolson, “*iletişimin görünen içeriğinin nesnel, sistematik ve niceliksel tanımlamasında kullanılan araştırma yöntemi*¹ olarak tanımlamıştır.

HIV/AIDS ya da domuz gribi gibi temel bir konuda kitle iletişim araçlarındaki örneğin gazetelerdeki ilginin miktarı ve doğası araştırıldığında, muhtemelen aşağıdakilere benzer sorular gelecektir:

- Bu konu ile ilgili haberler ilk ne zaman çıkmaya başladı?
- Hangi gazete konuya daha çok ilgi göstermiş?
- Hangi gazete konuyla ilgili daha hızlı haber çıkartmış?
- Hangi noktadan sonra medyanın ilgisi yön değiştirmiş?
- Gazetecilerin konuya tutumu zaman içinde değişmiş midir?

Bu ve benzeri araştırma sorularının cevapları bulunmak istendiğinde içerik analizi yöntemine ihtiyaç duyuluyor demektir. ²

Bir diğer iyi bilinen ve benzer bir tanıımı ise (Holsti, 1952):

“İçerik analizi mesajların belirli özelliklerini nesnel ve sistematik bir şekilde tanımlayarak çıkarımlar yapmak için kullanılan tekniklerdir.”³

1995’lerde Robet ve Bouillaget’in tanıımı ise şöyledir:

“İçerik analizi, çeşitli metinlerin içeriğini, naif bir okumaya kendini doğrudan vermeyen temel öğelerini sınıflandırmak ve yorumlamak amacıyla metodik, sistematik, objektif ve mümkünse nicel olarak incelenmesini sağlayan bir tekniktir.” ⁴

¹ Bernard Berolson, *Content analysis in communication research*. New York, Hafner Press, 1952, s.18.

² Alan Bryman, *Social Research Methods*. Oxford, Oxford University Press, 2004, s.182.

³ R. Holsti, *Content analysis for the social sciences and humanities*. London, Addison-Wesley Publishing, 1969, s. 14.

⁴ Nuri Bilgin, *Sosyal bilimlerde içerik analizi: teknikler ve örnek çalışmalar*, 2. bs., Ankara, Siyasal Kitabevi, 2006, s.2.

İçerik analizi bir metin ya da metin dizilerinde belirli kelimelerin, kavramların, konuların, deyimlerin, şekillerin (characters) ya da cümlelerin varlığını betimlemek ve nesnel bir şekilde sayısallaştırmak için kullanılır. Burada sözü edilen içerik analizi yapılacak metinler; kitaplar, kitap bölümleri, denemeler, röportajlar, gazete başlıkları ve makaleler, tarihi belgeler, konuşmalar, söyleşiler, reklâmlar, tiyatro kısacası iletişim dilinin herhangi bir şekli ya da yazı parçası olabilir. Belki de bu yüzden bu yöntem, günümüzde pazarlama ve medya araştırmalarından, edebiyat, etnografya ve kültür araştırmalarına, sosyoloji ve siyaset biliminden, psikoloji ve bilişsel bilim ile kütüphanecilik ve enformasyon bilimine kadar çeşitlilik gösteren birçok araştırma alanında uygulanmaktadır. Metinlerdeki mesajlardan betimlenen sonuçlar, yazarlar, dinleyici, hatta metnin ait olduğu kültür ve döneme ait çıkarımlar yapmak için kullanılır.

İçerik analizinin uygulandığı araştırmalarda etkili başlama noktası araştırmanın sorusunun ve hedeflerinin bilinmesidir. İkinci olarak örnekleme stratejisi kullanılır, çünkü araştırmayı belli bir çerçeveye oturtmak önemli ve gereklidir. Sonrasında analiz yapmak için metnin kategorilere ayrılması analizi kolaylaştırır. Son olarak betimlenen veriler ile analiz yapılır.⁵

İçerik analizinde incelenen konuya bağlı olarak çeşitli teknikler kullanılır. Bunlar:

- a) *Frenkans analizi*: En basit şekliyle, birim veya öğelerin sayısal, yüzdesel ve oransal bir tarzda görünme sıklığını ortaya koymaktır. Bu belirli bir öğenin yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlar. Frekans analizi sonunda, öğeler önem sırasına sokulur ve sıklığa dayalı bir sınıflama yapılır. Örneğin, bir metinde anahtar sözcüklerin, bir insanın günlük uğraşları arasında ilgi odaklarının, bir kitle iletişim aracında ana temaların belirlenmesinde frekans analizi sonuçlarına bakılır.
- b) *Kategorisel analiz*: Genel olarak, belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesini ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder. Kategorilendirme, mesajların kodlanmasını, yani anlamlarının işlenmesini gerektirir. Analiz kategorileri, mesajda bizim ilgilendiğimiz çok çeşitli boyutlara dayanabilir. Örneğin, mesajın konusu, yönü (lehte ve aleyhte), taşıdığı değerler, amaçlar ve niyetler, amaçlara ulaşmada başvurduğu yollar, kişileri

⁵ Colin Robson, *Real world research*. Oxford, Blackwell, 1997.

betimlemede kullanılan özellikler ya da çizgiler, mesajın kaynağı, mesajın hedeflendiği kişi veya kitleler, olayların geçtiği yer ve zamanlar, çatışma konuları gibi mesajın söylediği şeye ilişkin boyutlar ile mesajın tipi, biçimi, mesaj ve iletişimin gramer özellikleri gibi mesajın söylenme tarzıyla ilgili boyutlar, kategorilendirmede esas alınabilir.

- c) *Değerlendirici analiz*: Osgood ve arkadaşları (1954) tarafından geliştirilen bu yöntem tutum kavramını esas alır ve bir mesajdaki lehte ve aleyhte tutumları ölçme amacını esas alır.
- d) *Olumsuzluk ya da ilişki analizi*: Burada mesajdaki tek tek öğeler yerine öğeler arasındaki ilişkiler incelenir. Bu teknik bilgisayarın devreye girmesi ile önem kazanmıştır. Olumsuzluk analizi, basit frekans analizi ile yetinmek istemeyen araştırmacılar tarafından daha anlamlı bir analiz biçimi olarak görülmüştür. Bu analiz, neyin kaç kez görüldüğünü değil, neyin neyle beraber görüldüğünü, çeşitli mesaj öğelerini hangi ilişki yapısı içinde birlikte bulunduğunu saptamayı amaçlar.⁶

Çalışmada değerlendirilen bibliyografya verilerinin seçiminde ise şu sınırlar içinde kalınmıştır:

- 1990 yılından sonra yayınlanan kitaplar, araştırma raporları, makaleler ve tezler,
- Türkiye adresli yayınlar ile birlikte Türk yazarlara ait yayınlar ve Türkiye’de yaşanan yoksulluğu konu alan seçilmiş, İngilizce yurtdışı adresli yayınlar,
- Yayınları seçerken yayın adında “yoksulluk”, “yoksul” ve eş anlamlıları “fakir” “fakirlik” kavramlarının yer aldığı yayınlar dahil edilmiştir. Ancak gelir dağılımı, kentleşme, gecekondu, eşitsizlik gibi yoksulluk ve yoksulluk halleri ile ilgili kavramlar yukarıdaki anahtar tarama kelimeleri ile birlikte kullanılmadığı takdirde araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.
- İçindekiler ve bölüm başlıkları incelenerek yoksulluk kavramının ağırlıklı olarak ele alındığı yayınlar da araştırmaya dahil edilmiştir.

⁶ Nuri Bilgin, *a.g.e.*, s.18-23.

- Bibliyografik değerlendirmeye bu araştırmanın kapsamına girmediği için romanlar dâhil edilmemiştir.

İçerik analizine kaynak teşkil eden bibliyografya verileri gerekli raporlamaların, grafiklerin ve tabloların alınabileceği bir veri tabanı programında aşağıdaki gruplarda listelenmiştir:

1. Kitaplar ve araştırma raporları
2. Toplantı ve derleme kitaplarında yer alan makaleler
3. Süreli yayınlar içinde yer alan makaleler
4. Üniversite ve uzmanlık tezleri

Yayın adı, yazar, tüzel kuruluş, yayın yeri, yayınevi ve yayın tarihleri gerekli metadata alanlarıdır. Bu kapsamda, yayınların bibliyografik verilerine erişimde, bilindiği gibi Derleme Yasası'ndaki boşluklara dayalı olarak Türkiye Bibliyografyası'nda tüm yayınların derlenememesi (yaklaşık üçte bir yayının kapsanamaması⁷), kataloglama ve konu başlıklarındaki sorunlar ve bu yayınların gecikmeli olarak listelenmesi gibi eksiklikler ve sorunlar yüzünden özellikle sivil toplum ve üniversite yayınları da dahil kamu kuruluşlarına ait yayınlara ulaşmada güçlükler yaşanmıştır. Ancak mümkün olduğunca yukarıdaki kıstaslar doğrultusundaki bütün yayınların bibliyografik verilerine, yayınevleri web siteleri, erişilen yayınların kaynakçaları, ilgili akademisyenlerin web siteleri, üniversite kütüphaneleri katalogları gibi diğer bibliyografik araçlar vasıtasıyla erişilmeye çalışılmıştır. Veri toplama sürecinde aşağıdaki kaynaklar taranmıştır:

- Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Kütüphanesi'nin hazırlamış olduğu 1997–2006 yılları arasındaki makale duyuru bültenleri,
- İSAM makaleler bibliyografyası veritabanı,
- Milli kütüphane veritabanı,
- Milli kütüphane makaleler bibliyografyası veritabanı,
- TO-KAT ulusal toplu katalog,

⁷ M. Türker Acaroğlu, “Görüşler – Okuyucu Mektupları: Yeni Bir Derleme Yasası Gereklidir”, *Türk Kütüphaneciliği*, C 9, S 4, 1995, s.449-450.

- Üniversitelerin kütüphane katalogları, YORDAM toplu katalog,
- YÖK tez tarama sayfası,
- DEYAM (Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi) Kütüphanesi
- Ulaşılabilen yayınların -ki kitapların ve tezlerin çoğuna erişim sağlanmıştır- kaynakçaları ve dipnotları
- Yayınevlerine ait web siteleri ve kataloglar
- İnternet tarama motorları
- Akademisyenlerin ve kuruluşların web sayfaları

Bibliyografik verilerin içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmesi ile, kamu/özel, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları vb. kuruluşlardan hangilerinin yoksulluk konusuna daha çok ilgi duyduğu ve etkin olduğu, hangi yıllarda konuya eğilimin arttığı, yoksulluk kavramının hangi kavramlarla birlikte ilişkilendirilmeye başlandığı, hangilerinde yoğunluk olduğu ve bu kavramların kullanımının yıllara ve yayın türlerine göre dağılımı gibi soruların cevapları bulunmaya çalışılmıştır. Verilerin içeriksel analizlerinde frekans, kategorisel ve ilişki analizleri teknikleri kullanılmıştır.

1. YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI LİTERATÜRÜNDE AĞIRLIKLIL OLARAK GEÇEN BAŞLIKLAR VE KAVRAMLAR

Bu bölümde, akademik yazında yer alan yoksulluk tanımlarına, yaklaşımlarına ve yoksulluk ile ilişkilendirilen diğer kavramlara yer verilmektedir. Bu kavramların kimi Türkiye’ye özgün şartlarda gelişirken, çoğunlukla Dünyada özellikle Avrupa ülkelerinde yoksulluk yazınında tartışılan kavramlar Türkiye’deki yoksulluk çalışmalarında ele alınmıştır.

Yoksulluk sorunuyla ilgili çözüm arayışlarının iki temel doğrultusunun olduğu gözlenmektedir. Bunlardan birisi, yoksulluğun ölçülmesi, sayısallaştırılması ve toplumlar arası karşılaştırılmalara uygun hale getirilmesine yönelik çabalardır. Yoksulluk sorunuyla ilgili diğer arayışlar, yoksulluğun ölçülmesinden ziyade onun, nasıl, nerede, kimlerce deneyimlendiğiyle ilgilenmektedir.⁸ Türkiye’de yoksulluk çalışmalarının kapsamını da ağırlıklı olarak bu iki temel arayış belirlemiştir. Bu bölümde ilk olarak yoksulluğun ölçülmesine ve tanımlanmasına yönelik ekonomik yaklaşımlar, sonrasında ise yoksulluk durumu ve toplumsal ilişkilere yönelik sosyolojik kavramlara yer verilmiştir.

Tüm dünyada yoksulluk literatüründe ağırlıklı tartışıldığı gibi Türkiye’deki akademik yazında da yerini bulan ekonomi politikalarından kalkınma iktisadı ve neoliberal politikalara da bu bölümde kısaca değinilmiştir. Sonrasında Türkiye’deki kamu politikalarına ile bu politikalar çerçevesinde yoksullukla mücadele stratejilerine ve son olarak yoksulluk çalışmalarında işlenen diğer kavramlara yer verilmiştir.

⁸ Doğan Bıçkı, “Yoksulluk Kültürü Tezinin Sınırlı Bir Analizi: Bursa Örneği” *IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi*, Çanakkale, Onsekiz Mart Üniversitesi, 2007, s.413.

1.1. EKONOMİK YAKLAŞIMLAR

Yoksulluğun kapsamı, ülkeden ülkeye, dönemden döneme refah düzeyindeki gelişmelere bağlı olarak farklılıklar gösterir. Yoksulluk düzeyi bakımından ülkeler arası veya aynı ülke içinde dönemler arası karşılaştırmalar yapılabilmesi, toplam nüfus içinde kimlerin yoksul olarak isimlendirileceğine karar verilmesini gerektirir. Bu kararın verilebilmesi için yoksulluk kavramı mutlak yoksulluk, görelî yoksulluk ve öznel yoksulluk gibi çeşitli yaklaşımlar aracılığıyla incelenir.⁹ Yoksulluk araştırmalarında daha çok yoksulluğun sayısal olarak ölçümüne yönelik birçok farklı yaklaşım ve tanım vardır.

1.1.1. Mutlak Yoksulluk ve Görelî Yoksulluk

Mutlak ve görelî yoksulluk yaklaşımları yoksulluğun tanımları verilirken yoksulluk yazınında en çok kullanılan kavramlardandır. Recep Dumanlı'nın verdiği tanımlara göre:

“Mutlak yoksulluk, hane halkı ya da fertlerin biyolojik olarak kendilerini üretebilmeleri için ihtiyaç duydukları asgari gelir ve harcama düzeyidir. Ülkelerarası karşılaştırmaların yapılması amacıyla kullanılan bir tanımdır. Bu amaç doğrultusunda ülkelerin içinde bulundukları farklı koşulları ve gelir dağılımındaki farklılıkları dikkate almaksızın her ülkeye uygulanabilecek bir global **yoksulluk sınırı** belirlenmeye çalışılır. Elde edilen bu yoksulluk sınırı ile hesaplanan gerçek hane halkı ya da fert geliri karşılaştırılmaktadır. Yoksulluk sınırı altında gelire sahip olan kişi veya hane halkı yoksul ve aşırı yoksul olarak sınıflandırılmaktadır. **Görelî yoksulluk** kavramına göre, yoksulluk, kişi ya da hane halkının, içinde yaşadığı toplum tarafından kabul edilen asgari bir yaşam düzeyine sahip olup olmadığı ile alakalı bir konudur. Bu nedenle görelî yoksulluk kavramı farklı grupların sahip olduğu mutlak gelir düzeyinden daha ziyade gelir ve refahın dağılımındaki farklılıklara odaklanır. Başka bir ifade ile, görelî yoksulluk kavramı, yoksul hane halkı veya birey ile o toplumda yaşayan ve mevcut koşullara göre ortalama bir gelire sahip olan hane halkı veya birey arasındaki gelir kaynaklarına sahip olma kabiliyeti arasındaki farkı ifade eder.”¹⁰

Görelî yoksulluk, nüfusun genellikle gelir yüzdeleri ile ölçülmüş bölümlerinin en düşük parçası ile en yüksek parçasını karşılaştırır. Görelî yoksulluğu, mutlak yoksulluktan

⁹Türkiye’de Bireysel Gelir Dağılımı ve Yoksulluk: AB ile Karşılaştırma, İstanbul, TÜSİAD, 2000 s. 96.

¹⁰ Recep Dumanlı’dan Aktaran Coşkun Can Aktan, İstiklal Yaşar Vural, “Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri” *Yoksullukla Mücadele Stratejileri*, Ankara, Hak-iş Sendikaları Konfederasyonu, 2002, s.43.

ayıran en önemli fark, söz konusu öznelere “diğerlerine” göre “yoksul” olup olmamasına bakılmasıdır. Mutlak yoksullukta ise bir kıyaslama yapılmaksızın belli bir değerin altındaki insanlara bakılmaktadır.¹¹

1.1.2. Objektif Yoksulluk - Subjektif Yoksulluk

Yoksulluk ölçümlerinde benimsenen yaklaşımlardan ve literatürde yer alan objektif ve subjektif yoksulluk kavramlarını Aktan ve Vural şu şekilde açıklamıştır:

“Yoksulluğun tanımlanmasında **objektif yaklaşım** (refah yaklaşımı) yoksulluğu neyin meydana getirdiği ve kişileri yoksulluktan kurtarmak için nelerin gerektiği konusunda önceden belirlenen (normatif) değerlendirmeleri içerir. **Subjektif yaklaşım** ise yoksulluğun tanımlanmasında kişilerin tercihlerine (fayda yaklaşımı) önem verir. Kişilerin elde ettiği toplam faydanın hesaplanmasında karşılaşılan güçlükler nedeniyle iktisatçılar, geleneksel olarak, objektif yaklaşımı benimsemek eğilimindedirler. Bu yaklaşımı savunanlara göre bireyler her zaman kendileri için neyin en iyi olduğunu değerlendirme yeteneğine sahip değildir. Örneğin, yoksulluğun ölçümünde kullanılan hemen hemen tüm yöntemler objektif yaklaşımı benimseyerek asgari besin gereksinimi konusu üzerinde durmaktadır. Oysa kişiler tükettikleri yiyeceklerin miktarı ve türleri konusunda çok farklı değerlendirme ve tercihlere sahiptirler. Bazı kişiler yaşamlarını sürdürmek için gerekli olan yiyecek demetini tercih ederken diğerleri fiziki varlıklarını sürdürmeleri açısından önem taşımayan yiyecek demetine ağırlık verebilir. Bu nedenle yoksulluğun tanımlanmasını kişilerin ve hane halkının değerlendirmelerine bırakan subjektif yaklaşım yoksulluğun ölçülmesinde önemli problem ve karışıklıklara yol açabilmektedir.¹²”

Objektif ve subjektif yoksulluk yaklaşımları tezler dışında Türkiye’deki yoksulluk çalışmalarında pek yer almamıştır.

¹¹ Ferda Karagöz, *Yoksullukla Mücadelede Dış Yardımın Etkinliği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, 2007, s. 12.

¹² Coşkun Can Aktan, İstiklal Yaşar Vural, “Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri” *Yoksullukla Mücadele Stratejileri*, Ankara, Hak-iş Sendikaları Konfederasyonu, 2002, s.44.

1.1.3. Gelir Yoksulluğu

Gelir yoksulluğu kavramı temel ihtiyaçların karşılanabilmesi ve yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli olan gelir mahrumiyeti durumu için kullanılmakta ve yaşamı idame ettirmek için gerekli olan minimum gelir *yoksulluk sınırı* olarak tanımlanmaktadır.¹³ Literatürde sıklıkla kullanılan gelir yoksulluğu kavramı zaman zaman mutlak yoksulluk kavramına alternatif olarak kullanılmaktadır.

1.1.4. İnsani Yoksulluk, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), İnsani Yoksulluk Endeksi, Kapasite Yaklaşımı, Amartya Sen

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından 1997 yılında yayınlanan İnsani Gelişme Raporu'nda geliştirilen *insani yoksulluk kavramı* insani gelişme ve insanca yaşam için parasal olanakların yanı sıra temel gereksinimlerin karşılanabilmesi için iktisadi, sosyal ve kültürel bazı olanaklara sahip olmanın da gerekli olduğu fikrine dayanır. Bu nedenle asgari gereksinimlerden daha fazla maddi refahın söz konusu olması gerektiğini ve yoksulluğun çok boyutlu bir kavram olduğunu dikkate alır. Aynı raporda insani yoksulluğu ölçmek için *insani yoksulluk endeksi* (The Human Poverty Index-HPI) geliştirilmiştir.

İnsani yoksulluk endeksi şu üç temel yoksulluk göstergesini kullanır: yaşam süresinin kısalığı, temel eğitim ile kamu ve özel kaynaklara erişim eksikliği. Gelişmekte olan ülkeler ve OECD ülkelerinden zengin ülkeler için aradaki sosyo-ekonomik farklılıklar gözetilerek iki farklı insani yoksulluk endeksi ölçümü vardır: Gelişmekte olan ülkeler için HPI-1, zengin ülkeler için HPI-2.

- İlk yoksulluk yaşama süresi ile ilgilidir. Erken yaşta ölüm oranları göstergedir. HPI-1 için 40, HPI-2 için 60 yaşına kadar yaşamama olasılığı baz alınır.
- İkinci bileşen ise bilgiyle ilgilidir. Okuma yazma bilmeyen yetişkinlerin yüzdesi ile ölçülür.
- Üçüncü yöntem ise kaliteli bir yaşam standardına sahip olmak ile ilgilidir. HPI-1 için bu temiz suya erişim ve çocukların kilolarının yaşlarına göre daha az kiloda olmalarıyla ölçülür. HPI-2 için gelir yoksulluğu - gelir düzeyi ülkenin oranca gelirinin yüzde 50'sinin altında olanların nüfusa oranı- göz önünde bulundurulur.

¹³ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, *Politika Dokümanı: Kadın ve Yoksulluk*, Ankara, KSGM, 2008, s.7.

Yukarıdaki üç bileşene ek olarak HPI-2 için sosyal dışlanma ölçütü de vardır. Uzun dönem işsizlik oranı ile temsil edilir.¹⁴

Birleşmiş Milletler'in *insani yoksulluk* kavramı, **Amartya Sen**'in insan özgürlükleri ve “değerli bir hayat” yaşayabilmek için gerekenler üzerine yazdıklarıyla şekillenen **kapasite**¹⁵ **yaklaşımına** (capability approach) dayanır. Kapasite, açlık, sağlıksızlık, cahillik, kötü barınma koşulları gibi, her insanın mutlaka kaçınmak isteyeceği durumlardan kaçınabilme yetisi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda “kapasiteden yoksunluk” yoksulluğun tanımı olarak ortaya çıkmaktadır.¹⁶

1.1.5. Yoksulluk Ölçümleri

Yoksulluk araştırmalarının büyük bir bölümü yoksulluk ölçümlerine yoğunlaşmıştır. *“Yoksulluk konusuna karşı, 1970’lerin ilk yıllarında başlayan ilgi artışına koşut olarak yoksulluğun ölçüm yöntemleri de son yirmi beş – otuz yılda birçok araştırmacının yoğun ilgisini çekmiştir.”*¹⁷

Araştırmalarda karşılaştırmalar yapabilmek için yoksulların ve sayısının bilinmesi önemlidir. Çoğunlukla ölçümler bireysel/hanehalkı gelirine dayalıdır. Araştırma literatürü farklı ölçümlerin eksiklikleri, güvenilirlikleri ve kullanılabilirlikleri üzerine eleştiriler ile doludur.¹⁸

¹⁴ The Human Poverty Index (HPI), <http://hdr.undp.org/en/statistics/indices/hpi/> erişim tarihi: 30.06.2008

¹⁵ Kapasite kavramı “yapabilirlik” olarak da çevrilerek Türkçe yazında kullanılmaktadır.

¹⁶ Ayşe Buğra, *Yoksulluk ve Sosyal Haklar*, Ankara, STGM, 2005 s.8.

¹⁷ Fikret Şenses, a.g.e, s.65.

¹⁸ Abdus Samad Syed, “The Present Situation in Poverty Research”, *Poverty: A Global Review Handbook on International Poverty Research*, ed. Else Öyen, S.M. Miller, and Syed Abdus Samad, Oslo; Cambridge, MA, Scandinavian University Press, c1996, s.8.

1.2. SOSYOLOJİK VE ANTROPOLOJİK YAKLAŞIMLAR

Yoksulluk kavramı çoğunlukla iktisat bilimi kapsamında uzmanlık tezlerinde ve ilk araştırma raporlarında sayısal olarak ele alınmıştır. *“Toplumsal ilişkilerin nasıl işlediği ve yoksulluk durumunun ne yollarla ortaya çıktığı”*¹⁹ konusu bu çalışmalarda fazla irdelenmemiştir. Bu bölümde yoksulluk kültürü, sosyal dışlanma, yurttaşlık, sınıfaltı gibi toplumla ilgili bir konumu da belirten diğer kavramlara yer verilmektedir. Kavramların bazıları Türkiye’ye özgü iken, çoğu Avrupa temelli ancak Türkiye şartlarında da ele alınan ve tartışılan olgulardır.

1.2.1. Yoksulluk Kültürü

*Yoksulluk kültürü kavramı ABD’li antropolog Oscar Lewis tarafından ortaya atılmıştır. “Lewis’e göre, yoksulluk koşullarına bir “uyarlanma stratejisi” olarak, “yoksulluk kültürü”, aile içi toplumsallaşma mekanizmaları aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılan, kendine özgü bir yapısı, bir rasyoneli ve savunma mekanizmaları olan bir yaşam tarzıdır. Yoksulluk kültürü, geniş toplumun başlıca kurumlarına katılım yetersizliği, düşük eğitim düzeyi, örgütsüzlük ve geniş toplumun yetke kurumları karşısında kuşkucu/sakınmacı bir tutumla belirlenmektedir.”*²⁰

Yoksulluk kültürü yaklaşımı yoksulluğu, modernleşme kuramları bağlamında, kentle bütünleşememenin bir sonucu olarak ortaya çıkan, alt kültürde gelişen ve suçla birlikte ele alınan toplumsal bir sorun olarak görmektedir. 1960’larda kavram, Oscar Lewis’in çalışmaları ile yoksulların kültürel özelliklerini belirleme, koşullarını saptama ve ekonomik yoksunlukların kapitalist sistem içindeki yerini gösterme bağlamında ilk olarak büyük kabul görmüş ve yoksulluk çalışmalarında bir başarı olarak telakki edilmiş, diğer taraftan çok geniş tartışmalara yol açmıştır ve radikalbilimciler tarafından ağır bir biçimde eleştirilmiştir.²¹

¹⁹ Ayşe Buğra ve Çağlar Keyder, *Yeni Yoksulluk ve Türkiye’nin Değişen Refah Rejimi: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı İçin Hazırlanan Proje Raporu*, Ankara, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, 2003, s.19.

²⁰ Sibel Özbudun, “Küresel Bir Yoksulluk Kültürü mü?”, *Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları*, ed. Yasemin Özdek, Ankara, TODAİE, 2002, s.60-61.

²¹ Hüseyin Gül ve Songül S. Gül, “Yoksulluk ve Yoksulluk Kültürü Tartışmaları”, *Türkiye’de Yoksulluk Çalışmaları*, derl. Nurgün Oktik, İzmir, Yakın Yayınları, 2008, s.66-67.

Yoksulluk kültürü tezi ile bu kültür geliştikten ve bir yaşam biçimi olarak benimsendikten sonra, koşullar değişse de, bu kültürün var olmaya devam edeceği iddia edilir. Teze göre yoksulluk kültürü, marjinal koşullara ve ortama bir uyum olmaktan çok, çocuklar üzerindeki etkisi nedeniyle nesilden nesile geçerek kendini devam ettirme eğilimindedir.²²

Yoksulluk kültürü tezini temel alan iki yaklaşım vardır: Yeni muhafazakar yaklaşım ve neoliberal yaklaşım. Yeni muhafazakar yaklaşımda, sosyal devlet uygulamalarının ve sosyal yardımın, aileyi, geleneksel ve gönüllü kuruluşları ve sosyal ağları zayıflattığı; yoksulları tembelliğe ittiği; kuralsızlığı ve suçu artırdığı iddia edilir. Bu yaklaşıma göre sosyal devlet yardımları kaldırılmalı, STK'lar, gönüllü dayanışma, geleneksel ve dinsel yardımlaşma ve sivil toplum ikame edilmelidir.²³

1970'lerden itibaren yoksulluk kültürü tezlerini benimseyen neoliberal yaklaşımda ise yoksullar; ahlaki olarak zayıf, ekonomik olarak üretken olmayan, tembel, çalışmayı sevmeyen, psikolojik olarak özgüvensiz ve sosyolojik olarak da sapma davranışlarını sergileyen bir grup olarak değerlendirilir. Neoliberal bakışta yoksulluk sorununun çözümü, çalışma etiği ve bireysel sorumluluk bağlamında, yoksulları piyasada ücretlendirilmiş işgücüne katmakta görülür.²⁴

Türkiye'de "yoksulluk kültürü tezi" 1970'lerde Orhan Türkdoğan'ın Erzurum'da gecekondulaşma olgusunu ele aldığı çalışmasında gecekonduda yaşayanların kültürünü ve yoksulluklarını açıklamada kullanılmıştır. Türkdoğan'a göre yoksulluk kültürü yoksulluktan farklıdır ve yoksulluk kültürü bir toplum yapısında savaş, ekonomik bunalım, kötü yönetim veya benzeri felaketler sonucu birdenbire meydana gelen bir olay değildir. Yoksulluk kültürü, tarihsel süreç içinde yoksulluğa maruz kalmış grupların ortak inanç değeri ve kültür sistemlerinin kurumlaşmasıdır. Gecekonduda insanının kazandığı bir yaşam biçimi, bir dünya görüşüdür ve yoksulluk kültürünü yok etmek yoksulluğu yok etmekten daha zordur.²⁵

²² Hüseyin Gül, Songül Sallah Gül, a.g.m, s.69.

²³ Hüseyin Gül, Songül Sallah Gül, a.g.m, s.71.

²⁴ Hüseyin Gül, Songül Sallah Gül, a.g.m, s.69-71.

²⁵ Orhan Türkdoğan, "Türk Toplumunda Yoksulluk Kültürü", *Yoksulluk*, 3 c., İstanbul, Deniz Feneri Derneği, 2004, C 1, s. 106-107.

“Yoksulluk kültürü yaklaşımı, özellikle 2001 ekonomik krizi sonrasında yeniden yoksulluk tartışmalarında öne çıkmıştır. Kriz sonrasında yoksulluk artmış, özellikle kent çeperlerindeki gecekondu bölgelerinde yoğunlaşmıştır. Yoksullukla mücadelede önemli bir adım olarak kabul edilen ve 2001 yılında Dünya Bankası’nca onaylanarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu tarafından uygulanmaya konan Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP), yoksulların çalışma yaşamına kazandırılması anlayışı üzerine kurulmuştur. Bu anlayışın arka planında da yoksulluk kültürü tezlerinin olduğu görülmektedir.”²⁶

Türkiye’deki yoksulluk araştırmalarında yoksulluk kültürü tezi ve eleştirileri kapsamında ve/veya beraberinde istihdam, meslek kursları, sosyal devlet, sosyal yardım, suç, gecekondu, neoliberal siyasa, yeni muhafazakarlık, Oscar Lewis, Orhan Türkdoğan, toplum bilimi başlıkları ve yaklaşımlarına yer verilmiştir.

1.2.2. Sosyal Dışlanma, Yurttaşlık, Sınıfsal

“Genel bir biçimde sosyal dışlanma belirli bireylerin veya grupların yapısal ve/veya kişisel gerekçelere bağlı olarak mekânsal anlamda olmasa da sosyal katılım anlamında tamamen veya kısmen içinde yaşadıkları toplumun dışında kalmaları”²⁷ olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal dışlanma kavramı ilk kez yetmişli yıllarda Fransa’da kullanılmaya başlanmış, sonrasında Avrupa ülkelerinde de kabul görmüş ve hızla yayılmıştır.²⁸ Özellikle işsizlik oranlarındaki artış, artan uluslararası göç ve refah devletinin gerilemesi, kavram üzerindeki ilgiyi önemli ölçüde arttırmıştır. *“Sosyal dışlanma kavramı ile birlikte AB’de yoksullukla mücadele ile ilgili terminolojide önemli bir değişiklik olmuştur. Yoksullukla mücadele ile ilgili ilk programlarında temel kavram “yoksulluk” iken, doksanlı yılların ortasından itibaren “sosyal dışlanma” temel kavram durumuna gelmiştir.”²⁹*

AB’de “sosyal dışlanmayla mücadele politikaları” ile gelir düzeyleri düşük olan, etnik veya dini kökenleri, toplumsal cinsiyetleri, eğitim durumları, fiziksel veya zihinsel engelleri dolayısıyla topluma eşit vatandaşlar olarak katılmakta zorluk çeken insanların durumunu kurumsal düzenlemeler yoluyla çözmek amaçlanmaktadır.³⁰ *“Bu bağlamda sosyal dışlanma ile mücadele yalnızca yoksulluğa yönelik bir yanıt değildir; tüm*

²⁶ Hüseyin Gül, Songül Sallah Gül, a.g.m., s.74.

²⁷ Faruk Sapançalı, *Sosyal Dışlanma*, İzmir, Dokuz Eylül Yayınları, 2005, s.29.

²⁸ Faruk Sapançalı, a.g.e, s.11.

²⁹ Faruk Sapançalı, a.g.e, s.15–16.

³⁰ Ayşe Buğra, *Yoksulluk ve Sosyal haklar*, Ankara, STGM, 2005, s.10.

yurttaşların toplumun saygıdeğer üyeleri olarak sosyal hayata katılmalarını sağlama çabasının bir parçasıdır. Sosyal içirme kavramı daha da ileri giderek farklılıklara değer verilmesini ve bunların tanınmasını ister; insanların, özellikle de çocuklu ailelerin yaşam deneyimlerinin ve özelemlerinin ortaklığını kabul eder.”³¹

“Yurttaşlık, bireyin devletle olan ilişkilerinde haklarını, ödevlerini ve bağlılığını ifade eden bir kavramdır. Yurttaşlık toplumun üyelerine bağışlanan bir statüdür ve bu statüye sahip olan herkes toplum içerisinde tam anlamıyla eşit haklara ve ödevlere sahiptir.”³² Bu kavram iktisadi gelişme politikası analizlerinde kullanılmakla birlikte son yıllara kadar kavramın üzerinde fazla durulmamıştır. Ancak yurttaşlık, sosyal dışlanma kavramıyla birlikte ekonomik gelişme ile ilgili tartışmalarda önemli bir ilgi odağı olmuştur.

Sosyoloji kuramlarının esinlendikleri T. H. Marshall’a göre yurttaşlığın üç unsuru vardır: sivil, siyasal ve sosyal haklar. *“Tarihsel gelişim sürecinde sivil yurttaşlıktan siyasal yurttaşlığa geçildiği ve bu sürecin sosyal yurttaşlıkla tamamlandığı görülmektedir. Marshall’a göre, yurttaşlık tarihinde, on sekizinci yüzyıl sivil hakların, ondokuzuncu yüzyıl siyasi hakların, yirminci yüzyıl ise sosyal hakların tanındığı yüzyıllardır.”*³³

Avrupa’da 1990’lı yıllarda yeni yoksulluk ile mücadele için kullanılan sosyal dışlanma kavramına karşılık ABD’de dışlanmış gruplar daha çok ‘**sınıfaltı**’ kavramıyla ifade edilmektedirler. 1990 sonrası literatüre giren, farklı yorumlara ve tartışmalara yol açan sınıfaltı kavramı, en yaygın olarak kullanıldığı ABD’ye özgü, kimi nitelikleri olan, farklı bir yoksulluk kümesi olarak değerlendirilmektedir.³⁴

1.2.3. Katılımcı Yoksulluk Yaklaşımı

Katılımcı yoksulluk yaklaşımları ile yoksul kimselerin ve grupların da yoksullukla mücadeleye dâhil edildiği ve bu kimselerin yoksulluğun onlar için ne anlama geldiği ve nasıl tepki vermeleri gerektiği ile ilgili görüşlerini ifade etmeleri hedeflenmektedir. Bu yaklaşımın temelini oluşturan katılımcı yoksulluk değerlendirmeleri (participatory poverty assessments) de plan yapabilmek ve harekete geçebilmek için, yoksulların hayat ve içinde

³¹ “Yoksulluk, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Çalışmanın Rolü”, *Yerel Yönetişim Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması*, İstanbul, Friedrich Nauman Vakfı, 2007. s.84.

³² Faruk Sapançalı, a.g.e, s.40.

³³ Şebnem Gökçeoğlu Balcı, *Tutunamayanlar ve Hukuk*, Ankara, Dost Kitabevi, 2007, s.32.

³⁴ Faruk Sapançalı, a.g.e, s.18–19.

bulundukları koşullarla ilgili bilgilerini paylaşımlarına, genişletmelerine ve analiz etmelerine olanak tanımaktadır.³⁵

1.2.4. Kırsal ve Kentsel Yoksulluk, Göç

Türkiye’de kırsal bölgelerde yaşanan yoksulluk ile mücadele ve kırsal kalkınma için öncelikle tarım politikaları, altyapı, sağlık ve eğitim sorunları akademik yazında sıkça tartışılmaktadır.

*“Kentsel ve kırsal alanlar çeşitli kriterlere (nüfus büyüklüğü, mesken yoğunluğu, mesken türü, sunulan kamu hizmetlerinin düzeyi, tarım dışı işlerle uğraşanların nüfus içindeki payı) göre tanımlanmakta ve gelir düzeyi, tüketim düzeyi ve diğer sosyal göstergelerin dikkate alındığı ekonomik yaklaşıma ya da bu göstergelerin yanı sıra maddi olmayan mahrumiyetler ile sosyal farklılıkları da kapsayan göstergeleri içeren antropolojik yaklaşıma göre yoksul kişiler belirlenmektedir.”*³⁶

Birleşmiş Milletler Habitat Raporunda kentsel yoksulluk, nüfusun kentlerde yaşayan bir kesiminin, çeşitli nedenlerle, tarihsel ve coğrafi olarak belirlenmiş asgari bir geçim standardını sağlayabilecek yeterli kaynaklara ve konuta ulaşamaması, barınma yoksulluğu ile beraber davranışsal ve toplumsal ilişkiler açısından sorunlara yol açabilecek bir konumda olması durumu olarak tanımlanmaktadır.³⁷

Türkiye’de 1950’lerden itibaren başlayan **göç** hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan ve zaman içinde artmaya başlayan kent yoksulluğu çoğunlukla kentlerin kenar mahallelerinden şehir merkezlerine gelmiştir. Kent yoksulluğunun en temel sebebi göç olmakla birlikte, işsizlik, kayıt dışı ekonomi, kayıt dışı istihdam, beşeri sermayenin yetersizliği, eğitim, sağlık ve altyapı hizmetlerinin yetersizliği gibi etmenler kent yoksulluğunun şiddetini artırmaktadır.³⁸

Türkiye’de ilk kez 1945–1950 ve daha sonra 1965–1970 yılları arasında kırsal alandaki yoksul kesimlerden İstanbul, Ankara ve Adana gibi sanayileşmiş büyükşehirlere

³⁵ Ferda Karagöz, a.g.e., s.15.

³⁶ Coşkun Can Aktan, a.g.e, s.48.

³⁷ Sibel Kalaycıoğlu, Helga Rittersberger-Tılıç, “Yapısal Uyum Programlarıyla Ortaya Çıkan Yoksullukla Başetme Stratejileri”, *Kentleşme, Göç ve Yoksulluk: 7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi*, ed. Ahmet Alpay Dikmen, Ankara, Türk Sosyal Bilimler Derneği, 2002, s.201.

³⁸ Ali Rıza Abay, “Kent Yoksulluğu ve Sivil Dayanışma”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.522.

göç başlamış ve bu kentlerde gece kondular ve çarpık kentleşme görülmeye başlamıştır. Son dönemde de Türkiye'nin Güneydoğusundaki siyasi huzursuzluk ve buna bağlı olarak terör nedeniyle İstanbul, İzmir, Ankara, Mersin, Adana, Antalya, Diyarbakır, Gaziantep gibi büyük kentlere hiçbir hazırlıkları olmaksızın kitlesel bir göç hareketi yaşanmıştır.³⁹

Göç, kırsal ve kentsel yoksulluk kavramları, buralarda yaşanan sosyal sorunlar, bu sorunlardan en fazla olumsuz etkilenen gruplar ve tutunma mücadeleleri ile birlikte Türkiye'deki akademik yazında ağırlıklı olarak işlenmiştir.

1.2.5. Yeni Yoksulluk, Çalışan Yoksul, Enformel Sektör

Yeni yoksulluk kavramı, Sanayi Devrimi sonrasında ortaya çıkan yeni üretim ve tüketim kalıplarıyla birlikte gelişen bir kavramdır. Bu dönemin en belirgin özelliği yoksulluğun sistem dışı bir yoksulluk olarak ortaya çıkmasıdır.⁴⁰ Yeni yoksulluk kavramı; istihdam sorunlarının artması, düzenli tam zamanlı sosyal güvenli formal sektörde iş bulmanın zorlaşması, formal sektörde çalışılsa bile geçimin zorlaşması, hatta enformel sektördeki iş olanaklarının da azalması, gecekondulaşmanın mümkün olmaması, deprem sonrasında inşaat sektörünün sektöre uğraması gibi birçok nedenden ötürü ortaya çıkan yoksulluk türünü ifade etmektedir.

Eğitim düzeyi düşük ve vasıfsız işgücünü oluşturan formal sektörde alt düzeyde çalışanlar ve enformel sektör çalışanları **çalışan yoksul** kesimini oluşturmaktadır. Çalışabilir durumda ancak düşük eğitim ve vasıfsızlık nedeniyle iş bulamayan ve çalışamayan yoksullar da bu grubun içine girmektedir.⁴¹ Çalışan yoksul kavramı yeni kentsel yoksulluk kapsamında ele alınmaktadır.

Son yıllarda göç ve ekonomik krizler sonucu kentlerde görülen istihdam sorunları nedeniyle formal sektörlerden **enformel sektöre** (kayıtdışı istihdama) geçiş olmuştur. *“Enformel sektör tarımdan kopan, kent varoşlarına yerleşen, sanayi ve hizmet sektöründe iş bulamayan, çoğunlukla eğitimsiz ve vasıfsız bireylerin geçinebilmek için yarattığı işler”*

³⁹ Havva Sula, “Yoksulluk Göç ve Kentleşmenin Sonucu: Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.551.

⁴⁰ Gülçin Tapşın, *Gelir Dağılımında En Yoksul % 5'lik Dilim*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilimdalı, 2007, s.16.

⁴¹ Sibel Kalaycıoğlu, Helga Rittersberger-Tılıç, a.g.m., s.201.

olarak tanımlanmaktadır.⁴² Yoksulluk çalışmalarında yeni kentsel yoksulluğun bir özelliği olarak ele enformel sektör kavramı ile özellikle kadın ve çocuk istihdamı işlenmiştir.

1.2.6. Nöbetleşe Yoksulluk, Kalıcı Yoksulluk

“Nöbetleşe yoksulluk” aynı adı taşıyan kitaplarında Oğuz Işık ve Melih Pınarcıoğlu’nun ortaya attığı ve 2000 yılından sonra Türkiye’de yoksulluk yazınında çok ilgi gören, aynı zamanda eleştirilen Türkiye’deki kent yoksulluğu bağlamında yoksulların ilişkiler ağına ve toprağa dayalı stratejilerini yansıtan yeni bir kavramdır.

Nöbetleşe yoksulluk olgusu kitapta, *“1980 sonrasının çetin koşullarında yaşamlarını sürdürebilmek için geliştirilen ve özünde arsa ve konut piyasasında, özellikle hemşehrilik esasına göre kurulan ilişkilere dayanan bir ortaklık olarak tanımlanmakta ve sağlanan yararların eşitsiz dağıtımı ve bu temelde yükselen siyasal ilişkiler tarafından belirlenmektedir. Hazine arazilerinin işgali ve yerel düzeyde geliştirilen ilişki ağlarından beslenen nöbetleşe yoksulluk, kentsel yoksulların bir yaşam stratejisi olarak ön plâna çıkarılmaktadır. İlk aşamada sağladıkları rantlar sayesinde başarı kazananlar bir sonraki aşamada oraya gelenlerin “sırtından zenginleşmekte” ve yoksulluk nöbetini onlara devretmiş olmaktadır.”*⁴³

Bununla birlikte kentsel yoksulluk şartlarının değişmesiyle artık önceki gibi toprak ve ilişkiler ağına dayalı çözümlerle devredilemeyen yoksulluk yerini *kalıcı yoksulluğa* bırakmıştır.

⁴² Kudret Emrioğlu v.d., *Ekonomi Sözlüğü*, Ankara, Bilim ve Sanat, 2006. s.15.

⁴³ Fikret Şenses, “Nöbetleşe Yoksulluk: Sultanbeyli Örneği [Kitap Eleştirisi]”, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, C 3-4, S 28, 2002, s:485-493.

1.3. EKONOMİ POLİTİKALARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

II. Dünya Savaşı'ndan sonra azgelişmiş ülkelerin gelişmesi için geliştirilen temelini Keynesyen politikaların oluşturduğu kalkınma iktisadı ile sonrasında yine azgelişmiş ülkeler için önerilen neo-liberal politikalar ve yapısal uyum programları yoksulluk çalışmalarında yoksulluğu derinleştirdiği yönünde eleştirilmiştir. Ekonomi politikaları başlığı altında yoksulluk çalışmalarında çok tartışılan bu iki politikaya yer verilmektedir.

1.3.1. Kalkınma İktisadı ve Keynesyen Ekonomi

İktisadi kalkınma kuramlarının yoksulluğu önlemede temel çıkış noktası, yoksul ülkelerin gelişmiş ülkelerin geçtiği yolu izleyerek kalkınabileceği ve yoksulluktan kurtulabileceği varsayımdır.⁴⁴

Kalkınma iktisadına bir temel ve kaynak oluşturan **Keynesyen ekonomi politikaları** ise “*John Maynard Keynes’in modern makroekonomi görüşünden yola çıkarak, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki otuz yıl boyunca kendisini kabul ettiren, hükümetlerin ekonomik bunalımlara çare bulmak üzere piyasaya müdahale etmesi gerektiğini, toplumsal optimumun piyasanın kendi işleyişle sağlanamayacağını*”⁴⁵ savunmaktadır.

İkinci Dünya Savaşı’nından sonra ortaya çıkan **Kalkınma İktisadı** kısa süren bir canlılık döneminden sonra, özellikle 1970’li yılların başından itibaren durağanlaşmış ve son yıllarda eski önemini kaybetmiştir. Kalkınma iktisadı son yıllarda farklı açılardan değerlendirilerek, bu bilim dalının gelişmesine önemli katkılarda bulunan kimi iktisatçıların dahi keskin eleştirilerine hedef olmuştur. Kalkınma iktisadını savunanların sayısı ise giderek azalmış, bu bilim dalının önemini vurgulayanların tezleri giderek zayıflamıştır.⁴⁶

1.3.2. Neoliberal Politikalar, Yapısal Uyum Programları, Dünya Bankası, IMF

1970’li yıllardaki ekonomik durgunluk ve küresel krizden çıkmak için savaş sonrası ekonomik politikaların da artık işlevini yitirdiği düşüncesiyle kapitalist ekonominin

⁴⁴ Erol Solmaz, “İktisadi Kalkınma Kuramlarının Yoksulluk Konusuna Yaklaşımlarına Eleştirel Bir Bakış” *Mevzuat Dergisi*, S 132, 2008, s.1.

⁴⁵ Kudret Emiroğlu v.d., a.g.e., s. 456, 458.

⁴⁶ Fikret Şenses, *Kalkınma İktisadı: Yükselişi ve Gerilemesi*, İstanbul, İletişim, 1996, s.15.

yeniden yapılandırılması yönünde gelişmeler yaşanmıştır. Bu yeni yapılanmada 1980’li yıllardan itibaren egemen olan **neoliberal politikalar** ve Dünya Bankası ile IMF gibi uluslararası finans kuruluşlarının güdümünde azgelişmiş ülkelere uygulanan **yapısal uyum programları** özellikle çalışan kesimi ve onun bileşenlerini içine alan sosyal bir krizin ortaya çıkmasına neden olmuştur.⁴⁷

Neoliberal anlayış ile devletin etki alanları küçültülerek özelleştirme ön plana çıkartılmış, çalışanlara ve toplumun önemli kesimine güvence sağlayan birçok hak (sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi) artık gereksiz bulunarak, ulus devletin emeği koruma gücü azaltılmıştır. Sosyal koruma geriletmeye çalışılarak, devletin gelirin yeniden dağılımında oynadığı rolün azalması hedeflenmiştir.⁴⁸

Ekonomik büyümeyi engelleyen yapısal sorunları çözmeyi ve ekonominin mevcut yapısını daha güçlü yeni bir yapıya dönüştürmeyi amaçlayan yapısal uyum programları, Dünya Bankası ve IMF’nin kendilerine başvuran ülkelerin özel koşullarına göre değil, bu ülkeleri uluslararası işbölümüne entegre edecek yönlendirmeye ve neoliberal ekonomi görüşü doğrultusunda biçimlendirmeye hizmet ettiği ve yoksulluğu küresel boyutlara taşıdığı ve derinleştirdiği yönünde eleştirilmektedir.⁴⁹

Bu uygulamalar ile birlikte, neoliberalizm, küreselleşme, özelleştirme kavramları yoksulluk yazınlarında tartışılan ve eleştirilen kavramlardır.

⁴⁷ Faruk Sapanca, “Yeni Dünya Düzeni ve Küresel Yoksulluk”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C 3, S 2, 2001, s. 116.

⁴⁸ Faruk Sapanca, a.g.e, s.124.

⁴⁹ Kudret Emiroğlu v.d., a.g.e., s.978.

1.4. DEVLET VE KAMU POLİTİKALARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Türkiye’deki yoksulluk çalışmalarında devletin yoksullukla mücadeledeki rolü ve politikaları kapsamında sosyal devlet, sosyal hizmet, sosyal yardım ve yoksullukla mücadele stratejileri sıkça yer almıştır.

1.4.1. Sosyal Devlet

Türk hukuk sisteminde yerleşik olan **sosyal devlet** teriminin karşılığı olarak Fransızcada esirgeyen devlet (état-providence), İngilizcede refah devleti (welfare-state), Almanca’da ise bizde olduğu gibi sosyal devlet (sozialstaat) terimleri kullanılmaktadır. Bu terimlerin hepsi, devletin en genel anlamda yoksulluk sorununa ve daha özel olarak da çalışma yaşamına, sosyal politika ve sosyal hukuk araçlarını kullanarak müdahale etmesi, yoksullar ve çalışanlar lehine sosyal adaleti sağlaması anlamına gelmektedir. Sosyal devletin temel değerleri “yaşama güvenliği”, “tam istihdam” ve “çalışma gücünün korunması”dır.⁵⁰

1.4.2. Sosyal Hizmet

Sosyal hizmet⁵¹ mesleği çeşitli avantajlardan mahrum olanlarla dayanışma içinde yoksulluğu azaltmaya, topluma ilişkin eşitsizlik ve adaletsizlikleri karşısına almaya çalışır. Sosyal hizmet müdahaleleri bireylere odaklanan psikososyal süreçlerden sosyal politikaya, planlama ve gelişmeye katılıma kadar geniş bir alana uzanır. Bu müdahaleler arasında danışmanlık, klinik sosyal çalışma, grup çalışması, sosyal pedagojik çalışma, aile tedavisi ve terapisinin yanında insan topluluklarının hizmet ve kaynaklara ulaşımına yardımcı olma yer alır.⁵²

Tarihsel olarak **sosyal hizmet** toplumsal açıdan mağdur gruplarla ilgilenmiş, çare bulma hizmetleri yoksulların sosyal problemlerine odaklanmıştır. On dokuzuncu yüzyılın sonu ve yirminci yüzyılın başında birbirinden bağımsız çeşitli sosyal hizmet yöntemleri ortaya çıkmıştır. Örneğin Fransa’da sosyal hizmetin tarihi gelişimi sağlık hizmetlerine bağlı

⁵⁰ Şebnem Gökçeoğlu Balcı, a.g.e., s.16.

⁵¹ Bu başlık altında, alıntı yapılan makalede geçen “sosyal çalışma (social work)” yerine Türkiye’de kamu kuruluşlarında, üniversite bölümlerinde ve literatürde bu kavramı ifade etmek için kullanılan “sosyal hizmet” tercih edilmiştir.

⁵² Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, “Yoksulluk, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Çalışmanın Rolü”, *Yerel Yönetişim Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması*, İstanbul, Friedrich Nauman Vakfı, 2007, s.81.

iken, İsveç'te sosyal hizmet görevlileri kamu sektörü tarafından sosyal yardımın idaresinde görevlendirilmiştir. Almanya, Belçika ve Hollanda'da ise sosyal hizmet dini hayırseverlik kuruluşları içinden çıkmıştır. Büyük Britanya'da sosyal hizmet Kıta Avrupası ülkelerine oranla daha farklı şekilde gelişmiştir. Burada sosyal hizmet uygulaması sosyal yardım hizmetlerinden ayrı tutulmuş ve sosyal bakım sağlama sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir. Sosyal hizmetin sosyal problemlerle başa çıkma yolu olarak geniş kabul gördüğü, akademik ve mesleki gelişimin desteklendiği yer ise ABD'dir. Amerikan sosyal hizmet görevlileri sosyal hizmet pratiklerinin temelini oluşturan bilgilerin geliştirilmesinde önemli rol oynamıştır.⁵³

1.4.3. Yoksullukla Mücadele Stratejileri

Yoksullukla mücadele ve yoksullukla mücadele stratejileri kapsamında yoksulluk çalışmalarında çoğunlukla yoksulluktan en çok etkilenen gruplar olan kadın ve çocuk yoksulluğuna çözüm olarak mikrokredi, Şartlı Nakit Transferleri, Yeşil Kart ve Sosyal Riski Azaltma Projelerinden bahsedilmiştir.

1.4.3.1. Sosyal Riski Azaltma Projesi

Türkiye'de uygulanmakta olan yapısal reform programını desteklemek amacıyla, Dünya Bankası'ndan sağlanan ek finansman kapsamında 500 Milyon ABD Doları, sosyal yardım sisteminin güçlendirilmesi ve reform programının sosyal etkilerinin azaltılması için TC Hükümeti ve Dünya Bankası arasında 14 Eylül 2001 tarihinde imzalanan ve 28 Kasım 2001 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren **Sosyal Riski Azaltma Projesi İkras Anlaşması**'yla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün kullanımına ayrılmıştır.

Yaşanan ekonomik krizin yoksul aileler üzerindeki etkilerini azaltarak gelecekteki benzer risklere karşı mücadele etme kapasitelerini artırmayı amaçlayan **Sosyal Riski Azaltma Projesi**'nin bölümlerinden biri, 2001'de yaşanan ekonomik krizin, en dezavantajlı kesim üzerindeki etkilerinin hemen azaltılmasını amaçlayan ve SYDTF'nin hali hazırda yürütmekte olduğu eğitim, gıda, yakacak, giyim gibi sosyal yardımlarının maddi anlamda desteklenmesini öngören Hızlı Yardım'dır. İkinci bölüm, SYDTF'nin Sosyal Yardımlaşma

⁵³ Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, a.g.m., s. 82-83.

ve Dayanışma Vakıflarının (SYDV), yaşlı ve kimsesizlere sosyal hizmet sağlayan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) ve yoksulluk çalışmaları için çeşitli veriler üreten ve mevcut verileri güncelleyen Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) kurumsal kapasitesini arttırmaya yönelik Kurumsal Gelişim Bölümü'dür. Son iki bölümden biri olan Şartlı Nakit Transferi, yoksulluğun kuşaklar arası aktarımını engellemeyi ve eğitilmiş ve sağlıklı bir nesil yetiştirilmesini; Yerel Girişimler ise yoksul kesime istihdam olanakları sunarak kalıcı bir gelir desteği ve onları daha iyi bir hayat standardına kavuşturmayı hedeflemektedir.⁵⁴

SRAP Yerel Girişimler Bileşeni kapsamındaki proje destekleri (Gelir Getirici, İstihdam Eğitimi, İşbirliğine yönelik sosyal yardım/hizmet amaçlı, geçici istihdam ve toplum kalkınması projeleri) ve **Şartlı Nakit Transferi Bileşeni** (ŞNT Sağlık ve Eğitim Yardımları) 31 Mart 2007 tarihinden itibaren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün sosyal yardım ve proje destek programları bünyesinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarıyla sürdürülmektedir.⁵⁵ Sosyal Riski Azaltma Projeleri sosyal politika açısından akademik literatürde eleştirilen uygulamalardan biri olmuştur.

1.4.3.2. Şartlı Nakit Transferleri

Yoksulluktan en çok etkilenen gruplardan kadın ve çocukların eğitim ve sağlık ihtiyaçlarının sağlanmasına yönelik geliştirilen şartlı nakit transferleri Sosyal Riski Azaltma Projeleri kapsamında 2001 yılından sonra uygulamaya konmuştur.

Şartlı Nakit Transferi (ŞNT), kuşaklararası yoksulluk zincirini kırmamanın bir yolu olarak, insan sermayesi birikimini hedefleyen son dönem kalkınma programlarının bir parçasıdır. Adından da anlaşılacağı gibi, şartlı nakit transferleri, çocukların düzenli olarak okula devamının sağlanması veya sağlık muayenelerinin yaptırılması gibi insana yatırım yapmaları şartıyla yoksul ailelere düzenli nakdi para transferi yapılmasıdır. Şartlı Nakit Transferi Programı kapsamında, yoksulluk nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen veya okuldan almak zorunda kalan ya da okul öncesi çocuklarını düzenli sağlık kontrollerine

⁵⁴ Müge Nişancı, "Bir Yoksullukla Mücadele Stratejisi Olarak Şartlı Nakit Transferleri" *IV. Aile Şurası "Aile ve Yoksulluk" Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s. 421-422.

⁵⁵ SYDGM Uygulaması Biten Projeler, <http://www.sydgm.gov.tr/tr/html/203/Uygulaması+Biten+Projeler/> erişim tarihi: 28.06.2009.

götüremeyen aileler ile gebelikleri süresince düzenli sağlık kontrollerini yaptıramayan veya doğumlarını bir sağlık kuruluşunda gerçekleştiremeyen anne adayları ekonomik yönden desteklenmiştir.⁵⁶

1.4.3.3. Mikrokredi

Mikrokredi, çeşitli nedenlerden dolayı belirli bir düzeyin altında gelire sahip olan kişilere yapılacak yardımlar ve bağışlar yerine; bankalar, sivil toplum kuruluşları, kredi kooperatifleri ve diğer resmi mali sistem öğeleri aracılığı ile onların ihtiyaçlarını karşılayacak, onları üretime sevk edecek düşük meblağlardaki kredilerin kullanılması, böylelikle bir taraftan bu kişilerin mevcut refah seviyelerinin arttırılması, diğer taraftan ise dolaylı olarak çok küçük değerlerin de üretim sürecinde kullanılması ile kişi başına düşen milli gelirin ve büyüme oranının yükseltilmesi amaçlarına hizmet eden ekonomik bir sistemdir. Bu sistem günümüzde makro düzeyde birçok ülke tarafından gerek yoksullukla mücadelede gerekse bölgeler ve cinsiyetler arası gelir farklılıklarının giderilmesinde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır.⁵⁷

Mikrokredi uygulamalarının en bilinen örneği ise, Muhammed Yunus tarafından 1976 yılında Bangladeş'te köylerdeki kadınlar üzerinde uygulanan Grameen tipi mikrokredi uygulamalarıdır.

Yunus'un kendi üniversitesinin yakınlarındaki köylerden Cobra'da yaptığı araştırma sırasında görüştüğü yoksullardan Safiye Begüm'ün içinde bulunduğu durum ve buna ilişkin olarak Yunus'un ortaya attığı çözüm önerisi, bugünkü Grameen tipi kredi uygulamasının temelini oluşturmuştur. Köyün yoksullarından Safiye Begüm, kendisinin ve çocuklarının geçimini bambu tabure yapıp satarak sağlamaktadır. Ancak tabureyi yapmak üzere bambu kamışlarını alacak hiçbir birikimi ve sermayesi olmadığından, malzemeyi aracından borç karşılığı almakta ve bu nedenle yaptığı tabureleri her akşam yine aynı kişiye satmaktadır. Begüm'ün bütün bu işten kazandığı yalnızca 2 Cent'tir, malzemeyi almak için ise 22

⁵⁶ Müge Nişancı, a.g.m., s. 423.

⁵⁷ *Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği*, koor. Esfender Korkmaz, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası, 2004, s.17.

Cent'e ihtiyacı vardır. Yunus, Begüm'ün tam bir sömürü ile karşı karşıya olduğunu ve eğer malzemesini kendi alabilse bu işten daha fazla kazanacağını düşünür.⁵⁸

1976 yılında 42 kişiye ödünç verilen 27 dolardan, 1998'de 2.3 milyon aileye verilen 2.3 milyar dolara ulaşılır. 1997 yılından 2005 yılına kadar dünya çapında 100 milyon aileye ulaşmak amacıyla bir mikrokredi zirvesi düzenlenir. Grameen programları Ekvator'dan Eritre'ye, Kuzey Kutup dairesinden güneyde Papua Yeni Gine'ye, Chicago'nun iç gettolarından Nepal'e tüm dünyaya yayılır.⁵⁹

İlk olarak yerel bir Bankanın desteği ile deneysel bir köy kredi projesi olarak başlayan kredi uygulamasında, 1979 yılında, Bangladeş Merkez Bankası devreye girmiş ve programın daha geniş bölgelere hizmet etmesi için bazı ticari bankalardan sponsorluk sağlanmıştır (Hashemi, Morshed, 1997: 217). 1980'li yıllara gelindiğinde ise proje uluslararası çapta ilgi uyandırmaya başlamış ve IFAD, FORD Vakfı, Norad, Sıda, Gitz gibi farklı bağış kuruluşlarından da finansal yardım almaya başlamıştır.⁶⁰

Türkiye'de ilk mikrokredi uygulaması, bir mikro ekonomik destek işletmesi olan Maya tarafından 2002 yılında başlatılmıştır. Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı bünyesinde kurulan Maya, Vakfın iktisadi işletmesi niteliğini taşımaktadır. Maya, faaliyetlerine 1999 yılında yaşanan büyük Marmara depreminin en çok zarar verdiği illerden biri olan Kocaeli'nde başlamış, Haziran 2003 tarihinde ise İstanbul'da mikrokredi uygulamasına geçmiştir.⁶¹ Ayrıca Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Prof. Aziz Akgül'ün Diyarbakır'da yine kadınlara yönelik mikrokredi çalışmaları olmuş, akademik düzeyde mikrokredi uygulaması toplantılarda ve yayınlarda tartışılmıştır. Türkiye'de mikrokredi uygulamaları makalelerde ve tezlerde de konu edilmiştir.

1.4.3.4. Yeşil Kart

Türkiye'de yoksulluk yardımlarında gıda yardımları bütün yıllarda ilk sırayı alırken, ikinci talep alanı yoksulların yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli sağlık hizmetlerinin

⁵⁸ *Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği*, s.52.

⁵⁹ Muhammed Yunus, *Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Doğru*, çev. Gülten Şen, 2. bs., İstanbul, Doğan Kitap, 2003, s.25.

⁶⁰ *Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği*, s.52-53.

⁶¹ *Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği*, s.89-90.

karşılanması olmaktadır. Bu konudaki en önemli adım 1991 yılında "Yeşil Kart" olmuştur. Özünde Türkiye'de sağlık sigorta sistemi çalışanlara yönelik olarak geliştirildiğinden dolayı, çalışmayan ya da çalışamayacak konumda olup, bir sosyal güvencesi olmayan vatandaşların sağlıklı bir yaşam ihtiyaçlarını ya kendi olanaklarıyla ya yakınlarının yardımlarıyla ya da geleneksel yardımlaşma ilişkileri ve dayanışma ağları çerçevesinde karşıladığı varsayılmıştır. Sağlık yardımları Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kapsamına 1 Eylül 1991 tarihinde dâhil edilmiş, 3816 sayılı yasayla hastane ücretlerini ödeme gücü olmayan yoksulların tüm tetkik ve tedavileri, Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde veya bu hastanelerin sevk etmesi durumunda üniversite hastanelerinde ücretsiz olarak yapılması kararlaştırılmıştır.⁶²

1.4.3.5. Asgari Gelir, Vatandaşlık Geliri

Güvenceli asgari gelir, yoksullara devlet tarafından yapılan bir sosyal yardımdır. Ancak diğer sosyal yardımlardan ayrılan önemli bir yanı vardır. Sosyal yardımlar nedenlere bağlı olarak muhtaç duruma düşmüş kimselere yapılır. Güvenceli asgari gelir ise belirli bir neden aranmaksızın, yoksulluk eşiğinin altında kalan kimselere yapılan nitelikli bir sosyal yardımdır. Değişik kavramların ortak noktasını, yoksullara devlet tarafından yapılan bir sosyal yardım olması, hak niteliğinde olması, süre limitinin olmaması oluşturmaktadır.⁶³

Avrupa'nın sosyal politikalarında önem verilen konulardan biri olan asgari gelir hakkı Türkiye'de akademik yazında 2005 yılından sonra tartışılmaya başlanmıştır.

⁶²Songül Sallan Gül, "Yoksullukla Mücadelede Fak-Fuk Fon ve Yeşil Kart Uygulaması" *Görüş*, Temmuz 2003, s.56.

⁶³Şebnem Gökçeoğlu Balcı, a.g.e., s.79.

1.5. YOKSULLUK YAZININDA GEÇEN DİĞER KAVRAMLAR VE BAŞLIKLAR

Yukarıda bahsi geçen kavramlar dışında din ve hukuk disiplinlerinde de yoksulluk kavramı disiplinlerin kendilerine özgü başlıkları ile ele alınmıştır. Özellikle İslam dininde zenginlik ve fakirliğin ele alınışına yayınlarda fazlaca rastlanmaktadır.

1.5.1. *Yoksulluk nafakası*

Medeni Kanun'un 175. maddesinde düzenlenen boşanma sonucu yoksulluğa düşecek olan eşe ekonomik durumu daha iyi olan eş tarafından ekonomik gücü oranında yardım edilmesini öngören nafakadır.⁶⁴ Yoksulluk nafakası aile hukuku kapsamında tez, kitaplar ve makalelerde ele alınmıştır.

1.5.2. *İslam Dini – Hadisler ve Kuran-ı Kerimde Zenginlik ve Fakirlik*

İslam dininin “zenginlik” ve “fakirlik” olgularına yönelik bakış açısı ile prensiplerini Kuran-ı Kerim ve Hadisler ile ortaya çıkan çalışmalar telif eserler, tezler ve makalelerde görülmektedir. Ayrıca yemin kefareti, adak, sadaka, zekât, Ramazan aylarında sadaka-i fitr kavramları da yoksulluk kavramı ile ilişkili olarak işlenmiştir.

1.5.3. *İngiltere yoksulluk yasaları*

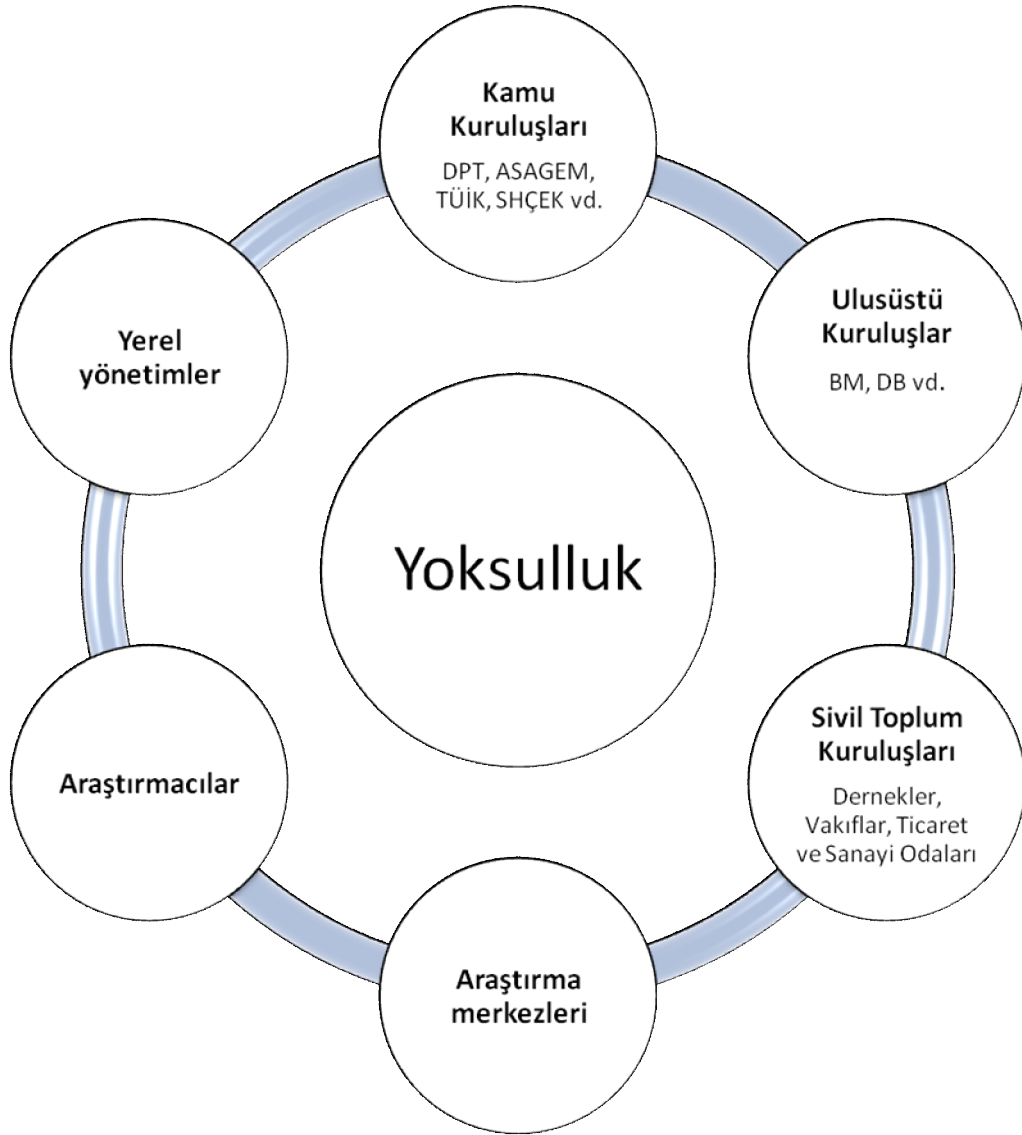
Yoksulluk sorununa yasal düzlemde çözüm arayışının ilk örneği, İngiltere’de Kraliçe Elizabeth döneminde başlayan ve üç yüzyıl süren yoksulluk yasalarıdır. 1601 tarihli Yoksulluk Yasası, bir kilisenin ruhani çevresinde bulunan herkese yardım hakkı tanıyor ve muhtaçları üç gruba ayırıyordu: sağlıklılar, sakatlar ve çocuklar. Yardıma muhtaç sakatlara ve çocuklara parasal yardımlar yapılıyordu. Sağlıklı olduğu halde muhtaç durumda olanlara ise iş vermek suretiyle yardım ediliyordu.⁶⁵

⁶⁴ Esra Şeren Demirel, *Yoksulluk Nafakası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medeni Hukuk Anabilimdalı, 2007, s.23.

⁶⁵ Şebnem Gökçeoğlu Balcı, a.g.e, s.37.

2. YOKSULLUK ALANINDA ETKİN AKTÖRLER

Bu bölümde, yoksulluk araştırmaları alanında rol alan yerel ve uluslararası aktörler ele alınmıştır. Yoksulluk çalışmaları dendiğinde uluslararası boyutta ilk olarak DB ve BM, Türkiye’de ise yoksulluğun boyutlarına yönelik uzmanlık tezleri ve yoksulluk araştırmaları ile DPT ve TÜİK gibi kamu kuruluşları gelse de, 2000 yılından sonra sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin ve yerel yönetimlerinde bu alana katkısı yadsınamaz.

Şekil 2.1 Türkiye’de yoksulluk araştırmalarında etkin rol oynayan aktörler

2.1 TÜRKİYE’DEKİ KURULUŞLAR

Türkiye’de yoksullukla mücadele ve yoksulluk araştırmalarında etkin rol oynayan aktörler kamu kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, araştırma merkezleri ve niversiteler başlıkları altında ele alınmaktadır.

2.1.1 Kamu Kuruluşları

Türkiye’de yoksullukla mücadele ve yoksulluk araştırmaları alanında en etkin kamu kuruluşları Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye İstatistik Kurumu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu ve Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü’dr. Bu kuruluşlar yoksulluk konusunu faaliyetleri ile gündemde tutarak, kimi zaman faaliyetlerinin tartışıldığı çalıştaylar ile kimi zaman da ilgililerin bir araya getirildiği toplantılar ve bu toplantıların yayınları ve araştırma raporları ile yoksulluk çalışmalarına katkıda bulunmuşlardır.

2.1.1.1 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu

Kamu eliyle sosyal yardım programlarının yürütülmesinde ve etkili politikaların belirlenmesinde en önemli kurum olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, 1986 yılında 3294 sayılı yasa ile kurulmuştur. Kurulduğu günden beri yasa ile belirlenen amaç doğrultusunda, sosyal yardım programlarını yürütmektedir. Bu programlar sağlık, gıda, giyim, yakacak, eğitim ve proje destekleri gibi konuları kapsamaktadır.

Vakıflar tarafından geliştirilen ve uygulanan üretim ve istihdama yönelik proje destekleri ile yoksulların üretim süreçlerine katılmaları sağlanmakta ve ekonomik yoksunluktan kurtulmalarına katkıda bulunulmaktadır. Fon tarafından desteklenen kırsal alana yönelik projeler seracılık, meyvecilik, mantarcılık, bağcılık, yem bitkisi üretimi, büyük ve küçükbaş hayvancılık, arıcılık, kümes hayvancılığı ve küçük el sanatları konuları gibi gelir getirici tarımsal faaliyetleri kapsamaktadır.

Kurulduğu tarihten 09.12.2004 tarihine kadar Fonun idari işleri Başbakanlığa bağlı bir birim olarak faaliyet gösteren Fon Genel Sekreterliği eliyle yürütülmüştür. 01.12.2004 tarihinde kabul edilen, 09.12.2004 tarihinde de Resmi Gazetede yayımlanarak yrrlğe giren 5263 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla Fon Genel Sekreterliği, Başbakanlığa bağlı bir Genel

Müdürlük olarak teşkilatlandırılmış, böylece Fon idaresi bu tarihte kurumsal bir yapıya kavuşmuştur.⁶⁶

Son yıllarda Fon tarafından transferlerin alanını farklılaştıran bir politika izlenmektedir. Bu politika, hedef kitle için bir defalık yardım ile onların ekonomide aktif ve sürekli üreten bir mekanizmaya kavuşturulmalarını amaçlamaktadır. Böylece yapılan transferler yoksullukla mücadele konusunda daha etkin ve etkili birer politika araçlarına dönüşebilecektir.⁶⁷

2.1.1.2 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

24.05.1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yasası ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı olarak kurulmuştur ve 02.04.1989 tarih ve 356 sayılı KHK ile Başkanlığa bağlanmıştır. Misyonu yardıma ve/veya bakıma muhtaç, bir diğer ifadeyle korunmaya muhtaç aile, çocuk, genç, özürlü, yaşlı, kadın ve diğer muhtaç insanlara sosyal hizmetler götürmektir. Kuruma bağlı Genel Müdürlük ve İllerdeki kolları (Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri), yasayla belirlenen görevler çerçevesinde çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtlarında, korunmaya muhtaç çocuk hizmetleri, huzur evlerinde yaşlı hizmetleri, kreş ve gündüzlü bakım evlerinde gündüzlü çocuk bakım hizmetleri, rehabilitasyon merkezlerinde sakat ve felçlilerin rehabilitasyon hizmetleri ile muhtaç durumdaki kişilere götürülecek olan (kamusal) sosyal yardım hizmetleri alanlarında faaliyet göstermektedir.⁶⁸ Yanısıra, sosyal hizmetler konulu şûraları kapsamında yoksulluk konusu ele alınmaktadır.

2.1.1.3 Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

1989 yılında kurulan Aile Araştırma Kurumu (AAK) 13 Kasım 2004 tarihinde 5256 sayılı yasa ile Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü olarak yeniden yapılandırılmıştır. ASAGEM'in temel hedefi ülkenin içine düştüğü ağır ekonomik buhran

⁶⁶ SYDGM Tarihçe, <http://www.sydgm.gov.tr/tr/html/213/Tarihce> erişim tarihi: 20.05.2009

⁶⁷ Nermin Akyl, Gülten Özden, "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Yoksullukla Mücadele Stratejileri", IV. Aile Şurası "Aile ve Yoksulluk" Bildirileri, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s. 447-448.

⁶⁸ Ali Seyyar, Sosyal Güvenlik Terimleri: Ansiklopedik Sözlük, İstanbul, Papatya, 2005, s.275.

ve buna bağı olarak yaşanan sosyal problemlerin çözümünde aile merkezli politikalar geliştirmektedir.⁶⁹

Kurum aile bütünlüğünün korunması, desteklenmesi ve sosyal refahının artırılması, ekonomik ve sosyal sorunlar karşısında acil çözüm yöntemleri üretilmesi amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Aile konusundaki görüşleri, yaklaşımları ve politikaların ortaya konulması ve bu alandaki uygulama ve politikalara kaynaklık edecek karar ve ilkelerin ele alınması amacıyla ilki 1990 da düzenlenen Aile Şuraları da önemli faaliyetlerinden biridir. Yine 2004 Mayıs ayında “Aile ve Yoksulluk” temalı IV. Aile Şurası ile ilgili kurum ve kuruluşları, STK temsilcilerini ve farklı disiplinlerden akademisyenleri bir araya getirerek temel sorunların ele alınıp çözüm önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiş ve elde edilen sonuçlar yayın haline getirilmiştir.

2.1.1.4 Türkiye İstatistik Kurumu

2005 yılına kadar Devlet İstatistik Enstitüsü olarak anılan Türkiye İstatistik Kurumu hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları verileri, 2002 yılından sonra resmi olarak başlattığı yoksulluk çalışmaları ve uzmanlık tezleri ile yoksulluk araştırmalarına katkıda bulunmuştur.

2.1.1.5 Devlet Planlama Teşkilatı

Türkiye’nin kaynak tespiti, kullanım kapasitesi, planlama ve öngörü sürecinin oluşturulması için, 1960 yılında kurulmuştur.⁷⁰

Devlet Planlama Teşkilatı ilki 2001, diğeri 2007 yıllarında sekizinci ve dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planları kapsamında hazırlanan “Gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele özel ihtisas komisyonu raporları” ve uzmanlık tezleri ile birlikte yoksulluk yazınına katkı sağlamış ve diğeri çalışmalara kaynak teşkil etmiştir.

2.1.2 Yerel Yönetimler

Toplumsal ve siyasal yapıları birbirlerinden farklı olan devletlerin yönetim yapıları da farklılık göstermektedir. Bugün küresel bir sorun olan yoksulluk, sadece merkezi

⁶⁹ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, <http://www.aile.gov.tr/tr/?Sayfa=KurumHakkinda> erişim tarihi: 10.06.2009

⁷⁰ Ali Seyyar, a.g.e., s.71.

hükümetlerin politikaları arasında gösterilmemektedir. Hem hizmetlerin etkin olarak gerçekleştirilmesi hem de demokratik düzenin gereklerinden ötürü ihtiyaç duyulan yerel yönetimlere de muhtaç kimselere hizmet götürülmesi açısından sorumluluklar düşmektedir.⁷¹ Yerel yönetimlerin yoksullukla mücadeledeki rolü ve sosyal yardım hizmetleri yoksulluk çalışmalarında müspet ve menfi olarak tartışılmıştır.

2.1.3 Sivil Toplum Kuruluşları, Üçüncü Sektör

Yoksulluk gibi sosyal risklerin önlenmesinde ve sosyal sorunların giderilmesinde kamusal sosyal güvenlik sistemlerinin yetersiz kalmasının yanında küreselleşmenin etkisiyle liberal ağırlık ve piyasa ekonomisine dönük yeni sosyal çözüm önerileri de gündeme gelmektedir. Son yıllarda, artan sosyal sorunların karşısında, sosyal devletler, örgütlü sivil inisiyatifin katkılarına daha fazla ihtiyaç duydukları için, sosyal amaçla kurulan STK'lara rakip olarak bakmaktan ziyade sosyal partner olarak görmekte ve bunlara destek vermektedir.⁷²

İngilizce'de NGO (non-governmental organization) adı ile tanımlanan kuruluşlar Türkçede, sivil toplum örgütleri (kuruluşları), devlet dışı kuruluşlar, hükümet dışı kuruluşlar, gönüllü kuruluşlar ve üçüncü sektör gibi farklı biçimlerde adlandırılmaktadır. Sivil toplum kuruluşları yapı, faaliyet ve tür açısından çok çeşitlilik göstermektedir. Bunlar arasında bilim, teknoloji, eğitim, sağlık, spor, kalkınma, din ve yardım işleri kapsamında, özel ve kamu vakıfları, çeşitli yurttaşların oluşturduğu cemiyetler (dernekler), sendikalar, çeşitli meslek odaları yer almaktadır. Sivil toplum örgütleri **üçüncü sektör** olarak da isimlendirilmektedir. Birinci sektör; yasa yönetmelik ve mevzuatla yönetim ve faaliyet içinde bulunan devlet sektörüdür. İkinci sektör ise kazancını maksimum kılacak anlayış içinde çalışan sermaye sahipleri, şirket ve çalışanlardır. **Üçüncü sektör** ise her iki ortamda bulunan ve bulunmayan insanlardan oluşan, gönüllülerin de bulunduğu sektördür. Türkiye'deki sivil toplum örgütleri, Kızılay, Türk Hava Kurumu, Mühendis ve Mimarlar

⁷¹ Kadriye Kobak, *Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım Ve Sosyal Hizmet Programları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Bölümü, 2006, s.iii.

⁷² Ali Seyyar, "Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede STK'lerin Roller ve Önemleri : Deniz Feneri Derneği Örneği", *I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi Bildiriler Kitabı*, Çanakkale, ÇOMU, 2004, s.187.

Odası, Ticaret ve Sanayi Odaları (yarı resmi örgütler), Dernekler, Vakıflar ve Sendikalar gibi sivil örgütler olarak sınıflandırılabilir.⁷³

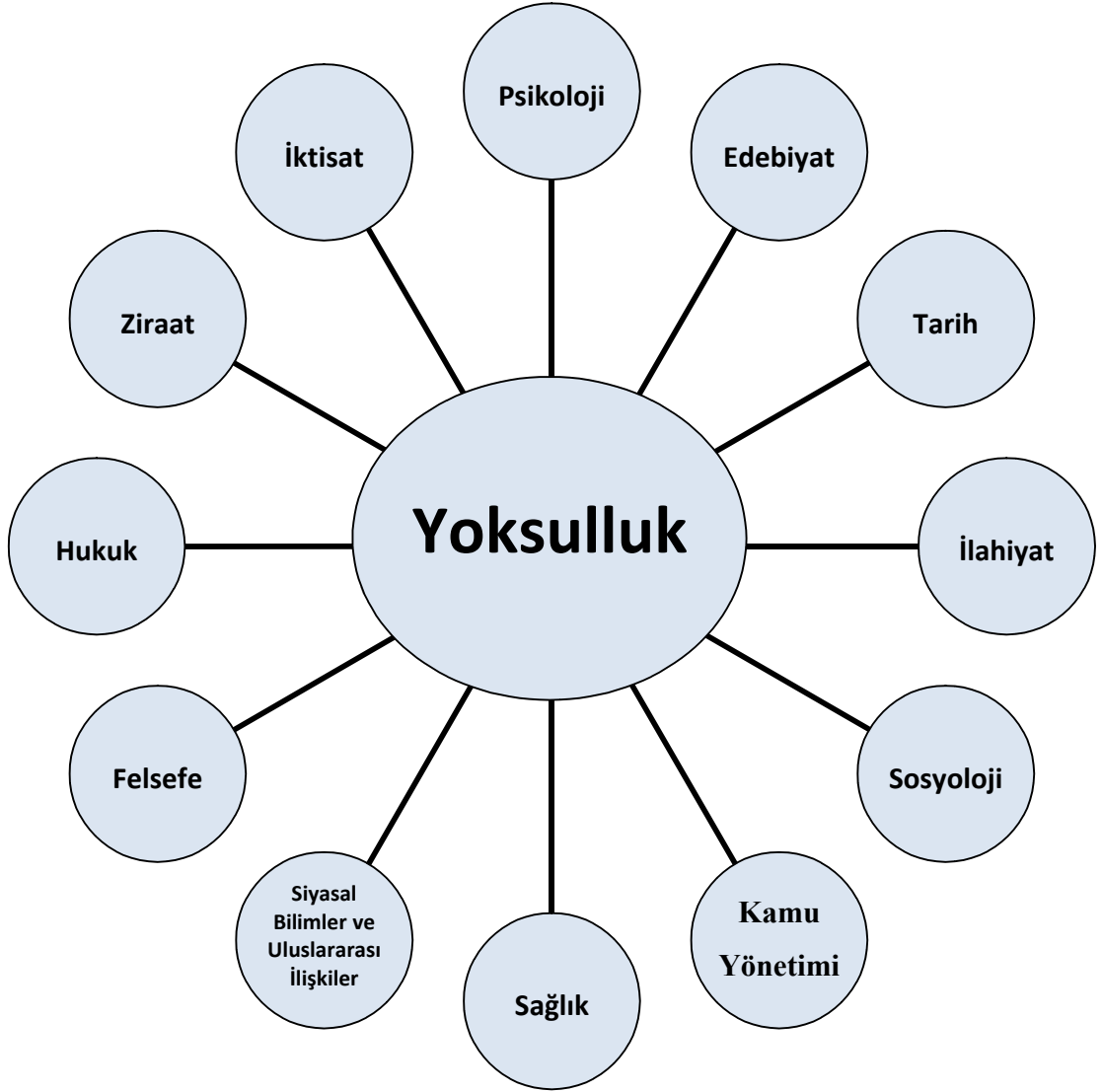
1999 Marmara depremi sonrasında Türkiye’de STK’lar daha etkin olmuşlardır. 2000 yılı sonrası STK’lar yoksulluk çalışmalarına düzenledikleri toplantılar ve yayınları ile katkıda bulunmuşlardır. TÜBA, Deniz Feneri Derneği ve TESEV’in düzenlendiği akademik toplantılar ve yayınlar bunların arasındadır.

2.1.4 Üniversiteler ve Araştırma Merkezleri

Türkiye’de çoğunlukla Ankara’da bulunan üniversiteler ve üniversite bünyelerindeki akademisyenler tarafından yoksulluk konusu ele alınmıştır. Özellikle Ortadoğu Teknik Üniversitesi gerek tez gerek stüdyo çalışmaları ile yoksulluk konusunu en çok ele alan üniversitedir. Yine Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmetler Bölümü’nde -2006 yılı öncesi H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu- sosyal hizmetler kapsamında yoksulluktan en çok etkilenen gruplar ve yoksulluğun bu gruplar üzerindeki olumsuz etkileri ile bu olumsuzlukları hafifletmede sosyal hizmetler tezlerde, toplantılarda ve yayınlarında ele alınmıştır. Dördüncü bölümde detaylı analizine yer verilen yüksek lisans ve doktora tezlerinin neredeyse yarısı Ankara’daki üniversitelerde hazırlanmıştır.

Doğası gereği multidisipliner bir konu olan yoksulluk disiplinler açısından bakıldığında Türkiye’deki üniversitelerde en çok sosyoloji ve iktisat bilimleri kapsamında ele alınmaktadır. Bunun dışında siyaset bilimi ve kamu yönetimi, çalışma ekonomisi, şehir ve bölge planlama bölümlerinde hukuk, sağlık, din, felsefe alanlarına bakarak daha fazla yoksulluk konusuna odaklanılmıştır. Şekil 2.2’de Türkiye’de yoksulluk konusunu ele alan disiplinler verilmiştir.

⁷³ Ali Rıza Abay, a.g.m., s.520 – 521.

Şekil 2.2 Yoksulluk ve disiplinler

Türkiye’de Kuzeydeki gibi çoğunlukla üniversitelere bağlı yoksulluk konusuna odaklanmış araştırma merkezlerinin varlığından söz etmek pek mümkün değildir. Yoksulluk konusunda araştırma projeleri yürüten Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politikalar Forumu bu kapsamda ele alınabilir.

Sosyal Politika Forumu, sosyal politika alanında bilimsel araştırmaları teşvik etmek ve politika süreçlerine katkıda bulunmak amacıyla, Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde 2004 yılında kurulmuştur. Forum'un sosyal politika konularına yaklaşımı, vatandaşlık haklarını merkez alır. Bu yaklaşım doğrultusunda, "Sosyal Avrupa" kavramı etrafındaki tartışmaların Türkiye kamuoyuna taşınmasına ve entellektüel camia, medya, politika kararlarını alan ve uygulayanlar nezdinde ilgi görmesine katkıda bulunmak, Forum'un amaçları arasındadır.

Desteklenen araştırma faaliyetleri ve yüksek lisans çalışmaları dışında, Avrupa ve Türkiye'deki sosyal reform süreçlerinin yakından izlenmesi, Forum bünyesinde Türkiye'yi Avrupa sosyal alanı içinde konumlandırmaya yönelik olarak yürütülen sürekli bir faaliyet oluşturur. Ayrıca Forum, Türkiye'de ve dünyada sosyal politika konularında çalışan araştırmacıları ve kurumları içine alan bir ağ oluşturmayı amaçlar.

Sosyal Politika Forumu Yönetim Kurulu, farklı disiplinlerden akademisyenlerden oluşur. Kurula, Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü öğretim üyesi Ayşe Buğra başkanlık etmektedir. Kurulun diğer üyeleri, Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğretim üyesi Ayşe Öncü, Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Çağlar Keyder, Boğaziçi Üniversitesi Felsefe Bölümü öğretim üyesi Gürol Irzık, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Mine Eder'dir.

Sosyal Politika Forumu Danışma Kurulu, sosyal politika, yoksulluk ve sosyal dışlanma konularında özgün çalışmalar yapmış akademisyen, sendikacı, sivil toplum örgütü temsilcileri, yazar ve gazetecilerden oluşmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan Sosyal Politika Forumu, faaliyetlerini Boğaziçi Üniversitesi ve Açık Toplum Enstitüsü'nün kurumsal desteği ile sürdürmektedir. Araştırma projeleri Boğaziçi Üniversitesi Araştırma Fonu, Birleşmiş

Milletler Kalkınma Programı ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından desteklenmiştir. Friedrich Ebert Vakfı, SPF'nin atölye çalışmalarına finansal destek sağlamaktadır.⁷⁴

Deniz Feneri Derneği bünyesinde 2003 yılında düzenlenen Yoksulluk Sempozyumu ardından kurulması kararı alan DEYAM (Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi) “yoksulluk araştırmaları merkezi” adı ile Türkiye’de kurulan ilk merkezdir. DEYAM daha çok düzenlediği sempozyumlar ve sempozyum yayınları ile anılmaktadır. 2005 yılında Yoksulluk Kültürü, 2008 yılında ise Uluslararası Yoksulluk Sempozyumu’nu düzenlemiştir. Bunun dışında ağırlıklı zaman zaman gerçekleştirdikleri seminerler, atölye çalışmaları, Türkiye’de üretilen yoksulluk çalışmalarının toplandığı kütüphanesi ve araştırmacılara sağladıkları bilimsel destek ile de bu alana katkıda bulunmuşlardır.

⁷⁴ Sosyal Politikalar Forumu, <http://www.spf.boun.edu.tr/pages/spf.htm> , erişim tarihi: 26.06.2009.

2.2 ULUSÜSTÜ KURULUŞLAR

Yoksulluk *Dünya Bankası* ve *Birleşmiş Milletler* kuruluşlarının en önemli konusudur. Hazırladıkları/hazırlattıkları raporların ve lobi faaliyetlerinin tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yoksulluk gündemini belirlediği görülmektedir.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı yoksulluğu dünyadaki en önemli 12 temel sorundan biri olarak kabul etmiş ve 1996 yılını "Uluslararası Yoksulluğun Yok edilmesi Yılı" (International Year For The Eradication Of Poverty) olarak kabul etmiştir. Yine 2000 yılında Binyıl Kalkınma Hedeflerinin kabulü siyasi bir kararın nasıl büyük bir araştırma uzmanlığına, örgütsel bir ilgiye ve mali kaynakların yeni bir yöne kanalleneceğine dair bir örnek teşkil etmektedir.⁷⁵

Binyıl Kalkınma Hedefleri çerçevesinde her ülkenin kendi kalkınma hedeflerini oluşturması istenmiştir. Türkiye’nin kalkınma hedeflerini içeren rapor DPT tarafından, BM Türkiye Temsilciliğinin desteğiyle hazırlanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır.⁷⁶

Dünya Bankası şüphesiz tüm dünyada yoksulluk çalışmaları alanını en çok etkileyen, bu çalışmalarda çok tartışılan ve eleştirilen bir kuruluştur. Dünyadaki yoksul sayısının ve yoksulluğun boyutlarının bilinmesine yönelik çalışmaları, Yoksulluğu Azaltma Stratejileri Raporları ve ülke raporları ile yoksulluk çalışmalarına katkıda bulunan Dünya Bankası, Türkiye kapsamında 2005 yılında TÜİK ile hazırlanan ortak değerlendirme raporunu ve yine 2003 yılında kriz sonrası Türkiye’de yoksulluğun değerlendirildiği raporları yayınlamıştır.

Bunların dışında FAO, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü kırsal yoksulluk üzerine odaklanırken, UNICEF çocuk yoksulluğu üzerine raporlar çıkarmaktadır. UNESCO ise insan hakları açısından yoksulluk konusuna yaklaşmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) iş piyasasından dışlanan ve çok kötü şartlarda çalışan işçilerin hakları üzerine yoksulluk araştırmalarını yapmaktadır. Son olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO) gündeminde ise sıtma, tüberküloz gibi yoksul ülkelere görülen ve yoksulluk şartlarının doğurduğu hastalıklarla, HIV/AIDS ve diğer salgın hastalıklar vardır.

⁷⁵ Else Oyen,, *The Polyscopic Landscape Of Poverty Research: "State Of The Art" in International Poverty Research*, Bergen, CROP, 2005, s.19.

⁷⁶ Murat Şentürk, "Türkiye’de Yoksulluk Çalışmaları", *Sosyoloji Dergisi*, Eylül 2009, s.19.

2.3 DÜNYADAKİ YOKSULLUK ARAŞTIRMALARI MERKEZLERİ VE AĞLARI

Üniversite bölümleri ve araştırma merkezleri çoğunlukla Kuzeyde olduğundan yoksullukla ilgili kaynakların ve akademisyenlerin çoğu da kuzey ülkelerinde bulunmaktadır. Bu yüzden araştırmaların çoğu Kuzey ile ilgilidir. Aynı şekilde, birçok akademisyen ve yoksulluk alanındaki diğer aktörler, Güneyde yaptıkları çalışmalarının sonuçlarını ve hipotezlerini Kuzey çerçevesinde değerlendirmektedirler.⁷⁷ Avrupa’da ve kuzey ülkelerinde bulunan araştırma merkezleri çoğunlukla üniversitelere bağlı olup devlet veya özel kuruluşlar tarafından desteklenmektedirler.

Bazı araştırma enstitüleri bir disiplin çerçevesinde çalışırken pek çoğu, multi disiplinler olarak araştırma faaliyetlerini yürütmektedirler. Ekonomistleri, siyaset bilimcileri, antropolog ve sosyologları bir çatı altında toplayıp, bazen tarihçileri ve felsefecileri de gruplarına eklemektedirler. Diğer taraftan direk problem merkezli olan ve belirli konulara odaklanan araştırma enstitüleri de mevcuttur.⁷⁸ Buralarda üretilen çalışmalar çoğunlukla yayınlanmasalar bile websiteleri aracılığıyla paylaşım sunulmaktadır.

Dünyada yoksulluk araştırmaları merkezleri başlığı altında bu alanda en aktif ve bilinen merkezler ele alınmış, merkezlerin çalışma konuları, faaliyetleri, bağlı bulundukları ve destek aldıkları kurumlar ve bilgi hizmetlerine değinilmiştir. Yine yoksulluk araştırmaları alanında bilinen ağlardan üç örnek verilmiştir. Dünyadaki yoksulluk araştırmaları merkezlerinin daha kapsamlı bir listesi ayrıca çalışmanın ekinde sunulmuştur.

2.3.1 *Karşılaştırmalı Yoksulluk Araştırmaları Programı (Comparative Research Programme on Poverty - CROP), Bergen, Norway*

CROP faaliyetleri ve yayınları ile yoksulluk araştırmaları alanında etkin yer alan araştırma merkezlerinden biridir. Güney ve Kuzey ülkeleri ile ilgili karşılaştırmalı yoksulluk araştırmalarının yapılabileceği ve farklı disiplinlerin bir araya gelerek, yoksulluk araştırmalarını tartışabileceği uluslararası bir platform oluşturmak amacıyla Uluslararası Sosyal Bilimler Konseyi (International Social Science Council – ISSC) tarafından 1992

⁷⁷ Else Oyen, a.g.e, s.12.

⁷⁸ Else Oyen, a.g.e, s.12.

yılında kurulmuştur.⁷⁹ Bu platform hem bu alanda çalışan akademisyenlere hem de araştırmalara katkı sağlayabilecek kuruluşlara açıktır. Faaliyetleri arasında araştırma projeleri ve atölye çalışmaları olan program, yayınları, bülteni, websitesi ve veritabanı ile de çalışmalarını paylaşmaktadır. Araştırma projelerinin başlıklarından bazıları şöyledir:

- Yoksulluk araştırmalarında etik
- Yoksulluğun ve yoksulların görünüşleri
- Aşırı yoksulluk ve insan hakları
- Yoksulluğun sosyal giderleri
- Yoksulluk ve sivil topluma katılım
- Yoksulluk araştırmalarının öncülerini belirleme

Araştırma projelerini CROP ağıının üyeleri belirlemekte ve bu projeler CROP Sekreteryası tarafından koordine edilmektedir. Finansman projeye dahil olan tüm grupların sorumluluğunda olup, genellikle birkaç hibenin bir araya gelmesi ile sağlanmaktadır.

CROP devam eden projeleri değerlendirmek, yeni projeleri başlatmak ve bilgi eksikliklerini gidermek için senede üç atölye çalışması düzenlemektedir. “Yoksulluk lügatçesi” ve “Uluslararası yoksulluk araştırmaları klavuzu” gibi uluslararası yoksulluk araştırmaları alanında kaynak niteliğinde yayınlar çıkarmaktadır. Ayrıca yılda dört kez çıkarılan bir bülten ve websiteleri aracılığı ile yıllık faaliyetlerini ve planlarını duyurmaktadırlar. Son olarak, araştırmacıların, üyelerinin ve projelerinin bulunduğu bir veritabanı ile ilgililere hizmet vermektedir.⁸⁰

⁷⁹ *Comparative Research Programme on Poverty*, www.crop.org, erişim tarihi: 20.06.2009.

⁸⁰ International Social Science Council, “Comparative Research Programme on Poverty”, *Environment and Organization*, V 8, N 1, April 1996, s.155-158.

2.3.2 Kronik Yoksulluk Araştırmaları Merkezi (CPRC-Chronic Poverty Research Centre), Manchester

CPRC, uluslararası üniversite, araştırma merkezleri ve sivil toplum kuruluşları ortaklığıdır. İngiltere Uluslararası Kalkınma Departmanı'nın (Department for International Development-DFID) finansmanı ile 2000 yılında kurulmuştur.

CPRC, araştırma faaliyetleri ve analizleri ile yoksullukla mücadele etmeye çalışan herkese politika önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmalar toplumdaki insanları, kuruluşları, hükümet ve resmi daireleri, STK'ları, siyasi partileri, diğeri araştırmacıları, medya mensuplarını, ticari birlikleri ve özel sektörü kapsamaktadır.

CPRC'de yer alan ortaklar:

Engellilik ve Kalkınma Hareketi (Action on Disability and Development -ADD)

Bangladeş Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü (Bangladesh Institute of Development Studies – BIDS) / Bangladeş'teki Kronik Yoksulluk Araştırma Programı (Programme of Research on Chronic Poverty in Bangladesh - PRCPB)

Ekonomi ve Uluslararası Kalkınma Departmanı, Bath Üniversitesi Kalkınma Girişimleri (Department of Economics and International Development - DEID, University of Bath Development Initiatives-DI)

Kalkınma Araştırma ve Eğitimi, (Development Research and Training - DRT)

İktisadi Politika Araştırmaları Merkezi (Economic Policy Research Center - EPRC)

HelpAge International

Sussex Üniversitesi Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü (Institute of Development Studies-IDS)

Hindistan Kamu Yönetimi Enstitüsü (Indian Institute of Public Administration - IIPA) ve CPRC Hindistan ortakları (CPRC-India partners)

Manchester Üniversitesi Kalkınma Politikası ve İdare Enstitüsü, (Institute for Development Policy and Management, University of Manchester - IDPM)

Deniz Aşırı Kalkınma Enstitüsü (Overseas Development Institute - ODI)

Western Cape Üniversitesi Toprak ve Tarımsal Çalışmalar Programı (Programme for Land and Agrarian Studies, University of the Western Cape - PLAAS)

Çocukları Kurtarma Fonu – İngiltere (Save the Children - UK) ⁸¹

Kronik Yoksulluk Araştırmaları Merkezi kronik yoksulluk raporları ile araştırma raporları hazırlamakta ve toplantılar düzenlemektedir. Ayrıca çalışmalarının duyurulduğu websitesinde bibliyografik bir veritabanı, yoksulluk yaklaşımları ve metotları ile ilgili araştırmacılara pratik bilgiler veren bir araçlar kutusu ve blog bulunmaktadır.

2.3.3 Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü, Institute for Development Studies (IDS), University of Sussex, Brighton

Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü uluslararası kalkınma alanında araştırmalar yapan, eğitim veren ve kalkınma çalışmaları ile ilgilenen herkese ve her kuruluşa iletişim platformu imkanı sunan küresel bir kuruluştur. 1966'da kurulan IDS beş dinamik araştırma ekibine, sekiz popüler lisansüstü eğitim programına ve dünyaca takip edilen bilgi hizmetlerine ev sahipliği yapmaktadır. Enstitüde 100 araştırmacı, 70 bilgi hizmetleri personeli, 65 destek görevlisi ve 200 kadar öğrenci bulunmaktadır. Geniş ortaklar ağı, önceki personel ve öğrencileri ile dünyadaki kalkınma topluluğunu kuşatmaktadır.

IDS'teki araştırma programları birbiriyle yakın bağlantılı beş multidisipliner ekip şeklinde organize edilmiştir:

Küreselleşme: yoksulluğun azaltılması için özel sektör yatırımları ve büyümenin olduğu küresel çevre dinamiklerine odaklanmak.

Yönetişim: gelişmekte olan ülkelerdeki devlet yükümlülükleri ve kamu hareketine yönelik politikalara odaklanmak.

Bilgi, Teknoloji ve Toplum: bilim ve teknolojinin nasıl yoksul insanların refahını ve geçimini ilerlettiğini keşfetmek ve büyük sosyal adaleti teşvik etmek.

Katılım, Güç ve Sosyal Değişim: yurttaşların katılımının sosyal adalet ve kalkınma sorunlarına katkısını izlemek.

⁸¹ Chronic Poverty Research Centre, www.chronicpoverty.org, erişim tarihi: 20.06.2009.

Yoksulluğun Azaltılması: yoksulluğun azaltılması hedef alınarak yoksulluk anlayışını geliştirmek ve gündemde yer alması için etkin yollar oluşturmak.

IDS uluslararası ve çok partnerli birçok araştırma projesine ev sahipliği yapmıştır.

Kalkınma için bilgiyi mobilize etmek: IDS kalkınma iletişimde öncüdür ve ELDIS, id21, BRIDGE, Livelihoods Connect ve Kalkınma Çalışmaları İngiliz Kütüphanesi gibi bilgi hizmetleri bu alanda çalışanlara yöneliktir.

2.3.3.1 İngiliz Kalkınma Çalışmaları Kütüphanesi (British Library for Development Studies, BLDS)

Kalkınma Çalışmaları Kütüphanesi geliştirmekte olan ülkelerdeki ekonomik ve sosyal değişim üzerine Avrupa'daki en önemli geniş koleksiyona ve hizmet alanına sahip özel bir kütüphanedir. 80.000 üzerinde kitap, 1000 den fazla dergi, 10.000'den fazla bülten, gazete ve yıllık raporları içeren geniş kapsamlı bir koleksiyonu vardır.⁸²

150 süreli yayının tarandığı makaleler veri tabanı, ülke profilleri, ücretsiz elektronik dergi ve özellikle Global Development Network'e üye olan geliştirmekte olan ülkelere sağladıkları ücretsiz doküman hizmeti bu kütüphanenin avantajlı hizmetlerindendir.

2.3.3.2 ELDIS

IDS'in bir diğer bilgi hizmetlerinden biri olan ve kalkınma alanında kuruluşlar ve araştırmacılar arasındaki bilgi paylaşımını ve iletişimini kolaylaştırmayı hedefleyen ELDIS portalında 7.500 kalkınma kuruluşunun 26.000'den fazla özetlenmiş kaynağı tarama ve bu belgeleri ücretsiz indirme imkânı sunulmaktadır. Yine bu portal ile kaynak kılavuzları, ülke profilleri, haftalık bülten, RSS haber desteği ve kalkınma alanındaki aktiviteler, haberler ve iş imkânları duyuruları bulunmaktadır. Eldis; Sida, Norad, SDC ve DFID tarafından finanse edilmektedir.⁸³

⁸² British Library for Development Studies, <http://blds.ids.ac.uk/> , erişim tarihi: 20.06.2009.

⁸³ ELDIS; www.eldis.org, erişim tarihi: 20.06.2009

2.3.4 Yoksulluk Araştırmaları Enstitüsü (Institute for Research on Poverty, IRP), Minnesota, ABD

ABD’de yoksulluğun ve sosyal eşitsizliğin nedenleri ve sonuçları üzerine araştırmalar yapan IRP, uluslararası ABD Sağlık ve İnsan Hizmetleri Departmanı’nın (ASPE) üç farklı “Alan Yoksulluk Araştırmaları” merkezinden biridir. Özellikle ABD’nin ortabatisındaki yoksulluk ve ailenin refahı ile ilgilenir. Diğer iki alana ait merkezler ise Kentucky Üniversitesi Yoksulluk Araştırmaları Merkezi (University of Kentucky Poverty Research Center) ve Batı Kıyısı Yoksulluk Araştırmaları Merkezi’dir. (West Coast Poverty Research Center - WP/PRC). ASPE ayrıca Michigan Üniversitesi Gerald R. Ford Kamu Politikası’nda bulunan Ulusal Yoksulluk Merkezi’nin (National Poverty Center) sponsorudur.

IRP, 1966’da Wisconsin-Madison üniversitesine bağlı olarak kurulmuştur. Üyelerin pek çoğu üniversitede öğretim görevlisidir ve aynı zamanda araştırma faaliyetleri ile de ilgilenirler. Enstitünün bir kısım üyeleri de diğer enstitülerden gelen fakülte üyeleridir, toplantılar ve seminerler için düzenli aralıklarla enstitüde bulunurlar.

Enstitünün başlıca faaliyetleri üyelerinin araştırmalarını desteklemek, araştırma sonuçlarını duyurmak ve geleceğin yoksulluk araştırmacılarına eğitim vermektir. Bu amaçla seminerler, çalışma atölyeleri ve konferanslar düzenleyip elektronik ve basılı yayınlarla sonuçları dağıtırlar.⁸⁴

2.3.5 Avrupa Yoksulluk ile Mücadele Ağı (European Anti-Poverty Network – EAPN)

Avrupa Yoksulluk ile Mücadele Ağı (EAPN), 90’lardan bu yana Avrupa sosyal alanı içerisinde yoksulluğun ortadan kaldırılması yönünde mücadele veren ve 25 kuruluştan oluşan bir sivil toplum ağıdır. EAPN bir yandan yoksulluğun sosyal bütünleşmeyi tehdit eden toplumsal bir sorun olduğu yönünde kamuoyu oluştururken, diğer yandan da gerek üye ülkeler düzeyinde gerekse AB düzeyinde hak temelli sosyal politikaların oluşturulması ve korunması yönünde mücadele vermektedir. EAPN’yi oluşturan ülke ağlarında farklı toplumsal hareketlerden gelen ve tabandan örgütlü STK’lar temsil edilmektedir.

Farklı toplumsal hareketlerden gelen ve çeşitli sosyal alanlarda çalışan STK’lar bu geniş ağ içinde faaliyet göstermektedirler. Ağların faaliyetleri ve etki alanları ülkelere göre

⁸⁴ About IRP, <http://www.irp.wisc.edu/aboutirp/overview.htm> erişim tarihi: 20.06.2009.

farklılık gösterse de prensipleri ortaktır: Avrupa'yı herkes için yaşanır kılacak sosyal alanı yaratmak ve korumak. Bu bağlamda, yoksulluğu yaşayanlar ile birlikte yoksulluğa karşı verilen mücadele EAPN için çok temel bir yaklaşımdır. Finansmanının % 87'sini Avrupa Komisyonu karşılamaktadır ve merkezleri Brüksel'dedir.⁸⁵

2.3.6 Küresel Kalkınma Ağı (Global Development Network –GDN)

GDN Dünya'da kalkınma alanında çalışan araştırma kuruluşları ve araştırmacıların bilgi paylaşımına imkân veren uluslararası bir kuruluştur. 1999'da kurulan GDN'nin ofisleri New Delhi, Kahire ve Washington'dadır. 11 bölgesel partner ile çalışmaktadır. Sekiz bölgesel partner geliştirmekte olan ülkelerde, kalan üçü ise gelişmiş ülkelerde bulunmaktadır. Çeşitli uluslararası bağış kuruluşları ve hükümetlerden destek alan GDN partnerleri araştırma enstitüleri ve 8.000 den fazla bireysel araştırmacısı ile dünya çapında bir ağı oluşturmaktadır.

Ayrıca GDN üyelerinin İngiltere'de bulunan Kalkınma Araştırmaları Enstitüsü'ne İngiliz Kalkınma Çalışmaları Kütüphanesi'nden faydalanma imkanları vardır. BLDS kütüphanesinin koleksiyonunu internet üzerinden tarayan GDN üyelerine istedikleri dokümanlar internet ve posta yoluyla gönderilmektedir.

2.3.7 Güney Afrika Bölgesel Yoksulluk Ağı (Southern African Regional Poverty Network - SARPAN)

SARPAN yoksulluğu azaltma sürecini bilgi yönetimi ve paylaşımı ile müzakere platformu oluşturarak desteklemeyi amaçlayan Güney Afrika'da kar amacı gütmeyen bir kuruluştur.

SARPAN 2001'de İnsani Bilimler Araştırma Konseyi'nin (Human Sciences Research Council) bir projesi olarak kurulmuştur. 2004'te 20 bölgesel politika üreticisi, akademisyen ve sivil toplum üyelerinden oluşan bir yönetim kurulu tarafından desteklenen bağımsız bölgesel bir kuruluş olmuştur.⁸⁶

⁸⁵ European Anti-Poverty Network, www.eapn.org, erişim tarihi: 20.06.2009.

⁸⁶ Southern African Regional Poverty Network, <http://www.sarpn.org.za>, erişim tarihi: 20.06.2009.

3. TÜRKİYE’DEKİ YAYINLARDA YOKSULLUK KONUSUNA İLGİNİN KAYNAKLARI

1990 yılından sonra yoksulluk konusu tezlerde, kitaplarda, araştırma raporlarında ve makalelerde çeşitlenen konu başlıkları ile farklı akademik disiplinlerde ele alınmış ve yoksulluk yazını dikkat çekici bir şekilde artış göstermiştir. Yoksulluk konusu kamuoyunda ve siyaset çevrelerinde ciddiye alınan bir sosyal sorun olarak, 1990’ların sonunda Türkiye’nin gündemine yerleşmiştir. İç ve dış etmenlerden dolayı yoksul sayısının artarak yoksulluğun sonuçlarının daha da kötüleşmesi, uluslararası ve yerel aktörlerin raporları ile öncü çalışmalarla yeni kavramların gündemde ve yoksulluk yazınında yerini alması bunda etkili olmuştur. Bu bölümde bu etmenlere değinilecektir.

3.1 YOKSUL SAYISININ ARTMASI VE YOKSULLUK SORUNUNUN DERİNLEŞMESİ

Geçtiğimiz 20 yılda ülkede artan yoksulluğa paralel olarak yoksulluk konusuna ilgi akademik disiplinlerde de arttı. Ülkedeki yoksulluk artışının nedenleri;

- 1980’lerde tüm dünyaya hâkim olan neoliberal politikalar ve yapısal uyum programları
- Ekonomik liberalizasyon sonucu tarım sektörünün çözülmesi ve Güneydoğu Anadolu’da yaşanan huzursuzluklar nedeniyle yaşanan göçler,
- Ülkede 1990’larda ve 2001 yılında yaşanan ekonomik krizler
- 1999 Adapazarı depremi

olarak sıralanabilir.

“Yoksulluk her zaman var olmasına rağmen son on, on beş yılda Türkiye’de gündeme gelişi gerek zamanlaması gerekse ele alınış biçimi açısından 1980 sonrasında

bütün dünyada yaygınlaşan neoliberal iktisat politikalarının olumsuz etkilerinden soyutlanamaz.”⁸⁷

1970’li yıllardaki ekonomik durgunluk ve küresel krizden çıkmak için savaş sonrası ekonomi politikalarının da artık işlevini yitirdiği düşüncesiyle kapitalist ekonominin yeniden yapılandırılması yönünde gelişmeler yaşanmıştır. Bu yeni yapılanmada 1980’li yıllardan itibaren egemen olan **neoliberal politikalar** ve Dünya Bankası ile IMF gibi uluslararası finans kuruluşlarının güdümünde azgelişmiş ülkelere uygulanan **yapısal uyum programları** özellikle çalışan kesimi ve onun bileşenlerini içine alan sosyal bir krizin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bir anlamda ekonomik kriz sosyal krize dönüştürülerek çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu süreçte **işsizlik, eşitsizlik, dışlanma ve yoksulluk kavramları** en çok tartışılan konular arasında ilk sırada yer almaya başlamıştır. Özellikle hem gelişmiş hem de az gelişmiş ülkeler için yapısal bir sorun haline gelen yoksulluk, bölgesel olmanın ötesinde küresel bir sorun halini almıştır.⁸⁸

Neoliberal anlayış ile devletin etki alanları küçültülerek özelleştirme ön plana çıkartılmış, çalışanlara ve toplumun önemli kesimine güvence sağlayan birçok hak (sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi) artık gereksiz bulunarak, ulus devletin emeği koruma gücü azaltılmıştır. Sosyal koruma geriletmeye çalışılarak, devletin gelirin yeniden dağılımında oynadığı rolün azalması hedeflenmiştir.⁸⁹

Bu süreçte sanayileşme, büyüme, gelir dağılımı, yoksulluk gibi orta/uzun dönem yapısal sorunlar yerini kısa dönem istikrar ve bu ülkelerin dışa açık serbest piyasa ekonomisine geçişini amaçlayan daha uzun erimli yapısal uyum programlarına bırakmıştır.”⁹⁰

1980lerin başında bu politikaların uygulandığı ilk ülkelerden biri olan Türkiye’de, refah rejimi ve yoksulluğun şekli değişerek yoksulluk baş edilemez bir hale gelmiştir. Ekonomik liberalizasyonun etkisi ile tarım sektörü çözülmeye başlamıştır. Ayrıca Doğu ve Güney Doğu bölgelerinde 1980’lerden 1990’ların sonlarına kadar yaşanan çatışmalar da

⁸⁷ Fikret Şenses, “Yoksullukla Mücadele: Temel Yaklaşımlar, Sorunlar, Kurumlar ve Öneriler”, *Cumhuriyet*, 31 Ocak 2005, s.6.

⁸⁸ Faruk Sapançalı, “Yeni Dünya Düzeni ve Küresel Yoksulluk”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C 3, S 2, 2001, s.116.

⁸⁹ Faruk Sapançalı, *a.g.e.*, s.124.

⁹⁰ Fikret Şenses, *a.g.e.*, s:38.

kırdan kente göçe neden olmuştur. Plansız ve hazırlıksız gerçekleşen bu göçler, işsizlik ve gecekondulaşma sorunlarının hâkim olduğu kentsel yoksulluk olgusunu belirgin hale getirmiştir. Bu yeni süreçte önceki göçmenler gibi geniş ailenin fertlerinden veya hemşerilerden oluşan dayanışma ağlarının sağladığı iş bulma ve gecekondü edinme olanaklarına sahip olmadan şehre gelip savrulan yeni bir göçmen kitlesinin ortaya çıkmasına yol açmıştır.⁹¹

Yoksulluk artışını hızlandıran farklı faktörler de olmuştur. 1994'te, Kasım 2000'de ve en ağırlı Şubat 2001'de yaşanan ekonomik krizler de kentsel yoksulluğu ve sosyo ekonomik kutuplaşmaları artırmış, yoksulluğun daha geniş kitlelerce ve daha yoğun olarak yaşanmasına neden olmuştur.⁹²

Bütün bu etmenler gelir dağılımı adaletsizliklerini daha da artırmıştır. 1950'den bu yana yaşanan en ağırlı ekonomik krizlerden biri olarak kabul edilen 2001 krizi sonrasında işsizlik ve yoksulluk derinleşerek, süregelen bir olgu haline gelmiştir. Kentsel istihdam olanaklarının azalması ve uzun süreli işsizlik, yoksul ailelerde çalışabilir yaşta olan yetişkinleri ve çocukları enformel sektörün düşük ücretli ve sosyal güvencesiz işlerinde çalışmaya yöneltmiştir. 2001 yılında çalışanların yüzde 52'si enformel sektörde istihdam edilmiştir.⁹³ Artık kentlerde gecekondulaşma gibi eskiden başvurulanan stratejiler de uygulanamaz hale geldiğinden kentte derinleşen yoksulluk sorunu ile baş etmek daha da güçleşmiştir.

1999 yılında ülkenin endüstriyel kalbinin bulunduğu bölgede yaşanan ve 20.000 hayata mal olan yıkıcı deprem ülkede ekonomik sorunlara yol açmıştır.⁹⁴ Depremden sonra inşaat sektöründe yaşanan durgunluk kent yoksullarının enformel istihdam alanlarından birini de sekteye uğratmıştır.

⁹¹ Ayşe Buğra, *Yoksullukla Mücadelede İnsani ve Etkin Bir Yöntem Nakit Gelir Desteği*, Sosyal Politikalar Forumu, 2006, s.1.

⁹² Hüseyin Gül vd., "Kentsel Yoksullukla Mücadele Amaçlı Kamu Politikası Geliştirme ve Bir Model Önerisi", *IV. Aile Şurası "Aile ve Yoksulluk" Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s. 393.

⁹³ Songül Sallan Gül, Hüseyin Gül, "Eğitim Destek Programı Olarak "Şartlı Nakit Transferi-ŞNT" ve Yoksullukla Mücadele" *Yeniden İmece*, S 12, s.2.

⁹⁴ Fikret Şenses, "Approaches to Poverty and Poverty Alleviation", *New Perspectives on Turkey*, S 32, 2005, s.199.

3.2 ULUSÜSTÜ VE ULUSAL KURULUŞLAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN ARAŞTIRMALAR

Yoksulluk olgusu geçen yirmi yıl içinde uluslararası kuruluşların üzerinde dikkatle durdukları ve çözümü için çalışmalar ve raporlar hazırlattıkları bir konudur. Yıllık raporları ve geniş lobi faaliyetleri ile (İnsani gelişme raporları 1990-, Dünya kalkınma raporları 1978-) en çok Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Dünya Bankası dünyadaki yoksulluk araştırmaları gündemini oluşturmuştur.

Türkiye’de yoksullukla mücadele yaklaşımları ve konsepti ile ilgili tartışmaları da ağırlıklı Dünya Bankası ve BM gibi uluslararası kuruluşlar belirlemektedir. Bu çalışmalar Türkiye’de var olan yoksulluğun derinliğini farklı şekillerde araştırmaktadır.⁹⁵ Türkiye’de “yoksulluk” yukarıda saydığımız etmenlerden dolayı 1990 yılı sonrasında yavaş yavaş gündeme gelmeye başlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatının uzmanlık tezleri ve araştırma raporları Türkiye’deki ilk yoksulluk araştırmaları örnekleridir.

İlk yoksulluk çalışmaları yoksulluğun boyutlarını araştırıp yoksulluğu görünür kılmışlardır ve kendisinden sonra gelen çalışmalara kaynak oluşturarak da Türkiye’deki yoksulluk araştırmalarına önemli katkıları olmuştur.⁹⁶ Tüm bu gelişmeler yoksulluk üzerine yapılan çalışmaların sayısında bir artışı da beraberinde getirmiştir.

⁹⁵ Fikret Şenses, *a.g.e.*, s. 212-213.

⁹⁶ Güzin Erdoğan, “Yoksulluk Tanımları ve Yoksulluk Araştırmaları”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.29.

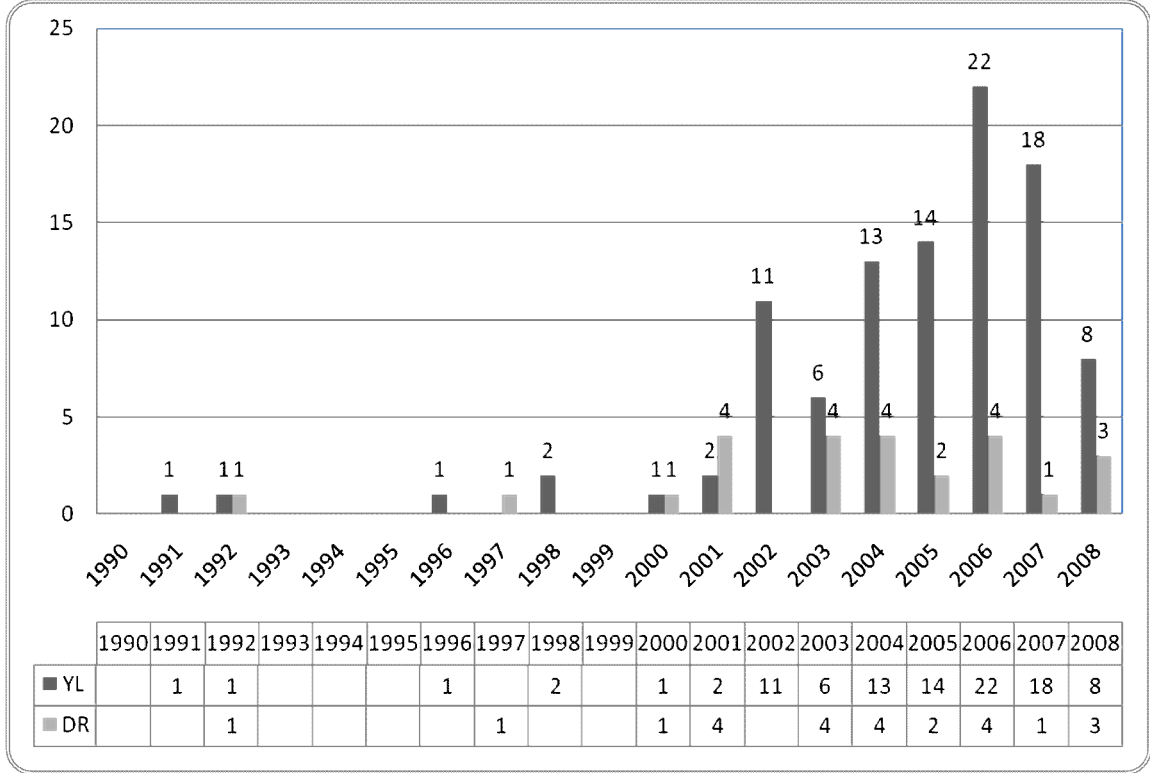
4. TÜRKİYE’DE 1990 YILI SONRASI YOKSULLUK ARAŞTIRMALARININ İÇERİK ANALİZİ

Bu bölümde, 1990 yılı sonrasında yayınlanan yoksulluk konulu çalışmalar yayın türlerine göre tezler, kitaplar, kitap içinde ve süreli yayınlarda yer alan makaleler olarak dört grupta incelenmiştir. Araştırma raporları ile birlikte ele alınan kitaplar için 97, üniversite ve uzmanlık tezleri için 132, son olarak kitap içinde 448 ve süreli yayınlarda 329 olmak üzere 777 makale künyesi, toplamda 1.006 bibliyografik künye üzerinde içerik analiz yöntemi uygulanarak 1990 sonrası Türkiye’de üretilen yoksulluk çalışmaları değerlendirilmiştir.

4.1 TEZLER

Tezler üniversitelerin lisansüstü eğitimleri için hazırlananlar ve çoğunlukla kamu kuruluşlarının bünyesinde hazırlanan uzmanlık tezleri olmak üzere burada iki ayrı grupta ele alınmaktadır. Üniversitelerde yoksulluk başlıklı hazırlanan tezler 125, uzmanlık tezleri ise 7 olmak üzere toplam 132 kaynağa erişilmiştir.

1990 yılından sonra üniversitelerde yoksulluk konusu üzerine hazırlanan yüksek lisans, doktora ve tıp uzmanlık tezlerinin toplam sayısı 125’tir. Programlarının türüne göre incelendiğinde, 100 yüksek lisans tezine karşın 25 doktora tezi yapılmıştır.

Şekil 4.1 Tezlerin yıllara ve türlere göre dağılımı

Grafikte de görüldüğü gibi tezlerin çoğunluğu 2000 yılından sonra hazırlanmıştır. 2000 yılından önce 5'i yüksek lisans 2'si doktora olmak üzere toplam 7 tez hazırlanmışken, 2000 sonrasında tezlerin toplam sayısı 118'i bulmaktadır. 2006 yılında hazırlanan tez sayısı ise 26'dır. Bu tablo Türkiye'deki akademik yazınlarda 2000 yılı sonrası yoksulluğa karşı artan ilgiyi yansıtmaktadır.

Tezlerin nerdeyse hepsi Türkiye'deki yoksulluk sorununa odaklanmış olup, Türkiye'ye yönelik analiz, tespit ve çözüm önerilerini kapsayıcı niteliktedir denilebilir.

Tablo 4.1 Tez başlıklarının terimsel analizi

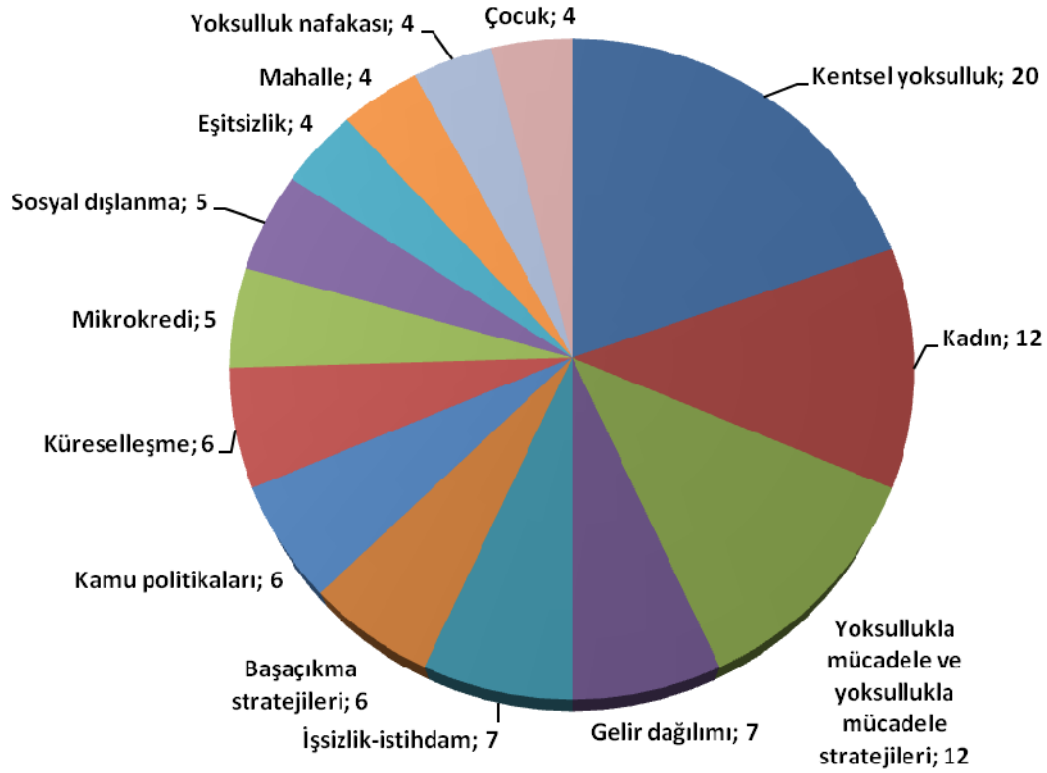
Başlıklarda geçen anahtar kelimeler	Frekans
Adapazarı depremi	1
Aile-hanehalkı	1
Amartya Sen: kapasite yaklaşımı	1
Amerikan edebiyatı	1
Asgari gelir	1
Avrupa Birliği	1
Başaçıkma / geçim stratejileri	6
Bölgesel yoksulluk	1
Çalışan yoksul	1
Çevre	2
Çocuk	2
Çöp toplayıcıları	1
Dış yardım	1
Dünya Bankası	3
Eğitim	2
Ekonomik krizler	2
Enformel sektör	1
Engelliler	1
Eşitsizlik	4
Etnisite	1
Gecekondü	1
Gelir dağılımı	7
Gelir yoksulluğu	1
Gıda	1
Göçmen-iç göç	3
Hadislerde zenginlik fakirlik	2
İktisadi büyüme stratejileri	2
İngiliz edebiyatı	1

Başlıklarda geçen anahtar kelimeler**Frekans**

İngiliz yoksul yasaları	1
İngiltere	2
İnsani yoksulluk	1
İşsizlik-istihdam	7
Kadın	12
Kamu harcamaları	1
Kamu politikaları	6
Kentsel yoksulluk	20
Kırsal yoksulluk	3
Kur'an'da zenginlik fakirlik	1
Küreselleşme	6
Latife Tekin	1
Mahalle çalışması	4
Medya	3
Mikrokredi	5
Negatif gelir vergisi	1
Neoliberalizm	1
Orhan Kemal	1
Ölçüm yöntemleri	1
Post Sovyet-Rusya	1
Reklâmlarda yoksulluk	1
Ruhsal çöküntü	1
Sağlık	3
Sokak çocukları	2
Sosyal dışlanma	5
Sosyal etkinliklere katılma	1
Sosyal hizmet	2
Sosyal politika	3
Sosyal yardım	3
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları	2

Başlıklarda geçen anahtar kelimeler**Frekans**

SRAP	2
Suç-şiddet	3
Şehir planlama	2
ŞNT - Şartlı Nakit Transferleri	2
Türk edebiyatı	2
Türk sineması	1
Yardım programları	1
Yeni refah rejimi	2
Yeni yoksulluk	2
Yerel yönetimler	3
Yeşil kart	1
Yoksulluğun boyutları	2
Yoksulluğun genel belirleyicileri	1
Yoksulluk kavramları	2
Yoksulluk nafakası	4
Yoksulluk yaklaşımları	2
Yoksullukla mücadele ve yoksullukla mücadele stratejileri	12

Şekil 4.2 Tez başlıklarının terimsel analizi – en çok yer verilen terimler

Şekil 4.2 de görüldüğü üzere *kentsel yoksulluk* tez başlıklarında en çok yer alan kavramlardan biridir. Kentsel yoksulluk ağırlıklı olarak şehir ve bölge planlama, sosyoloji ve kamu yönetimi bölümlerinde hazırlanan tezlerde ele alınmıştır. Kentsel yoksulluk; kadın yoksulluğu, suç, geçim/baş etme stratejileri, çocuk yoksulluğu, sokak çocukları ve yerel yönetimler kavramları ile birlikte işlenmiştir.

Yoksulluktan en çok etkilenen dezavantajlı gruplar içerisinde yer alan *kadınlar* ise tezlerde çoğunlukla yoksulluk ve beraberinde getirdiği olumsuzluklar karşısında geliştirdikleri başa çıkma stratejileri ile ele alınmıştır. Kadın yoksulluğu başlıklı tezler ağırlıklı olarak sosyoloji ve sağlık bölümlerinde çalışılmıştır.

Tez başlıklarında *yoksullukla mücadele* kavramı, devlet, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, yerel yönetimler, ulusüstü kuruluşlar (Dünya Bankası) gibi yoksullukla mücadelede yer alan aktörler ile birlikte zikredilmiştir. *Yoksullukla mücadele stratejileri* iktisat bölümlerinde çoğunlukla işlenirken, yoksullukla mücadele uygulamalarından “Şartlı Nakit Transferleri”, “Yeşil Kart uygulaması”, “mikrokredi”, “Sosyal Riski Azaltma Projeleri”, “dış yardım” başlıklarına sosyoloji ve kamu yönetimi bölümlerinde daha çok rastlanmaktadır.

Gelir dağılımı başlığı iktisat bölümlerindeki tezlerde ele alınırken tez başlıklarında *eşitsizlik*, küreselleşme, kamu politikaları terimleri ile ilişkilendirilmiştir. *İşsizlik ve istihdam* başlıkları ise, kadın ve çocuk işçiliği, mikrokredi, SRAP, çöp toplayıcılığı gibi enformel sektör ve sosyal dışlanma terimleri ile birlikte çoğunlukla çalışma ekonomisi bölümlerinde ele alınmıştır.

Özellikle kentsel yoksulluk bağlamında aile, kadınlar vd. dezavantajlı grupların yoksullukla *baş çıkma ve geçim stratejileri* tezlerde sıklıkla yer almıştır. *Kamu politikaları* ise tez başlıklarında yoksullukla mücadele ve stratejileri, mikrokredi, yeşil kart uygulamaları ve gelir dağılımı kavramları ile birlikte anılmıştır. Yine yoksullukla mücadele stratejileri kapsamında özellikle Diyarbakır’daki *mikrokredi* uygulamaları birden fazla tezde ele alınmıştır.

Sosyoloji bölümündeki tezlerde mahalle çalışmaları sık görülmektedir. Özellikle Ankara ve İstanbul’da kentsel yoksulluk bağlamında ampirik çalışmalar yapılmıştır. *Küreselleşme ve neoliberal politikalar* da yoksulluğun artmasına neden olan menfi kavramlar olarak tezlerde işlenmiştir.

AB’nin yoksulluk kavramı yerine benimsediği *sosyal dışlanma* kavramının 2005 yılı sonrasında hazırlanan tezlerde yer alması Türkiye’nin AB’ye uyum sürecine ve katılım müzakerelerine denk gelmesi açısından anlamlıdır. *Yoksulluk nafakası* başlığı ise hukuk bölümlerine ait tezlerde görülmektedir. Son olarak başlıklarda en fazla yer alan terimler arasında dezavantajlı gruplardan *çocuk* başlığı çoğunlukla kent kapsamında sokaklarda çalışan çocuklar ile suç bağlamında ele alınmıştır.

Hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinde yoksulluktan olumsuz olarak en çok etkilenen sosyal grupları; kadınlar, çocuklar, engelliler ve göçmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.2 Tezlerde işlenen illerin ve tezlerin yapıldığı illerin coğrafi analizi

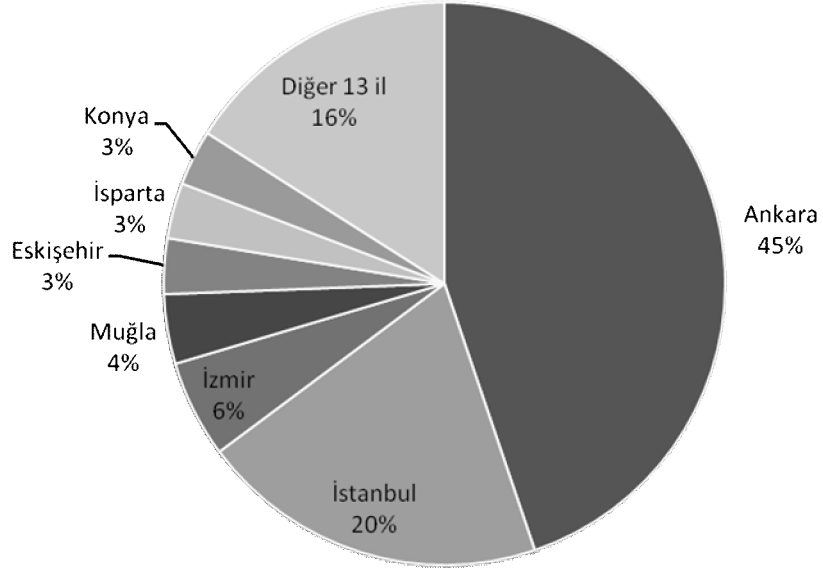
Tez başlıklarında geçen semtler/iller	Üniversitenin bağlı bulunduğu il	Tez Sayısı
Ankara	Ankara	10
İstanbul	İstanbul, Ankara	5
Diyarbakır	Ankara, İstanbul	3
Eskişehir	Eskişehir, Ankara	3
Bursa	Bursa	2
Sivas	Sivas	2
Adana	Konya	1
Adapazarı	Sakarya	1
Aydın	Aydın	1
Bitlis	Ankara	1
Çukurova	Ankara	1
Gaziantep	Ankara	1
İsparta, Anamas	İsparta, Ankara	1
İzmir	İsparta	1
Konya	İzmir	1
Kütahya	Afyon Kocatepe	1
Mersin	İsparta	1
Muğla	Muğla	1

Tezlerin yapıldığı üniversitenin bulunduğu il/bölge ile tezlerde üzerinde çalışılan iller arasında paralellik söz konusudur. Ankara, İstanbul, İzmir gibi metropollerin kentsel yoksulluk bağlamında göç, gecekondu, suç, işsizlik, enformel sektör ve kadın yoksulluğu olgularının çalışılabileceği iller olmasının yanında bu bağlantı; tezlerin yapıldığı üniversitelerin bu illerde bulunması ve ampirik araştırmaların yürütülmesi açısından lojistik

kolaylık sağlamasıyla da açıklanabilir. Bunun dışında kalan Güneydoğu Anadolu illerinden Diyarbakır, birden fazla tezde yoksullukla mücadele programlarından biri olan mikrokredinin uygulandığı il olması dolayısıyla ele alınmıştır.

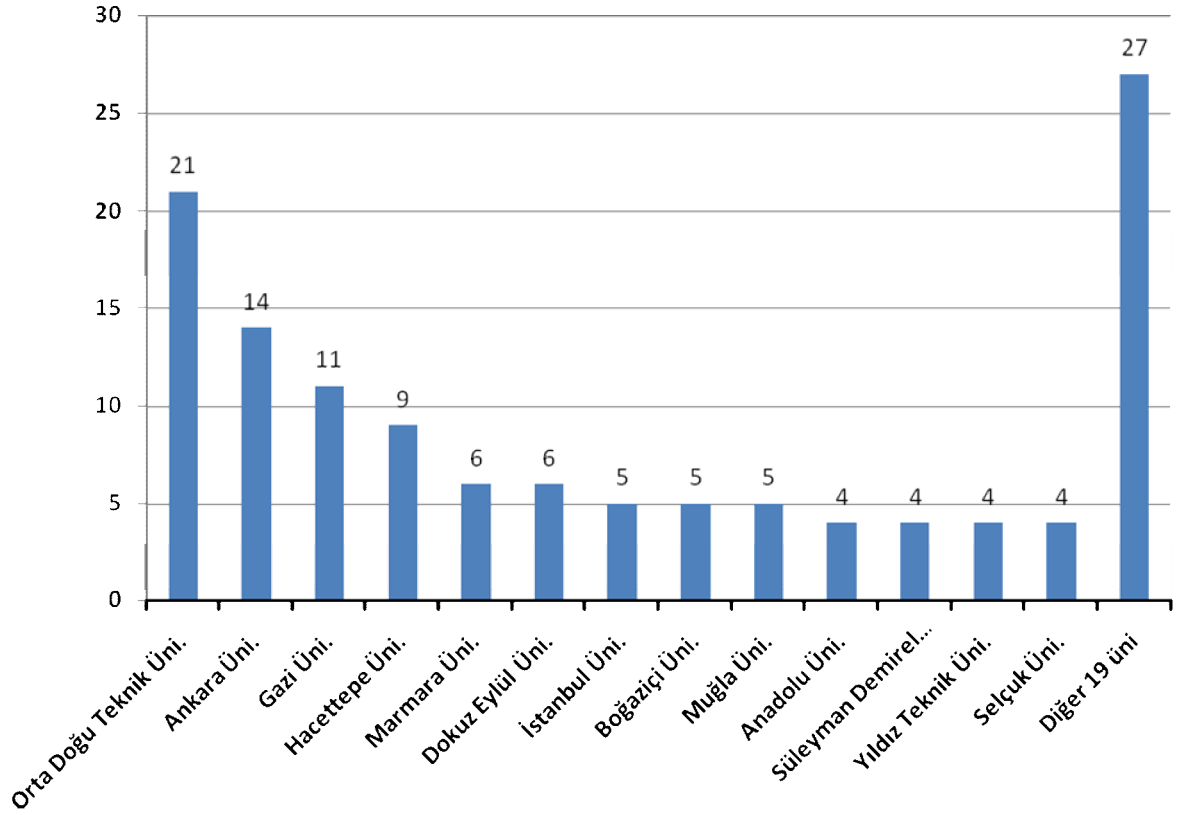
Tablo 4.3 Tezlerin hazırlandığı üniversite ve iller

ÜNİVERSİTE	İL
Çukurova Üniversitesi	ADANA
Afyon Kocatepe Üniversitesi	AFYON
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	ANKARA
Ankara Üniversitesi	ANKARA
Gazi Üniversitesi	ANKARA
Hacettepe Üniversitesi	ANKARA
Bilkent Üniversitesi	ANKARA
Adnan Menderes Üniversitesi	AYDIN
Uludağ Üniversitesi	BURSA
Fırat Üniversitesi	ELAZIĞ
Anadolu Üniversitesi	ESKİŞEHİR
Mustafa Kemal Üniversitesi	HATAY
Süleyman Demirel Üniversitesi	İSPARTA
Marmara Üniversitesi	İSTANBUL
İstanbul Üniversitesi	İSTANBUL
Boğaziçi Üniversitesi	İSTANBUL
Yıldız Teknik Üniversitesi	İSTANBUL
Mimar Sinan Üniversitesi	İSTANBUL
Galatasaray Üniversitesi	İSTANBUL
Sabancı Üniversitesi	İSTANBUL
Yeditepe Üniversitesi	İSTANBUL
Dokuz Eylül Üniversitesi	İZMİR
Ege Üniversitesi	İZMİR
Erciyes Üniversitesi	KAYSERİ
Kocaeli Üniversitesi	KOCAELİ
Selçuk Üniversitesi	KONYA
Dumlupınar Üniversitesi	KÜTAHYA
Mersin Üniversitesi	MERSİN
Muğla Üniversitesi	MUĞLA
Sakarya Üniversitesi	SAKARYA
Cumhuriyet Üniversitesi	SİVAS
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	VAN

Şekil 4.3 Tezlerin hazırlandığı illerin katkısı

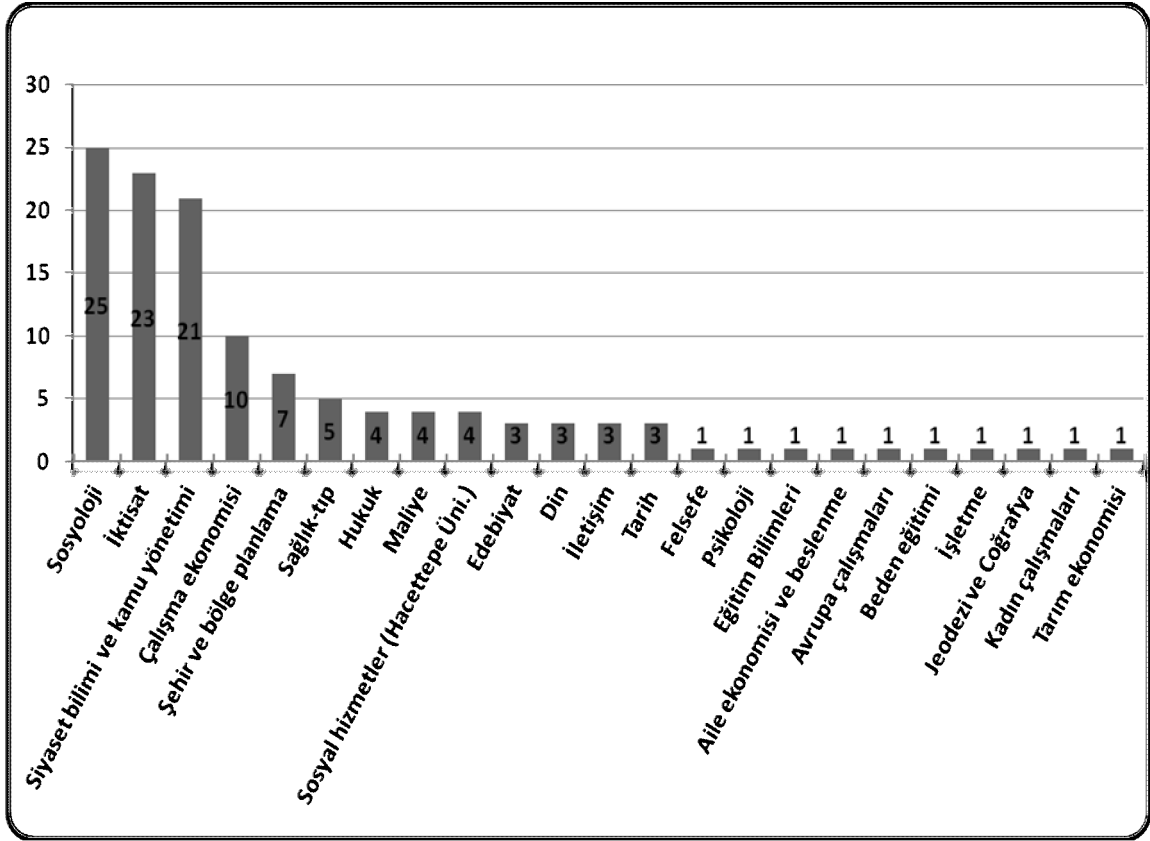
Sayısal olarak 125 tez 20 ilde bulunan 32 üniversitede hazırlanmıştır. Ankara'nın dışında bölgesel olarak ele alındığında bu tezlerin çoğu ülkenin batısında ve güneyinde bulunan üniversitelerde hazırlanmıştır.

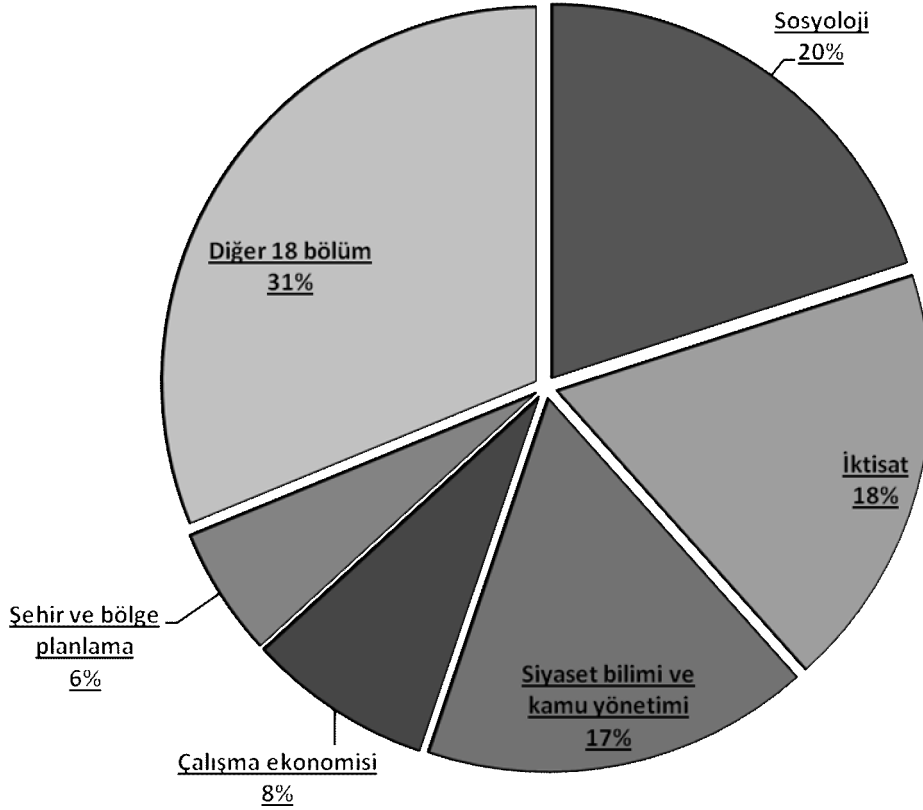
Şekil 4.4 Tezlerinde hazırlandığı üniversitelerin analizi

32 üniversite arasında yoksulluk konulu tez en çok (tüm tezlerin %17'si) ODTÜ'de hazırlanmıştır. Onu Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversiteleri takip etmektedir. Bu konuda en çok tez Ankara'da bulunan üniversitelerde hazırlanmıştır.

Şekil 4.3 ve 4.4'te görüldüğü üzere Ankara'da bulunan üniversitelere ait tezlerin sayısı 56 olup, tüm tezlerin % 45'i Ankara'da üretilmiştir. Ankara'yı %20'lik bir pay ile İstanbul takip etmektedir. İstanbul'dan toplam 25 tez çıkmış olup, yoksulluk konusu en çok sırasıyla Marmara, İstanbul, Boğaziçi ve Yıldız Teknik Üniversitelerinde işlenmiştir.

Şekil 4.5 Tezlerin hazırlandığı üniversite bölümlerinin dağılımı

Şekil 4.6 Yoksulluk konusunu en çok ele alan beş bölüm

Yukarıdaki iki şekilden görüldüğü üzere 125 tez 23 farklı bölümde hazırlanmıştır. Tezlerin % 69'unu oluşturan 86 tez beş bölümde; sosyoloji, iktisat, siyaset bilimi ve kamu yönetimi, şehir ve bölge planlama ile çalışma ekonomisi bölümlerinde hazırlanmıştır. Geriye kalan % 31'lik dilimdeki tezler ise 18 farklı bölümde hazırlanmıştır.

Sosyoloji bölümünde hazırlanan tezler 12 farklı üniversiteye aittir. Ancak çoğunluğu (10 tez) ODTÜ sosyoloji bölümünde yapılmış ve tez danışmanları ise Yrd. Doç. Sibel Kalaycıoğlu (3 tez), Prof. Dr. Mehmet Ecevit (2 tez), Yrd. Doç. Ayşe Gündüz Hoşgör (2 tez) olmuştur. ODTÜ'den sonra Süleyman Demirel Üniversitesi sosyoloji bölümündeki tezlerde Prof. Dr. Songül Sallan Gül danışmanlığında diğer üniversitelere nazaran daha

fazla yoksulluk konusu işlenmiştir. Bu tezlerde; kentsel yoksulluk, enformel sektör, istihdam, işsizlik, kadın yoksulluğu, çocuk yoksulluğu, sokak çocukları, şiddet ve suç, yeni yoksulluk, küreselleşme, yoksullukla mücadele stratejileri, yeşil kart, ŞNT ve eğitim başlıkları işlenmiştir.

Çoğunlukla 2000 yılı sonrasında 14 farklı *iktisat* bölümünde 23 tez hazırlanmıştır. Gazi ve Marmara Üniversitesi iktisat bölümlerinde diğerlerine kıyasla daha çok yoksulluk konulu tez hazırlanmıştır. Gelir dağılımı ve eşitsizlik, iktisadi büyüme, yoksullukla mücadele stratejileri, kamu politikaları, Sosyal Riski Azaltma Projeleri, mikrokredi, küreselleşme bu bölümlerdeki tezlerde işlenen başlıklar arasındadır.

Siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin bağlı olduğu 9 farklı üniversitede 21 tez hazırlanmıştır. Çoğunlukla Ortadoğu Teknik (6 tez), Ankara (5 tez) ve Gazi (4 tez) Üniversitelerinin kamu yönetimi bölümlerinde yoksulluk konusu ele alınmıştır. Prof. Dr. Can Hamamcı, Prof. Dr. Ruşen Keleş, Yrd. Doç. Tarık Şengül ve Yrd. Doç. Tahire Erman bu bölümlerde birden fazla yoksulluk konulu teze danışmanlık yapan akademisyenlerdendir. Kamu yönetimi bölümleri altında kentsel yoksulluk, yerel yönetimler, yoksullukla mücadelede kamu politikaları ve küreselleşme konuları yer almaktadır.

Çoğu Anadolu, Ankara ve Marmara Üniversitelerinde olmak üzere altı üniversitenin çalışma *ekonomisi* bölümlerinden konu ile ilgili 10 tez çıkmıştır. Çalışma ekonomisi bölümlerinde işsizlik, şiddet, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, sosyal dışlanma, sosyal yardım, sosyal politika başlıkları yoksulluk çerçevesinde ele alınmıştır.

Şehir ve bölge planlama bölümlerinde ise 7 tezde bu konu seçilmiştir. Bu tezlerin hazırlandığı bölümler; Mimar Sinan, ODTÜ (Prof. Dr. Melih Ersoy danışmanlığında iki tez), Gazi, Selçuk ve Yıldız Üniversitelerindedir. Bu bölümlere ait tezlerin nerdeyse hepsinde yoksulluğa kentsel yoksulluk bağlamında değinilmiştir ve ampirik çalışmalar yapılmıştır.

Yoksulluk olgusunun multi ve interdisipliner doğasından dolayı bir başlık birden çok bölümün ve disiplinin altında çalışılabilecek niteliktedir. Bununla birlikte yukarıda bahsedildiği gibi Türkiye’de yoksulluk konusu ağırlıklı sosyoloji, iktisat ve kamu yönetimi bölümlerinde çalışılmıştır. Örneğin, insanı konu olan kadim bir disiplin olan antropoloji

bölümünde yoksul, yoksulluk kültürü ve etnisite tartışmaları dünyada oldukça popülerken Türkiye’de zaten sayılı olan antropoloji bölümlerinde yoksulluk konulu tez hazırlanmamıştır.

Ayrıca eğitim ve felsefe bölümlerinde de yoksulluk konusunun işlendiği tezlerin sayısı birer tezdten öte geçememiştir. “*Yoksullukla mücadelede eğitimin rolü: Şartlı nakit transferi -ŞNT örneği*” başlıklı sosyoloji bölümünde hazırlanan yüksek lisans tezi eğitim disiplininin kapsamında da incelenebilecek niteliktedir. Çalışma ekonomisi bölümünde hazırlanan “*Yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelede uyguladığı sosyal yardım ve sosyal hizmet programları*” başlıklı tezin kamu yönetimi ya da sosyal hizmet bölümlerinde de ele alınacağı gibi. Özetle, Şekil 4.5’te tezlerin bölümlere göre dağılımının tam olarak Türkiye’de yoksulluk konusunun disiplinlere göre dağılımını yansıttığı söylenemez.

Bahsi geçen tezlerden çok azı kitap, makale olarak farklı yayın formatlarına dönüşmüştür. 125 tezdten sadece Şebnem Gökçeoğlu Balcı’nın *Güvenli Asgari Gelir* başlıklı tezi *Tutunamayanlar ve Hukuk* kitap olarak yayınlanmıştır.⁹⁷

Daha önce de bahsi geçtiği gibi tezlerin 1/5’i doktora programında hazırlanmıştır. Bu oran içerisinde yüksek lisans ve doktora tezlerinin her ikisinde birden yoksulluk konusunu işleyen tez yazarına rastlanmamıştır.

Özetlemek gerekirse, Türkiye’de yoksulluk konulu üniversite tezlerinin genel profili şöyledir: 2001 yılı sonrası artış gösteren tezler ağırlıklı olarak Ankara’daki üniversitelerde özellikle ODTÜ’de yüksek lisans tezi olarak, kentsel yoksulluk çerçevesinde çocuk, kadın, istihdam başlıkları ele alınarak sosyoloji ve iktisat bölümlerinde hazırlanmıştır.

Yukarıda bahsedilen üniversitelerde hazırlanan tezlerin yanında özellikle 1990’lı yılların ikinci yarısından sonra görülmeye başlanan çoğunlukla kamu kuruluşlarında hazırlanan uzmanlık tezleri de vardır. Etkileri açısından da üniversite tezlerinden farklı olan yoksulluk yazınlarına kaynak teşkil eden ilk yoksulluk çalışmaları niteliğindeki bu yayınlar burada yine tezler başlığı altında ancak üniversite tezlerinden ayrı olarak değerlendirilmektedir.

⁹⁷ Şebnem Gökçeoğlu Balcı, *Tutunamayanlar ve Hukuk*, Ankara, Dost Kitabevi, 2007.

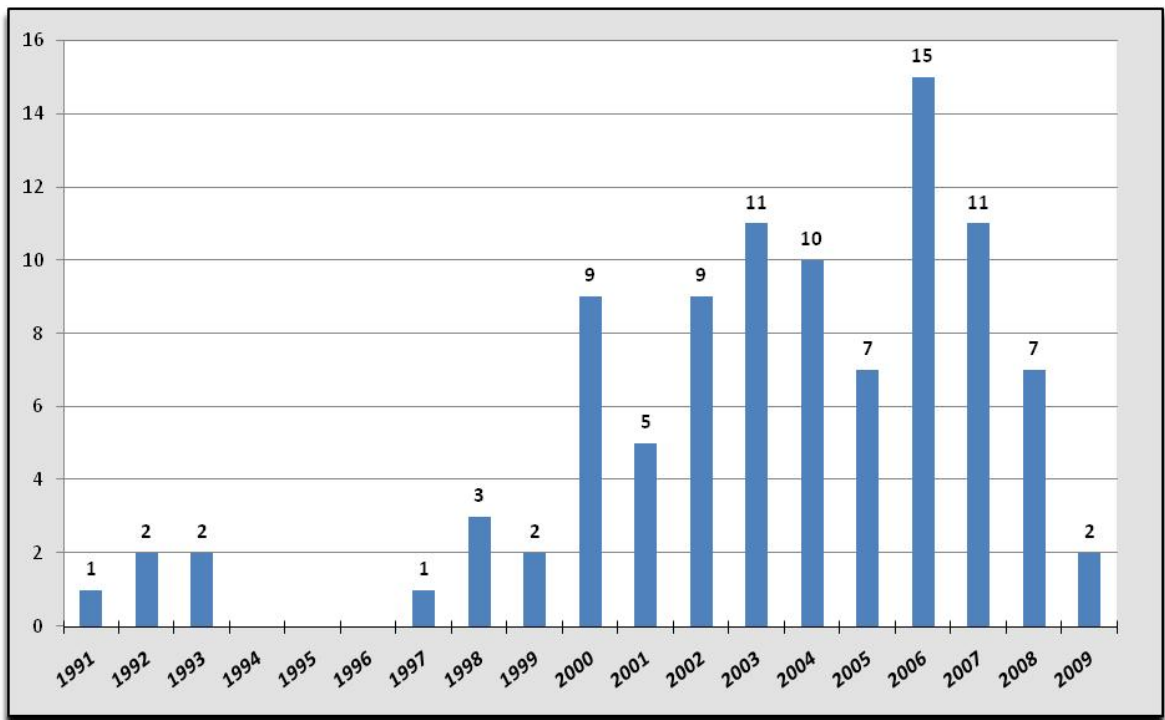
Tablo 4.4 Uzmanlık tezleri

Sorumlu	Başlık	Kuruluş	Yıl
Dumanlı, Recep	<i>Yoksulluk ve Türkiye’deki boyutları</i>	DPT	1996
Erdoğan, Güzin	<i>Türkiye’de bölge ayrımında yoksulluk sınırı</i>	DİE	1996
Dansuk, Ercan	<i>Türkiye’de yoksulluğun ölçülmesi ve sosyo-ekonomik yapılarla ilişkisi</i>	DPT	1997
Alıcı, Sema	<i>Türkiye’de yoksulluğun sosyo-ekonomik analizi</i>	DİE	1999
Sozan, Volkan	<i>Türkiye’de yoksulluk sorunu ve yoksulluk yönetimi</i>	TODAİE	2000
Kale, Hüseyin Tancan	<i>Yoksulluk, yoksulluğun ölçülmesi ve bölgesel karşılaştırma</i>	TÜİK	2007
Şeker, Sırma Demir	<i>Türkiye’de sosyal transferlerin yoksulluk üzerindeki etkileri</i>	DPT	2008

İçerik olarak daha çok iktisadi ağırlıklı olan uzmanlık tezlerinde Türkiye’de farklı ölçüm yöntemlerine göre yoksulluğun dağılımı ve boyutları ele alınmıştır. Bu çalışmalar yoksulluk konusunda araştırmalarıyla gündem oluşturan kuruluşlar olan Devlet Planlama Teşkilatı ve Devlet İstatistik Enstitüsü (Türkiye İstatistik Enstitüsü) için hazırlanmıştır ve çoğu yayınlanmıştır.

4.2 KİTAPLAR

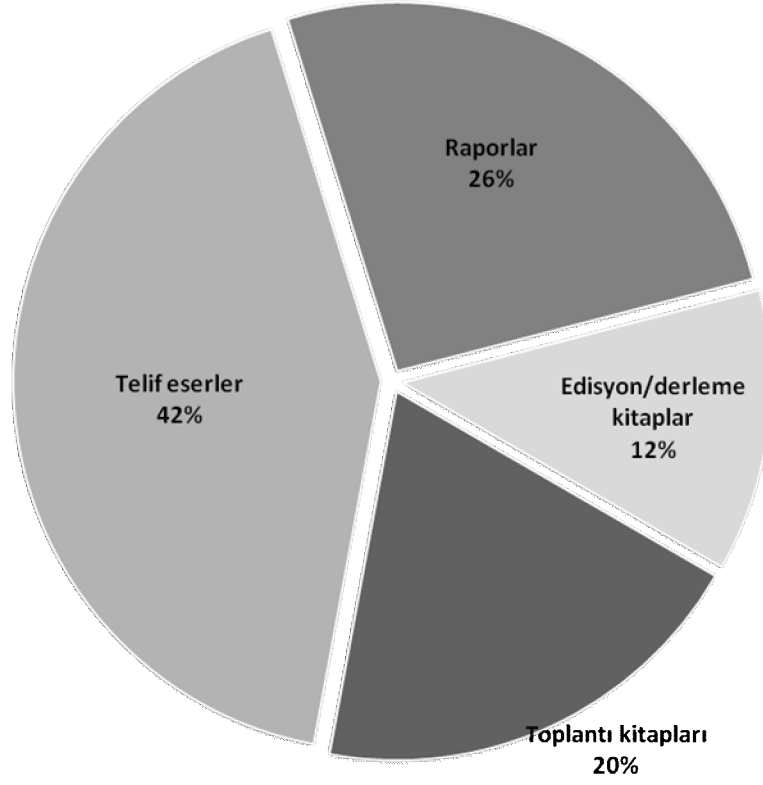
Bu bölümde kitaplar ve araştırma raporları birlikte ele alınmaktadır. Üzerinde değerlendirmeler yapılan yoksulluk başlıklı ve yoksulluk olgusunun ağırlıklı işlendiği kitapların ve araştırma raporlarının toplam sayısı 97 olup bunların 25'i araştırma raporudur. Araştırma raporlarının bir kısmı basılmamış olup, çoğunlukla hazırlayan kuruluşların internet sayfalarından bu raporlara erişim sağlanmaktadır.

Şekil 4.7 Kitap sayılarının yıllara göre dağılımı

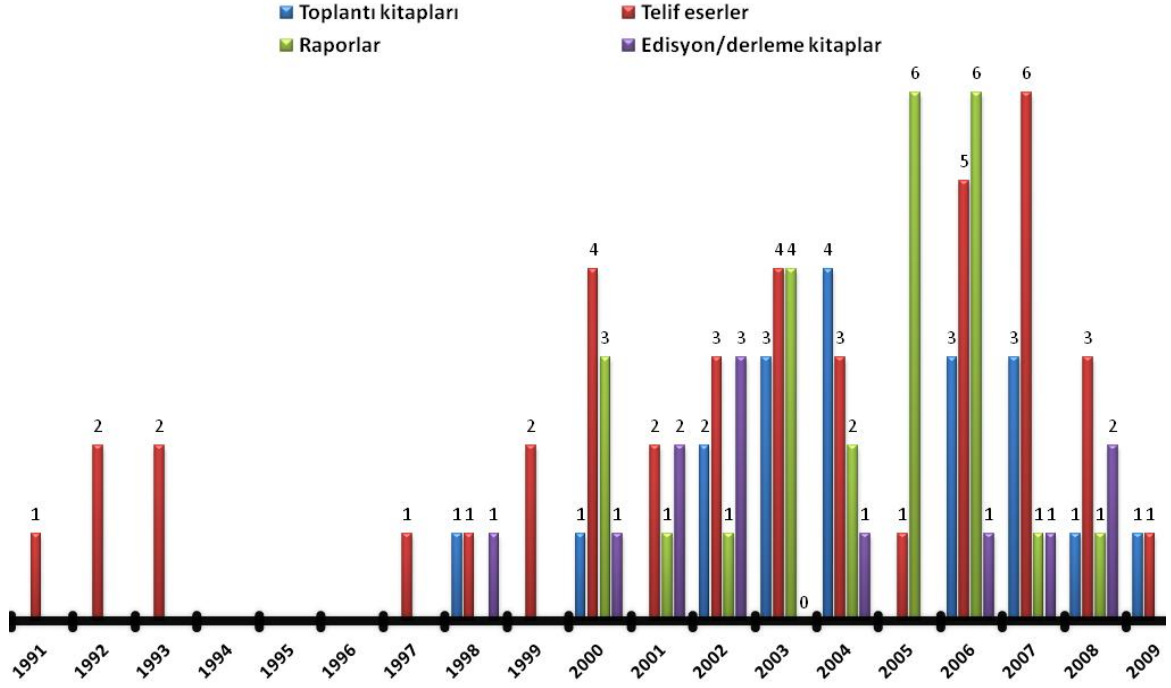
Yıllara göre dağılımın verildiği Şekil 4.7’de 2000 yılından sonra özellikle 2006 yılında kitapların sayısındaki artış dikkat çekmektedir.

Kitaplar bu bölümde araştırma raporları, telif eserler, derleme/edisyon ve toplantı yayınları olarak gruplar bazında incelenmektedir.

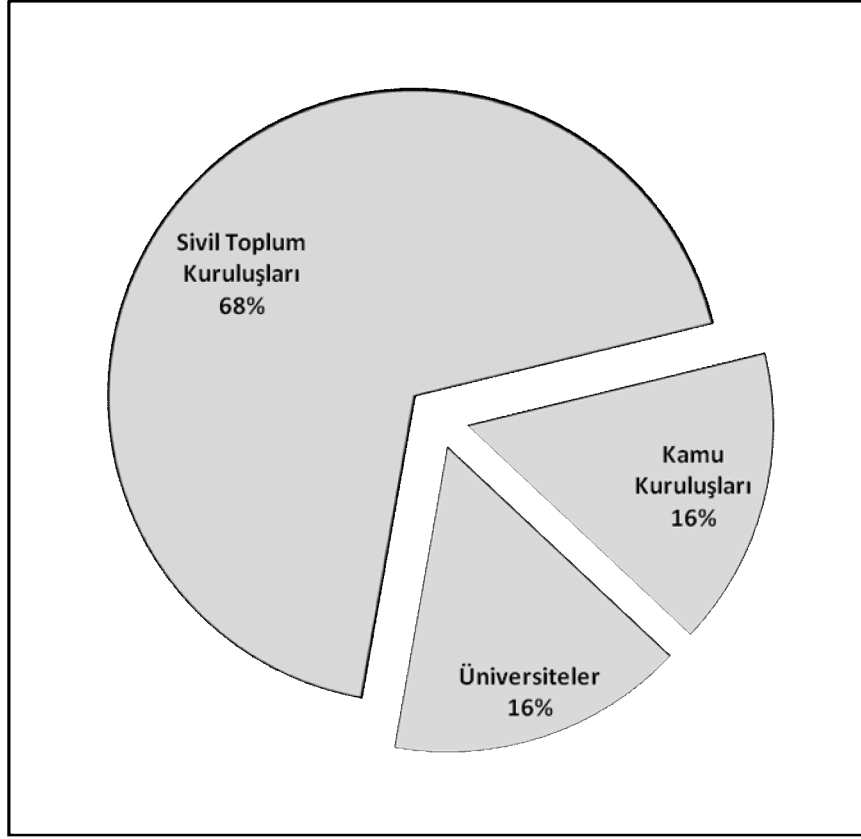
Şekil 4.8 Türlerine göre kitapların yüzdeleri

Yukarıdaki grafikte yüzdelik oranları verilen kitaplar türlerine göre ele alındığında telif eserlerin sayısı 41, raporlar 25, toplantı kitapları 19, derleme kitaplar ise 12'dir.

Şekil 4.9 Kitap türlerinin yıllara göre dağılımı

1990'dan günümüze yoksulluk başlıklı on dokuz toplantı yapılmıştır. 1997 öncesi yoksulluk başlıklı toplantıya rastlanamazken, 2000'den sonra hemen hemen her yıl yoksulluğun farklı boyutlarını ele alan toplantılar düzenlenmiştir. Bu da yoksulluk konusunun Türkiye gündeminde 2000 yıllarından sonra ağırlıklı olarak yer aldığının bir diğer kanıtıdır.

Şekil 4.10 Yoksulluk başlıklı toplantıları düzenleyen kuruluşlar

Şekilde görüldüğü üzere 1999 depreminden sonra ülkemizde aktifleşen *Sivil Toplum Kuruluşları* büyük çoğunlukla bu toplantıları düzenleyen kuruluşlardır. Kamu kuruluşlarının ve üniversitelerin de görüldüğü grafikte son yıllarda yoksullukla mücadelede yerel yönetimlerin rolünün çok tartışılmasına rağmen toplantı düzenleyenler arasında yerel yönetimlere rastlanmaması dikkat çekicidir.

Tablo 4.5 Yoksulluk başlıklı toplantıları düzenleyen ve toplantıları yayına dönüştüren kuruluşlar

Kuruluş türleri	Kuruluşlar	Toplantı sayısı
Sivil Toplum Kuruluşları	Tesev	2
	Deniz Feneri Derneği	1
	Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	3
	Türkiye Sosyal Bilimler Derneği	1
	Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı	1
	Türkiye İnsan Hakları Vakfı	1
	Dayanışma evleri	1
	İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı	1
	Mimarlar Odası	1
	Şehir Plancıları Odası	1
Kamu Kuruluşları	Bayındırlık ve İskân Bakanlığı	1
	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	1
	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu	1
	Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politikalar Forumu	1
Üniversiteler ve Araştırma Kuruluşları	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1
	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	1

Deniz Feneri Derneği ile Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin düzenlediği genel kapsamlı yoksulluk sempozyumu ve kongresi dışındaki toplantılarda genellikle kuruluşun niteliği ile paralel belirli konular üzerine odaklanılmıştır. Aile Araştırma Kurumunun düzenlediği aile şurası, SHÇEK'in ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu'nun düzenlediği Sosyal Hizmetler başlıklı toplantılar buna örnek olarak verilebilir. Bunların dışında toplantı kitapları *yoksullukla mücadelede sivil toplum*

kuruluşları, mikrokredi, kentsel yoksulluk ve göç, işsizlik, insan hakları, şehir planlama ve vatandaşlık geliri başlıkları kapsamında ele alınmıştır. Toplantılar sayısına göre sırasıyla, Ankara, İstanbul, Antalya, Diyarbakır ve Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmiştir.

Araştırma raporlarına bakıldığında ise, 2000 yılından sonra görülmeye başlayan *araştırma raporlarının sayılarında* özellikle 2000, 2003, 2005 ve 2006 yıllarında artış görülmektedir. Bu yıllardaki artışta SPF, TÜİK, DB ve BMKP raporlarının etkisi olmuştur.

Bu raporları hazırlayan/hazırlatan kuruluşların listesi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 4.6 Raporları hazırlayan ve hazırlatan kuruluşlar

Kuruluş türleri	Kuruluşlar
Sivil Toplum Kuruluşları	TESEV
	Türkiye Sosyal Bilimler Derneği
Kamu Kuruluşları	Devlet Planlama Teşkilatı
	Türkiye İstatistik Kurumu (Devlet İstatistik Enstitüsü)
Üniversiteler ve Araştırma Kuruluşları	Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politikalar Forumu
	İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç ve Uygulama Merkezi
	Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi
	Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
Ulusüstü kuruluşlar	Dünya Bankası
	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

Daha önce de değinildiği gibi yoksulluk çalışmalarının gündeme gelmesinde Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler gibi ulusüstü kuruluşların raporlarının önemli etkileri bulunmaktadır. Bu kuruluşlar araştırmaları kimi zaman desteklemişler kimi zaman da

kendileri araştırmaları yürütmüşlerdir. Bu durum Türkiye için de geçerlidir. Dünya Bankası 2000 yılından sonra Devlet İstatistik Enstitüsü ile ortaklaşa ya da uzmanlarının da katkısıyla toplam beş rapor yayınlamıştır.⁹⁸

Yine Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından 2003 yılında yayınlanan “Yeni yoksulluk ve değişen refah rejimi” başlıklı rapor Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politikalar Forumu’na hazırlatılmıştır.

2004 yılında kurulan Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politikalar Forum bünyesinde sosyal dışlanma, merkezi ve yerel yönetimler, sosyal politika, sosyal hizmetler, yoksullukla mücadele, nakit gelir desteği, kentsel yoksulluk, istihdam, başetme stratejileri gibi başlıkların ele alındığı araştırma raporları hazırlanmıştır. SPF raporları grafikte görülen 2006 yılındaki araştırma raporlarının sayısındaki artışın nedenidir denilebilir. Bu raporlara SPF’nin websitesinden erişim mümkündür.⁹⁹

Devlet Planlama Teşkilatı ve Türkiye İstatistik Kurumu yayınladıkları raporlar ve araştırma sonuçları ile yoksulluk araştırmalarının gündeminde yer almışlardır. Devlet Planlama Teşkilatı’nın 2001 ve 2007 yılları arasında hazırlanan 8. ve 9. beşyillık kalkınma planları kapsamında gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele konusu özel ihtisas komisyonlarında ele alınmıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsü yeni adıyla Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 1987 ve 1997 gerçekleştirilen “hanehalkı gelir ve tüketim harcamaları anketi” Türkiye’de yoksulluk konusunda yapılan çalışmalara veri teşkil etmiştir. Ancak “yoksulluk” kavramı ilk defa, Hanehalkı Bütçe Anketi dikkate alınarak ve Dünya Bankası nerileri doğrultusunda elde edilen “2002 yılı yoksulluk çalışması” ile TÜİK’in çalışmalarında resmi olarak dile getirilmiştir.¹⁰⁰

Başlıklara baktığımızda kentsel yoksulluk ve sosyal dışlanma ile kentsel yoksulluğun unsurlarından olan istihdam, gecekondü, istihdam, geçim ve baş etme stratejileri raporlarda en çok rastlanan kavramlardır. Dünya Bankası raporlarının başlıklarında ise çoğunlukla kriz sonrası Türkiye’nin durumu, ekonomik reformlar, sosyal

⁹⁸ Murat şentürk, *a.g.m.*, s.19.

⁹⁹ www.spf.boun.edu.tr

¹⁰⁰ Güzin Erdoğan, *a.g.e.*, s. 29.

refah, yaşam standartları (alt başlıkları; gelir dağılımı, istihdam, eşitsizlik, büyüme, devlet, sosyal koruma) dile getirilmektedir. Yine 2003 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı için hazırlanan raporda Türkiye'nin değişen refah rejimi ve yeni yoksulluk başlıkları altında İstanbul ele alınmış, kentsel yoksulluk, çalışan yoksullar, enformel kesim ve sosyal dışlanma kavramlarına yer verilmiştir.

Yoksullukla mücadele, mikrokredi, merkezi ve yerel yönetimler, sosyal hizmetler, sosyal haklar, kırsal yoksulluk, gelir dağılımı, yoksulluk yaklaşımları ise rapor başlıklarında görülen diğer kavramlardır.

Derleme kitaplarının sayısı ise 12'dir. Bu kitapların çoğu Türkiye'deki yoksulluk sorunlarını işlemiştir. Bunun dışında "Sosyal Politika Yazıları" ve "Tarım: Bolluk İçinde Yoksulluk" başlıkları çerçevesindeki seçili çeviri makalelerden oluşan edisyon kitaplar da yayınlanmıştır. Yıllarına göre ele alındığında 2002 yılında diğer yıllara oranla daha fazla derleme kitabı yayınlandığı görülmektedir.

2000, 2003, 2006 ve 2007 yıllarında artış gösteren belirli bir konu çerçevesinde kapsamlı çalışılan telif kitapların başlıklarında ise mikrokredi, gelir dağılımı, kapitalizm, küreselleşme, Türkiye'de yoksulluğun boyutları, AB, yoksulluk nafakası gibi kavramlar çoğunlukla ele alınmıştır.

Kaynak eser olarak en çok atıf alan kitaplar ise şunlardır:

- Fikret Şenses, *Küreselleşmenin öteki yüzü: yoksulluk, kavramlar, nedenler, politikalar ve temel eğilimler*
- Melih Pınar, Oğuz Işık, *Nöbetleşe yoksulluk: gecekondulaşma ve kent yoksulları: Sultanbeyli örneği*
- Çiğdem Şahin, *Kapitalizm ve yoksulluk*
- *Türkiye'de bireysel gelir dağılımı ve yoksulluk: Avrupa Birliği ile karşılaştırma*, TÜSİAD
- Ayşe Buğra, *Kapitalizm, yoksulluk ve sosyal politika*

Aşağıdaki kaynak kitapların birden fazla basımı olmuştur. Özellikle Nöbetleşe Yoksulluk kitabının 6 basımı yapılmıştır.

- Daniel Cohen, *Dünyanın zenginliği, ulusların fakirliği*
- Fikret Şenses, *Küreselleşmenin öteki yüzü: yoksulluk, kavramlar, nedenler, politikalar ve temel eğilimler*
- Oğuz Işık, Melih Pınar, *Nöbetleşe yoksulluk: gecekondulaşma ve kent yoksulları, Sultanbeyli örneği*
- Mustafa Sönmez, *100 göstergede kriz ve yoksullaşma*
- Ayşe Buğra, *Kapitalizm, yoksulluk ve Türkiye'de sosyal politika*

Kurumların kendi yayınları dışında yayınevleri açısından kitapların tümü değerlendirildiğinde Türkiye’de kaynak niteliğindeki yoksulluk ile ilgili yayınların çoğunun İletişim yayınlarından çıktığı görülmektedir. İletişim yayınlarını, Çivi Yazılar ve Nobel Yayınevi takip etmektedir.

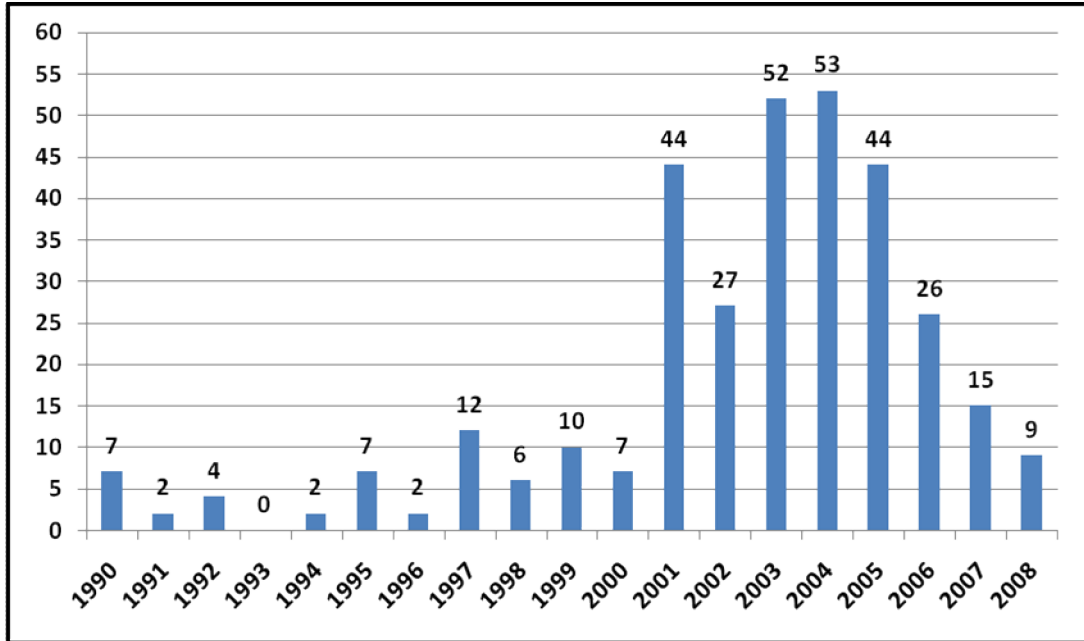
Kitaplarda *çeviri eserlerin* sayısı ise oldukça azdır. Çevirilerden sekiz yayın telif eser, üçü ise Türkiye’de derlenen yurtdışı adresli makalelerin çevirisidir. Zygmunt Bauman’ın “Çalışma, tüketicilik ve yeni yoksullar”, Muhammed Yunus’un “Yoksulluğun bulunmadığı bir dünyaya doğru” başlıklı Bangladeş’te yoksullukla mücadelede mikrokredi uygulamalarını anlattığı kitabı, Daniel Cohen’in “Dünyanın zenginliği, ulusların fakirliği” ve Thomas Pogge’in “Küresel yoksulluk ve insan hakları” başlıklı kitapları telif eserlerin en çok atıf alan çevirilerindendir.

MAKALELER

1990 yılından sonra “yoksulluk” olgusunun dile getirildiği makaleler yayın türlerine göre, dergi makaleleri ve derleme yazıları olmak üzere iki farklı grupta incelenmiştir.

4.2.1 Süreli Yayınlarda Makaleler

Bu başlık altında 1990 ve 2008 yılları arasında dergilerde yayınlanan 329 makalenin analizine yer verilmiştir. Aşağıdaki grafikte verilen bu makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, yine diğer yayın türlerinde olduğu gibi 2001 yılından itibaren süreli yayınlarda yoksulluk başlıklı makalelerin sayısında artış olduğu görülmektedir.

Şekil 4.11 Süreli yayınlarda makalelerin yıllara göre dağılımı

Özellikle 2001, 2003, 2004 ve 2005 yıllarında diğer yıllara oranla daha fazla makale yayınlanmıştır. 2001 ve 2005 yılları arasında yayınlanan makaleler 1990’da 2008’e kadar yayınlanan makalelerin % 67’sini oluşturmaktadır.

Yoksulluk konusunun işlendiği makale sayısı fazla olan dergiler arasında ilk beşte, *Toplum ve Bilim*, *İktisat Dergisi*, *İktisat*, *İşletme ve Finans*, *Köprü* ile *Birikim* dergileri vardır. *New Perspectives on Turkey* ile *TES-İŞ* dergilerinde yoksulluk konulu özel sayılar hazırlanmış olup, *Toplum ve Bilim* dergisinin 2001 yılı “yoksulluk ve yoksunluk” konulu 89. sayısında 13 makale yer almıştır. Yine, *Yeni Türkiye* 2001 yılı ekonomik kriz özel sayılarında yoksulluk ve ekonomik kriz başlıklı makalelere yer verilmiştir.

Tablo 4.7 Yoksulluk başlıklı makalelerin en çok yayınlandığı dergiler

Dergi adı	Makale sayısı
Toplum ve Bilim	20
İktisat Dergisi	18
İktisat, İşletme ve Finans	12
Köprü	11
Birikim	10
Ekonomik Yaklaşım	9
Evrensel Kültür	8
Cogito	7
Mülkiye	7
ODTÜ Gelişme Dergisi	7
Yeni Türkiye	6
Toplum ve Sosyal Hizmet	6
Ekonomik Forum	5
New Perspectives on Turkey	5
Sivil toplum	5
TES-İŞ	5
Amme İdaresi	4
Planlama	4
Virgöl	4
Praksis	3
TOPLAM	156/329

Sürelî yayınlarda değêrlendirilen 329 makale **145 farklı sürelî yayında** yayınlanmıştır. Tablo 4.7’de verilen 20 sürelî yayına ait 156 makale, toplam makale sayısının %48’ini oluşturmaktadır.

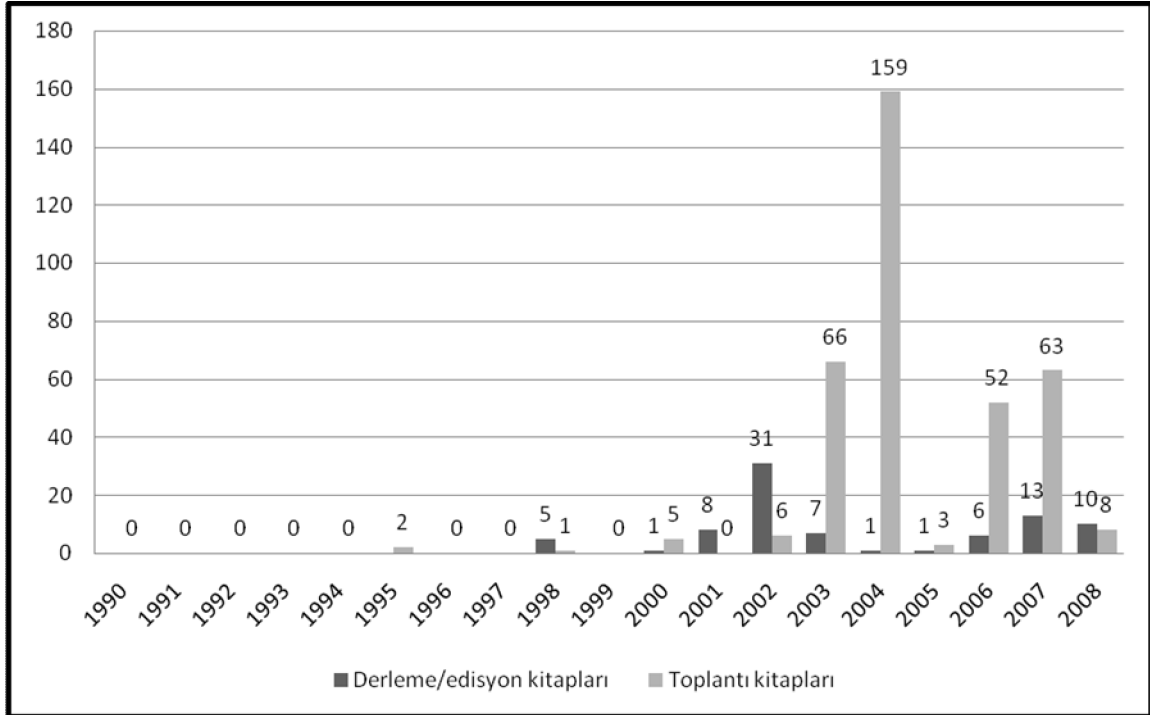
Tablo 4.8 Sürelî yayınlr makale başlıklarının terimsel analizi

Terim	Kullanılma sıklığı
Küreselleşme, küresel yoksulluk	26
Kentsel yoksulluk	25
Yoksullukla mücadele	23
Zengin-lik	12
Çocuk	9
Kadın	8
Yeni yoksulluk	8
Gelir dağılımı	7
Sağlık/sağlık sektörü	7
Din	6
Eşitlik/sizlik	6
Kalıcı/kuralsız yoksulluk	6
Kırsal yoksulluk	6
Kriz	6
Nöbetleşe yoksulluk	6
Sosyal yardım	6
Yoksulluk ölçümü	6
ABD	5
Dünya Bankası	5
İslam	5
Kuran-ı Kerim	5
Sosyal dışlanma/içerme	5
Kamu	4
Kooperatif (yoksullukla mücadele)	4
Neoliberal(izm)politikaları	4
Sosyal Siyaset/Politika	4

Terim	Kullanılma sıklığı
Tarım	4
Vergi	4
Yapısal uyum	4
Yoksulluk kuramı/kavramı	4

4.2.2 Kitaplar İçinde Makaleler

Derleme ve toplantı kitaplarında taranan toplam 448 makale vardır. Yıllara göre bu makalelerin dağılımı aşağıdaki şekilde görüldüğü üzere 2004 yılında zirveye ulaşmıştır.

Şekil 4.12 Kitap türlerine göre makalelerin sayısının yıllar içindeki dağılımı

Şekil 4.12’de makalelerin yer aldığı derleme/edisyon kitaplar ile toplantı kitaplarının yıllara göre dağılımı görülmektedir. Toplantı kitaplarına bağlı olarak en fazla makale (160) 2004 yılında yayınlanmıştır. Kitaplarda taranan makalelerden 83’ü derleme

kitaplarına, 365'i ise toplantı kitaplarına aittir. Sadece 2003, 2004, 2006 ve 2007 yıllarında yoksulluk başlıklı düzenlenen toplantı kitaplarının içinde 340 bildiri yer almıştır. Bu da 2000 yılından sonra artış olan toplantı kitaplarındaki ilgili makalelerin %93'ünü oluşturmaktadır. Bu toplantıları düzenleyen ve yayınlayan kuruluşlara kitaplar bölümünde detaylı olarak değinilmiştir.

Tablo 4.9 Toplantı kitapları ve bildiri sayıları

Toplantı Adı	Düzenleyen Kuruluş	Yayın yılı	Bildiri sayısı
Yoksulluk Sempozyumu	Deniz Feneri Derneği	2004	92
IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: küresel yoksulluk	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2007	60
IV. Aile Şurası: aile ve yoksulluk	Aile Araştırma Kurumu	2004	52
Sosyal hizmet sempozyumu: yoksulluk ve sosyal hizmetler	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler	2006	47
8 Kasım Dünya Şehircilik günü 26. kolokiyumu: yoksulluk, kent yoksulluğu ve planlama	Şehir Plancıları Odası	2003	30
Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı: yoksulluk ve insan hakları	Türkiye İnsan Hakları Vakfı	2003	20
Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı	Dayanışma Evleri	2003	13

Yukarıdaki tabloda 2003, 2004, 2006 ve 2007 yıllarında makale grafiklerinin yükselmesinde etkin olan toplantılar ve makale sayıları görülmektedir. Yedi toplantıya ait kitapta yer alan makalelerin toplam sayısı 314'tür. Bu toplantı kitaplarının hepsi düzenlendiği yıl basılmamış olup, Hacettepe Üniversitesi'nin düzenlemiş olduğu "Sosyal Hizmet Sempozyumu" dışında kitapların hazırlanıp yayın haline getirilmesi genellikle bir sonraki yılda gerçekleşmiştir. Sosyal Hizmet Sempozyumu 2003 yılında düzenlenmiş olup,

bildiriler 2006 yılında yayınlanmıştır. Dolayısıyla toplantıların yayın yılları değil de hazırlandıkları yıllar baz alınırsa yukarıdaki grafikteki görünüm bir yıl geriye kayacaktır.

Tablo 4.10 Kitaplarda ve süreli yayınlarda bulunan makale başlıkları terimsel analizlerinin karşılaştırması – başlıklarda en çok geçen 20 terim

Kitaplar		Süreli Yayınlar	
Terim	Frekans	Terim	Frekans
Yoksullukla mücadele stratejileri	64	Küreselleşme, küresel yoksulluk	26
Kentsel yoksulluk/kent yoksulluğu	55	Kentsel yoksulluk	25
Kadın	35	Yoksullukla mücadele	23
Küreselleşme	31	Çocuk	9
Sivil toplum/STK	23	Kadın	8
Aile	22	Yeni yoksulluk	8
Sosyal hizmetler	17	Gelir dağılımı	7
Çocuk	15	Sağlık/sağlık sektörü	7
Sosyal yardım	14	Din	6
Sokakta / çalışan çocuklar, çocuk işçiliği	12	Eşitlik/sizlik	6
Eğitim	12	Kalıcı/kuralsız yoksulluk	6
Göç	11	Kırsal yoksulluk	6
Sağlık	10	Kriz	6
İnsan hakları	9	Nöbetleşe yoksulluk	6
Kırsal yoksulluk	9	Sosyal yardım	6
Gecekondu / varoş	9	Yoksulluk ölçümü	6
Başa çıkma / geçim stratejileri	8	ABD	5
Yerel yönetimler / yönetim	8	Dünya Bankası	5
Eşitsizlik	7	İslam	5
Sosyal güvenlik	7	Sosyal dışlanma/içerme	5

Dergilerde yer alan 329 makale ile kitaplarda yer alan 448 makale üzerinde yapılan terimsel analiz sonucunda ilk 20 frekans karşılaştırıldığında yukarıdaki tablo ortaya çıkmıştır. Tablo 4.10 da görüldüğü üzere küreselleşme, küresel yoksulluk, kentsel yoksulluk, kadın yoksulluğu her iki grupta da en çok tekrarlanan ve ilk beşte yer alan terimlerdendir.

Kitaplardaki makalelerde küresel yoksulluk, kentsel yoksulluk, aile, sivil toplum kuruluşları ve göç terimlerinin fazlaca yer almasının nedeni toplantıların bu başlıklarda düzenlenmesi ve makalelerin de bu kapsamda hazırlanmasıdır. Dolayısıyla toplantılarda başlığı kapsayan bildiriler sunulmuştur. Bu durumun dışında kalan yoksulluktan en çok etkilenen dezavantajlı gruplardan kadın ve çocuk ise, diğer terimlere göre daha ağırlıklı işlenmiştir. Aynı şekilde dergilerde çocuk ve kadın yoksulluğu sıkça yer almaktadır.

Dergiler ve kitaplar karşılaştırıldığında sosyal yardım, kırsal yoksulluk, eşitsizlik terimleri ilk yirmide yer alan ortak terimlerdir. Ortak işlenen başlıklarla birlikte farklı konularda da odaklanma olmuştur. Örneğin süreli yayınlarda nöbetleşe yoksulluk kavramı ve kitabına çok yer verilirken, kitaplarda yer alan makalelerde bu kavram hiç işlenmemiştir. Kitaplarda eğitim, yerel yönetim, yoksulluk kültürü terimlerine çok değinilirken, süreli yayınlarda bu terimler nerdeyse hiç görülmemektedir.

Kentsel yoksulluk 80, kırsal yoksulluk ise 15 kez tekrarlanmıştır. Din grubuna giren hadis, zekât, infak, is'ar, Kuran-ı Kerim, İslam, Din kelimeleri toplamda 34 kez kullanılmıştır. Başlıklarda bölgelerden en çok Doğu ve Güneydoğu Anadolu, illerde ise sırasıyla Ankara, İstanbul, Konya, Van, Çanakkale, Mersin, Şanlıurfa, Isparta ve Antalya görülmektedir. Ükelere bakıldığında ağırlıklı ABD, Almanya ve Bangladeş ele alınmıştır. Arjantin, Arnavutluk, Endonezya, Bulgaristan, Hindistan, Kıbrıs, Yunanistan ve Kırgızistan da başlıklarda geçen diğer ülkeler arasındadır. Tarihlerde ise en çok, ülkedeki krizlere ve neo-liberal politikaların tezahürüne denk gelen 1980, 1990 ve 2001'li yılların başlıklarda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4.11 Makalelerde geçen terimlerin yıllara göre tezahürleri

Terim	Kullanılmaya başladığı tarih
Asgari gelir / vatandaşlık geliri	1998
Çalışan yoksul	2003
Deprem, afet	2002
İnsan hakları	2000
Kadın	2001
Kalıcı/Kuralsız yoksulluk	2003
Kentsel Yoksulluk	1992
Kırsal yoksulluk	2000
Mikrokredi	2007
Nöbetleşe yoksulluk	2002
Sivil Toplum Kuruluşları	1998
Sokak çocukları	2002
Sosyal dışlanma	2002
Sosyal siyaset	2002
Sürdürülebilir kalkınma	2002
Toplumsal cinsiyet	2003
Yeni yoksul	2001
Yerel yönetim	2002
Yoksulluk kültürü	2002

Kentsel yoksulluk kavramı ilk olarak 1992 yılında bir dergi makalesinde yer almasına karşın kavramın sıklıkla kullanılmaya başlaması 2000’li yıllara denk gelmektedir. Neoliberal ekonomi, tarım, sürdürülebilir kalkınma ve kentsel yoksulluk kavramları ile birlikte ele alınan *kırsal yoksulluk* kavramı da 2000’den itibaren kullanılmaya başlamıştır. Sürdürülebilir kalkınma yine yoksullukla mücadele ve Güney Doğu Anadolu ile ilişkilendirilerek 2002 yılından sonra işlenmeye başlamıştır.

Kadın yoksulluğu kavramı ise 2001’den itibaren kullanılmaya başlanmış olup, başlıklarda ev eksenli üretim, yoksullukla baş etme stratejileri ve kentsel yoksulluk kavramları ile ilişkilendirilmiştir. *Toplumsal cinsiyet* kavramı ise kadın ve kent yoksulluğu

kavramları ile birlikte ele alınmış olup, 2003 yılından itibaren makalelerde görülmeye başlamıştır.

Sivil Toplum Kuruluşları çoğunlukla kitaplarda yer alan makalelerde yer almıştır. 1998 yılında bir makalede görülmekle beraber, çoğunlukla 2004 yılından sonra kullanılmaya başlamış ve yoksullukla mücadelede STK'ların rolleri kapsamında ele alınmıştır.

Göç ve kentsel yoksulluk bağlamında ele alınan *sokak çocukları ve sokakta çalışan çocuklar* 2002 yılından itibaren makalelerde kullanılmaya başlamıştır. *Yeni yoksulluk* kavramı ise 2003 yılından itibaren kentsel yoksulluk ve istihdam ile birlikte anılan kavramlardan biridir.

Türkiye'de makalelerde *insan hakları* bağlamında yoksulluğun ele alınması ise 2000'li yıllara denk gelmektedir. Avrupa Birliği'nin politikalarında benimsediği sosyal *dışlanma* kavramı da 2002 yılından sonra yoksulluk ile birlikte, yoksulluk kavramının eş anlamlısı ya da pekiştiricisi olarak kullanılmıştır.

Avrupa Birliği Türkiye'nin uyum süreci, tarım, eğitim politikaları, STK'lar ve Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi ulusüstü kuruluşlar ile birlikte ele alınarak 2004 yılından sonra makalelerde yoksulluk ile ilişkilendirilmeye başlanmıştır. *Yerel yönetimler ve yerel yönetim* ise 2002 yılından itibaren çöp, kentsel yoksulluk, STK'lar ile işbirliği, yoksullukla mücadele kavramları ile ilişkilendirilerek kullanılmaya başlamıştır.

Yeni yoksulluk ve kentsel yoksulluk sorunları ile anılan *çalışan yoksul* kavramı 1997 yılında bir dergide yayınlanan makalede görülmesini rağmen, yaygın bir şekilde kullanımı 2003'e rastlamaktadır. *Çalışan yoksul* kavramı ayrıca yapısal uyum, işgücü piyasası, enformel sektör, küreselleşme kavramları ile birlikte ele alınmıştır.

2001 yılında yayınlanan "Nöbetleşe yoksulluk" kitabı ile birlikte üretilen Türkiye'de kentsel yoksulluğa özgü bir kavram olan *nöbetleşe yoksulluk* kitap eleştirileri, tanıtımları ile dergilerde 2002 yılında yerini almaya başlamıştır. Diğer taraftan kitaplardaki makalelerin başlıklarında bu kavrama rastlanmamaktadır. Yeni yoksulluk ortamında nöbetleşe yoksulluğu oluşturan şartların ve ortamın değişmesinden dolayı, bu kavramın akabinde 2003 yılından itibaren *kalıcı yoksulluk* kavramı kullanılmaya başlamıştır.

Yoksulluk kültürü kavramı çok öncesinde Türkdogan'ın kitaplarında yer almasına karşın, makalelerde 2002 yılından itibaren ele alınmaya başlamıştır. Yoksulluk kültürü makalelerde Ankara, Bursa gibi kentler ile birlikte işlenmiştir. *Afet ve deprem* ile yoksulluk kavramının ilişkilendirilmesi ise 2002 yılını bulmuştur. Deprem ile birlikte sosyal hizmet ve dezavantajlı gruplardan kadın yoksulluğu başlığı sıkça ele alınmıştır.

Yoksullukla mücadele yöntemlerinden biri olan *mikrokredi kavramı* ise makalelerde 2007 yılında kullanılmaya başlamıştır. Yine yoksullukla mücadele yöntemi olarak önerilen asgari gelir / vatandaşlık geliri 1998 yılında kullanılmış olmasına rağmen yaygın olarak kullanımı 2005 yılından sonra gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Türkiye’deki akademik çalışmalarda yoksulluk konusu özellikle son on yılda alt başlıklarda genişleyerek ve artış göstererek ele alınmaya başladı. 1980 sonrası dönemde neoliberal politikalar ve yapısal uyum programları ile birlikte yoksulluğun tüm dünyada aşırı boyutlara varması, Birleşmiş Milletler ve Dünya Bankası gibi ulusüstü kuruluşların raporları, konferansları ve lobi faaliyetleri ile yoksulluk olgusunu gündemde tutması, diğer taraftan ülkede 1990’lı yıllardaki ve en şiddetlisi 2001 yılında gerçekleşen ekonomik krizler, yine ülkenin sanayi sektörünü kalbinden vuran 1999 depremi gibi unsurların bir araya gelmesiyle yoksulluk konusuna ilgi artmıştır. 1990’lı yıllarda yoksulluk konulu araştırma raporlarının ve uzmanlık tezlerinin görülmeye başlaması araştırma kapsamının 1990’lı yıllara dayandırılmasının başlıca nedenidir.

Dünya’da yoksulluk kavramının ele alındığı 1990 yılı sonrası İngilizce yayınlara bakıldığında, Proquest’te yapılan kitap taramasında 1.101, makale taramasında 83.302, Bowker’s Global Books in Print’teki kitap taramasında 11.141, COPAC’taki taramada ise 11.190 kayıt karşımıza çıkıyor. Türkiye’de ise kapsamlı taramalar sonucunda araştırma raporları ile birlikte ele alınan kitaplar için 97, üniversite ve uzmanlık tezleri için 132, son olarak kitap içinde 448 ve süreli yayınlarda 329 olmak üzere toplam 777 makale künyesine erişilmiştir. Bu bibliyografik künyeler üzerinde içerik analizi yöntemi uygulanarak değerlendirmeler yapılmıştır. Böylece hangi aktörlerin yoksulluk konusuna daha çok ilgi duyduğu ve etkin olduğu, hangi yıllarda konuya eğilimin arttığı, yoksulluk kavramının hangi kavramlarla birlikte hangi yıllarda ilişkilendirilmeye başlandığı gibi soruların cevapları bulunmaya çalışılmıştır. Bu cevaplar üzerinden Türkiye’de 1990 sonrası üretilen yoksulluk çalışmalarının genel tablosu çıkarılmıştır. Ayrıca bibliyografik verilerin çalışmanın ekinde sunulmasıyla da bu tezin araştırmacılara ve bundan sonra yapılacak çalışmalara ışık tutması hedeflenmiştir.

Türkiye’de yoksulluk konusu özellikle 2000 yılından sonra akademik yazında önemli bir artış göstermiştir. Tezler, raporlar, kitaplar ve makaleler olmak üzere dört grupta değerlendirilen toplam 1.006 yayının 924’ü yani %92’si 2000 yılından sonra yayınlanmıştır. 1990’larda yoksulluk daha çok iktisadi bilimler çerçevesinde ele alınmış olup, hanehalkı gelir ve tüketim anketleri baz alınarak yoksulluk ölçümleri ile Türkiye’deki

yoksulluğun boyutları uzmanlık tezlerinde araştırılmıştır. Bu araştırmaların sonuçları ve verileri, Türkiye’deki yoksulluk çalışmalarına kaynak teşkil etmiştir.

Bu dönemde nöbetleşe yoksulluk, kalıcı/kuralsız yoksulluk gibi kentsel yoksulluk bağlamında ele alınan ülkeye özgün kavramlar ortaya çıkarken diğer taraftan Avrupa Birliği’nde benimsenen sosyal dışlanma, Amerika Birleşik Devletleri’nde ortaya çıkan yoksulluk kültürü gibi kavramlar da yoksulluk çalışmalarında çok tartışılmıştır. Aynı şekilde küresel olarak ele alınan yapısal uyum politikaları, neoliberal politikalar, küreselleşme, yeni dünya düzeni gibi kavramlar ile ülkenin iç gündemindeki deprem, iç göç, ekonomik krizler yoksulluk çalışmalarında işlenmiştir.

Bunun dışında kentsel yoksulluk, enformel sektör, işsizlik çok işlenen konulardandır. Yoksulluktan olumsuz etkilenen dezavantajlı gruplarda da kadınlar ve çocuklar yoksulluk yazınında ağırlıklı olarak yer almıştır. Yoksulluk çalışmalarında çoğunda yer verilen yoksullukla mücadele stratejileri kapsamında ise, mikrokredi, Sosyal Riski Azaltma Projesi, Şartlı Nakit Transferleri, asgari gelir gibi öneriler ve uygulamalar tartışılmıştır.

Coğrafi olarak incelendiğinde, bölgesel olarak en çok Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri çalışmalarda iç göç ve kırsal yoksulluk bağlamında ele alınmıştır. İllere bakıldığında ise Ankara, İstanbul, Diyarbakır yine kentsel yoksulluk kavramı ile ilişkilendirilerek incelenmiştir.

Disiplinler açısından bakıldığında multidisipliner bir konu olan yoksulluk Türkiye’de çoğunlukla ekonomi, sosyoloji, kamu yönetimi ve siyaset bilimleri tarafından ele alınmıştır.

Türkiye’de yoksulluk olgusunun gündeme ve akademik yazına taşınmasının şüphesiz en önemli etkin faktörü Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler raporlarıdır. DB raporları, BM insani gelişme endeksleri ve binyıl kalkınma hedefleri ile yoksulluk konusu küresel düzeyde gündeme taşınmıştır.

Yoksulluk konusunda araştırmaları destekleyen, toplantılar düzenleyen ve bunları yayına dönüştüren etkin aktörlere baktığımızda ülke içinde kamu kuruluşlarından DPT ve TÜİK karşımıza çıkmaktadır. TÜİK yoksulluk araştırmaları sadece Türkiye’de yoksulluk

alışmalarına kaynak teşkil etmemiş ayrıca Dünya Bankası raporlarında Türkiye’deki yoksulluğun boyutları ile ilgili verileri de sağlamıştır. DPT ise yine uzmanlık tezleri ve beş yıllık kalkınma planları kapsamında gelir dağılımı ve yoksulluk ihtisas komisyonu raporu ile yoksulluk çalışmalarına kaynak teşkil etmiştir.

Kamu kuruluşları dışında başta ODTÜ, Ankara, Gazi niversitesi ile H.. Sosyal Hizmetler Bölümü’nün (nceki yüksekokul) gerek hazırlanan tezler, gerek düzenlenen toplantılar ve akademisyenlerinin katkıları açısından bu alanda etkin rolleri olmuştur. B.. Sosyal Politikalar Forumu da araştırma raporları ve kadrosu ile yoksulluk çalışmaları alanında etkin ve hakim olup, Avrupa Yoksulluk Mücadele Ağı (EAPN) kapsamında Türkiye’de ilgili aktörlerle bir yoksullukla mücadele ağı oluşturma çalışmaları vardır.

Türkiye’deki yoksulluk olgusu son yirmi yılda çoğunlukla 2000 sonrasında akademisyenlerin ilgi odağı olmuştur. Ulusüstü kuruluşlar, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının katkıları ile de Türkiye’de yoksulluk çalışmaları literatürü özellikle son on yılda oluşmuştur denilebilir.

Son olarak, eksiklikleriyle, eleştirileriyle artık Türkiye’de yoksulluk çalışmaları literatüründen bahsetmek mümkündür. Bu da, disiplinler arası yeni çalışmaların üretiminde kaynak ihtiyacının karşılanabilmesi ve var olan çalışmaların farklı disiplinlerden araştırmacılar ve kuruluşlar tarafından değerlendirilebilmesi ve paylaşılabilmesi için Türkiye’de ve Dünya’daki çalışmaların toplandığı özel bir bilgi merkezi ihtiyacını doğurmuştur.

KAYNAKÇA

Acaroğlu, M. Türker, “Görüşler – Okuyucu Mektupları: Yeni Bir Derleme Yasası Gereklidir”, *Türk Kütüphaneciliği*, C 9, S 4, 1995, s.448-450.

Abay, Ali Rıza, “Kent Yoksulluğu ve Sivil Dayanışma”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.511-530.

Aktan, Coşkun Can, İstiklal Yaşar Vural, “Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri” *Yoksullukla Mücadele Stratejileri*, ed. Coşkun Can Aktan, Ankara: Hak-iş Sendikaları Konfederasyonu, 2002, s.39 - 69.

Akyıl, Nermin; Gülten Özden, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Yoksullukla Mücadele Stratejileri”, *IV. Aile Şurası “Aile ve Yoksulluk” Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.447-451.

Balcı, Şebnem Gökçeoğlu, *Tutunamayanlar ve Hukuk*, Ankara, Dost Kitabevi, 2007.

Berolson, Bernard, *Content Analysis in Communication Research*, New York, Hafner Press, 1952.

Bıçkı, Doğan, “Yoksulluk Kültürü Tezinin Sınırlı Bir Analizi: Bursa Örneği” *IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi*, Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi, 2007, s:413-424.

Bilgin, Nuri, *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi: Teknikler ve Örnek Çalışmalar*, 2. bs., Ankara, Siyasal Kitabevi, 2006.

Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, “Yoksulluk, Sosyal Dışlanma ve Sosyal Çalışmanın Rolü”, *Yerel Yönetişim Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması*, İstanbul, Friedrich Nauman Vakfı, 2007 s. 79 – 98.

Bryman, Alan, *Social Research Methods*, Oxford: Oxford University Press, 2004.

Buğra, Ayşe ve Çağlar Keyder, *Yeni Yoksulluk ve Türkiye’nin Değişen Refah Rejimi : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı İçin Hazırlanan Proje Raporu*, Ankara, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, 2003.

Buğra, Ayşe, *Yoksullukla Mücadelede İnsani ve Etkin Bir Yöntem Nakit Gelir Desteği*, Sosyal Politikalar Forumu, 2006.

Buğra, Ayşe, *Yoksulluk ve Sosyal Haklar*, Ankara, STGM, 2005.

Demirel, Esra Şeren, *Yoksulluk Nafakası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medeni Hukuk Anabilimdalı, 2007.

Emiroğlu, Kudret v.d., *Ekonomi Sözlüğü*, Ankara, Bilim ve Sanat, 2006.

Erdoğan, Güzin, “Yoksulluk tanımları ve yoksulluk araştırmaları”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.23-34.

Gül, Hüseyin vd., “Kentsel Yoksullukla Mücadele Amaçlı Kamu Politikası Geliştirme ve Bir Model Önerisi”, *IV. Aile Şurası “Aile ve Yoksulluk” Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.393-406.

Gül, Hüseyin; Songül S. Gül, “Yoksulluk ve Yoksulluk Kültürü Tartışmaları”, *Türkiye’de Yoksulluk Çalışmaları*, derl. Nurgün Oktik, İzmir, Yakın Yayınları, 2008, s. 57-96.

Gül, Songül S., “Yoksullukla Mücadelede Fak-Fuk Fon ve Yeşil Kart Uygulaması” *Görüş*, Temmuz 2003, s.54-59.

Gül, Songül S. ve Hüseyin Gül, "Eğitim Destek Programı Olarak 'Şartlı Nakit Transferi-ŞNT' ve Yoksullukla Mücadele", *Yeniden İmece*, yıl 3, S 11, 2006, s. 87-89.

Holsti, R. *Content Analysis for the Social Sciences and Humanities*, London, Addison-Wesley Publishing, 1969.

International Social Science Council, “Comparative Research Programme on Poverty”, *Environment and Organization*, V 8, N 1, April 1996, s.155-158.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, *Politika Dokümanı: Kadın ve Yoksulluk*, Ankara, KSGM, 2008.

Kalaycıoğlu, Sibel, Helga Rittersberger-Tılıç, “Yapısal Uyum Programlarıyla Ortaya Çıkan Yoksullukla Başetme Stratejileri”, *Kentleşme, Göç ve Yoksulluk: 7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi*, ed. Ahmet Alpay Dikmen, Ankara, Türk Sosyal Bilimler Derneği, 2002, s. 197-246.

Karagöz, Ferda, *Yoksullukla Mücadelede Dış Yardımın Etkinliği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, 2007.

Kaygalak, Sevilay, “Yeni Kentsel Yoksulluk, Göç ve Yoksulluğun Mekânsal Yoğunlaşması: Mersin/Demirtaş Mahallesi Örneği” *Praksis*, S 2, 2001, s.124-172.

Kobak, Kadriye, *Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelede Uyguladığı Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Programları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Çalışma Ekonomisi Bölümü, 2006.

Marshall, Gordon, *Sosyoloji Sözlüğü*, çev. Osman Akınhay, Ankara, Bilim ve Sanat, 1999.

Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği, koor. Esfender Korkmaz, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası, 2004.

Nişancı, Müge, “Bir Yoksullukla Mücadele Stratejisi Olarak Şartlı Nakit Transferleri” *IV. Aile Şurası “Aile ve Yoksulluk” Bildirileri*, ed. Rahime Beder Şen, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.421-434.

Oyen, Else *The Polyscopic Landscape Of Poverty Research: “State Of The Art” in International Poverty Research*, Bergen: CROP, 2005.

Özbudun, Sibel, “Küresel bir yoksulluk kültürü mü?”, *Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları*, ed. Yasemin Özdek, Ankara, TODAİE, 2002, s.53-69.

Robson, Colin, *Real world research*, Oxford, Blackwell, 1997.

Sapancı, Faruk *Sosyal Dışlanma*, İzmir, Dokuz Eylül Yayınları, 2005.

Sapançalı, Faruk, “Yeni Dünya Düzeni ve Küresel Yoksulluk”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C3, V2 2001.

Seyyar, Ali, *Sosyal Güvenlik Terimleri: Ansiklopedik Sözlük*, İstanbul, Papatya, 2005.

Seyyar, Ali, “Türkiye’de Yoksullukla Mücadelede STK’ların Roller ve Önemleri: Deniz Feneri Derneği Örneği”, *I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi Bildiriler Kitabı*, Çanakkale, ÇOMU, 2004, s.187-195.

Solmaz, Erol, “İktisadi Kalkınma Kuramlarının Yoksulluk Konusuna Yaklaşımlarına Eleştirel Bir Bakış” *Mevzuat Dergisi*, S: 132, 2008.

Sula, Havva “Yoksulluk Göç ve Kentleşmenin Sonucu: Sokakta Yaşayan ve Çalışan Çocuklar”, *IV. Aile Şurası: Aile ve Yoksulluk Bildirileri*, Ankara, Aile Araştırma Kurumu, 2004, s.551-560.

Syed, Abdus Samad, “The Present Situation in Poverty Research”, *Poverty: A Global Review Handbook on International Poverty Research*, ed. Else Öyen, S.M. Miller, and Syed Abdus Samad, Oslo; Cambridge, MA, Scandinavian University Press, c1996, s.33-46.

Şenses, Fikret “Approaches to Poverty and Poverty Alleviation”, *New Perspectives on Turkey*, S 32, 2005, s.199-205.

Şenses, Fikret, *Kalkınma İktisadı: Yükselişi ve Gerilemesi*, İstanbul, İletişim, 1996.

Şenses, Fikret, *Küreselleşmenin Öteki Yüzü : Yoksulluk*, 2. bs., İstanbul, İletişim, 2002.

Şenses, Fikret, Nöbetleşe Yoksulluk: Sultanbeyli Örneği [Kitap Eleştirisi]”, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, C 3-4, S 28, 2002, s. 485-493.

Şenses, Fikret, *Yoksullukla Mücadele: Temel Yaklaşımlar, Sorunlar, Kurumlar ve Öneriler*, Cumhuriyet, 31 Ocak 2005, s.6.

Şentürk, Murat, “Türkiye’de Yoksulluk Çalışmaları”, *Sosyoloji Dergisi*, Eylül 2009, s. 1-25.

Tapşın, Gülçin, *Gelir Dağılımında En Yoksul % 5’lik Dilim*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilimdalı, 2007.

Türkdoğan, Orhan, “Türk Toplumunda Yoksulluk Kültürü”, *Yoksulluk*, 3 c., İstanbul, Deniz Feneri Derneği, 2004, C1, s.104-109.

Türkiye’de Bireysel Gelir Dağılımı ve Yoksulluk: AB ile Karşılaştırma, İstanbul, TÜSİAD, 2000.

Muhammed Yunus, *Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Doğru*, çev. Gülden Şen, 2. bs., İstanbul, Doğan Kitap, 2003.

İnternet Kaynakları

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü,
<http://www.aile.gov.tr/tr/?Sayfa=KurumHakkinda> erişim tarihi: 10.06.2009.

British Library for Development Studies, <http://blds.ids.ac.uk/> erişim tarihi: 20.06.2009.

Chronic Poverty Research Centre, www.chronicpoverty.org erişim tarihi: 20.06.2009.

Comparative Research Programme on Poverty, www.crop.org erişim tarihi: 20.06.2009.

ELDIS; www.eldis.org erişim tarihi: 20.06.2009

European Anti-Poverty Network, www.eapn.org erişim tarihi: 20.06.2009.

The Human Poverty Index (HPI), <http://hdr.undp.org/en/statistics/indices/hpi/> erişim tarihi: 30.06.2008

IRP, <http://www.irp.wisc.edu/aboutirp/overview.htm> erişim tarihi:20.06.2009.

Sosyal Politikalar Forumu, <http://www.spf.boun.edu.tr/pages/spf.htm> erişim tarihi: 26.06.2009.

Southern African Regional Poverty Network, <http://www.sarpn.org.za> erişim tarihi: 20.06.2009

SYDGM, <http://www.sydgm.gov.tr/tr/html/203/Uygulamasi+Biten+Projeler/> erişim tarihi: 28.06.2009.

SYDGM Tarihçe, <http://www.sydgm.gov.tr/tr/html/213/Tarihce> erişim tarihi: 20.05.2009.

Unesco Poverty Research Institutes Database, <http://databases.unesco.org/poverty/povwebintro.shtml>

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Zeynep Güneş
Doğum Yeri ve Tarihi : Cide, 22/11/1977
E-Mail adresi : zeynepgunes@yahoo.com

EĞİTİM

Eylül 07 – Temmuz 09 **Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü**
Yüksek Lisans Eğitimi

Mart 04 - Haziran 04 **CETS Thornton Heath, Londra**
English for Bilingual work (London Open University Certificate)

1994 – 1998 **İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,**
Kütüphanecilik Anabilimdalı - Bölüm üçüncülüğü

MESLEKİ TECRÜBE

Ekim 05 - Mart 09 **Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi (DEYAM), Kütüphane Sorumlusu,**

Ocak 07 – Mart 08 **Uluslararası Yoksulluk Sempozyumu, 1-3 Şubat 2008 Koordinatörlüğü**

Şubat – Eylül 05 **ISAM Kütüphanesi, Danışma kütüphanecisi**

Temmuz - Aralık 04 **University of London, The School of Oriental and African Studies (SOAS) Kütüphanesi, Londra, Gönüllü kütüphaneci**

2004 **Islamic Foundation & Markfield Institute Kütüphanesi, Leicester, Gönüllü kütüphaneci**

ÜYE OLUNAN KURULUŞLAR

ÜNAK (Üniversite ve Araştırma Kütüphanecileri Derneği)

MELCOM (Middle East Libraries Committee)

Sunum: *Digitizing manuscripts in Turkey: public and private efforts*, 29. Melcom Konferansı, 4-6 Haziran 2007, Saraybosna.

YABANCI DİL

İngilizce (TOEFL IBT 93), Arapça

BİLGİSAYAR BİLGİSİ

Windows, MS Office programlarına ileri seviyede hâkimiyet (Excel, Word, Outlook, Access, Powerpoint, Project, Onenote vs.)

Çeşitli kütüphanecilik programları (Bliss, Millennium, Aleph, Yordam)

10 parmak hızlı klavye kullanımı

EKLER

EK 1. BİBLİYOGRAFİK VERİLER – SÜRELİ YAYINLAR İÇİNDE MAKALELER

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Ataseven, A.	Bezm-i Alem Valide Sultanın Gureba Hastahanesi'ni fakir ve garip Müslümanlara tahsis etmesi hakkındaki deliller	Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi Dergisi	1-4	1990
Yemenici, A.	Yoksulluk ve yoksulluktan kurtulma yolunda bir öneri: Arnold Wesker'in Kökleri	Çağdaş Türk Dili	32	1990
Çoşkun, A.	Ayetlerin ışığında fakirlik ve açlık problemi	Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	7	1990
Koşar, G. N.	Yoksulluğa ilişkin bir tipoloji	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi	1-3	1990
Bozovalı, H.	Yoksulluk nafakası	İstanbul Barosu Dergisi	4-6	1990
Polat, H.	Bindokuzyüzdoksanların gündemi: yoksullukla savaşım	Kooperatif Dünyası	236	1990
Alaton, İ. v.d.	Devletin aşırı müdahalesi Türkiye'yi fakirliğe mahkum etti	Muhasebe İşletme ve Finans	53-54	1990
Galbraith, J. K.	Silahların çağırısı ve yoksul adam	Birikim	26	1991
Güneş, F.	Okumaz-yazmazlık ve fakirlik	Çağdaş Eğitim	169	1991
Bostanoğlu, Ö.	Birinci ve üçüncü Dünyalarda kentsel yoksulluk üzerine	Amme İdaresi Dergisi	3	1992
Laçiner, Ö.	Los Angeles: 'kent yoksulları' 'yeni yabancılar'a karşı	Birikim	38-39	1992
Akder, H.	Sadece ekonomik büyümeye baktığımızda bunun eşitlik ve fakirliği ölçmediğini görüyoruz [söyleşi]	İktisat İşletme ve Finans	79	1992
Chossudovsky, M.	Yapısal uyum'dan 'yoksulluğa karşı mücadele'ye: Uluslararası Para Fonu'nun yıkıcı inatçılığı	Mülkiyeliler Birliği Dergisi	148	1992
Bora, T.	İşsizlik, yoksulluk ve toplumsal dayanışma: yeni bir 'kamu'nun gereği	Birikim	61	1994
Chossudovsky, M.	İstikrar yapısal uyum IMF ve yoksulluk	İktisat Dergisi	347	1994
Küçükcalay, H.	Kur'an-ı kerim ve fakirlik probleminin çözümü	Diyanet İlmî Dergi	4	1995
Tarımeri, N.	Yoksulluğun istismarı ve savurganlık	Ekonomik Yaklaşım	18/19	1995
Kuruç, B.	Yoksulluk Türkiye'de istatistiklere geçmeyen bir şeydir, ama Birleşmiş Milletler istatistiklerine baktığımız zaman Türkiye tarımındaki nüfusun yüzde 14'ü yoksuldur, mutlak anlamda yoksuldur.	İktisat İşletme ve Finans	106	1995
Morçöl, G.; Gitmez, A. S.	A typology of the urban poor in Turkey	Journal of Urban Affairs	4	1995
Küçükcalay, H.	Kur'an-ı Kerim ve Fakirlik Problemi	Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	2	1995
Erder, S.	Yeni kentliler ve kentin yeni yoksulları	Toplum ve Bilim	66	1995
Dumanlı, R.	Yoksulluk kavramı, ölçülmesi ve gelir dağılımı ilişkileri	Yeni Türkiye	6	1995

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Özyalçiner, A.	Açlık, yoksulluk, savaş... Sosyalist gerçekçiliğin önemi var mı? Yok mu?	Evrensel Kültür	12	1996
Çulhaoğlu, M.	Varoşlar ve kent yoksulluğu	Sosyalist politika	10	1996
Gül, H.	Yoksulluk, kentsel yeniden kalkındırma ve Dallas Mapple Avenue örneği	Amme İdaresi Dergisi	2	1997
Aktan, C. C.	Niçin bazı milletler zengin, bazı milletler yoksul?	Banka ve Ekonomik Yorumlar	8	1997
Ergün, H.	Yoksullar kulübü ve savaş	Birikim	101	1997
Dritan, E.	Arnavutluk: yoksulluğun kısılcacında	Birikim	95	1997
Gündüz, M.	En zenginden en yoksula 910 ilçemiz	Ekonomik Forum	3	1997
Erdoğan, G.	Yoksulluğun neresindeyiz?	Forum	4	1997
Petras, J.; Todd J.	Yapısal uyumun şokuyla çalışarak fakirleşmek	İktisat Dergisi	364	1997
Değerli, M. M.	Yoksullukla mücadelede işbirliği	Kalkınmada anahtar verimlilik	99	1997
Sallan Gül, S.; Gül, H.	Yoksulluk ve yoksulluk sorununa yaklaşımlar	Mülkiyeliler Birliği Dergisi	199	1997
Şenses, F.	UNCTAD, globalisation and liberalisation: effects of international economic relations on poverty	ODTÜ Gelişme Dergisi	24	1997
Mink, S.	Yoksulluk ve çevre	Tabiat ve İnsan	3	1997
Aktan, C. C.	Dünyada ve Türkiye’de yoksulluk sorunu	Türkiye günlüğü		1997
Kavacıklı, F. T.	Yoksulluk sınırı ve asgari gelir güvencesi	Kalkınmada Anahtar Verimlilik	110	1998
Şenses, F.	Globalization and Liberalization: effects of International Economic Relations on Poverty [Book Review]	ODTÜ Gelişme Dergisi	24	1998
Köse, A. H.; Öncü, A.	Dünya ve Türkiye ekonomisinde Anadolu İmalat Sanayii: zenginleşmenin mi yoksa yoksullaşmanın mı eşiğindedir?	Toplum ve Bilim	77	1998
Şenses, F.	Kriz, dış yardım ve neoliberal politikalar	Toplum ve Bilim		1998
Gürsel, Y.	Mimarlık ve "yoksulluğun yok edilmesi" fikir yarışması	Yapı	201	1998
Ateş, M.	Medeni Kanun’da yapılan son değişiklikler ışığında yoksulluk nafakası	YD	4	1998
Patlagean, E.	Yoksullar	Cogito	17	1999
Dağdemir, Ö.	Türkiye ekonomisinde yoksulluk sorunu ve yoksulluğun analizi: 1987-1994	H.Ü.İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	1	1999
Lown, B. v.d.	Yoksul dünya gerçeği	Hekim Forumu		1999
Arman, Ş.	Fakirliğin ortadan kaldırılmasında kooperatiflerin görevleri	Karınca	746	1999
Chossudovsky, M. J.	Küreselleşme, küresel kriz, yoksulluğun küreselleşmesi [söyleşi]	Mülkiye	214	1999

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Özbek, N.	The politics of poor relief in the late Ottoman Empire 1876-1914	New Perspectives on Turkey	21	1999
Şenses, F.	Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu	ODTÜ Gelişme Dergisi	3-4	1999
Uçman, D.; Akçay Y.	Osmanlı Fakir Çocuklarına Yardım Cemiyet-i Hayriyyesi Nizamnamesi	Tarih ve Toplum	184	1999
Aytekin, H.	Fakirlere kredi! Dünyada bankacılık	Uzman Gözüyle Bankacılık	26	1999
Kürkçü, E.	Yoksulun savaşı, savaşın yoksulu	Virgöl	19	1999
Bakırtaş, Tahsin. v.d.	Yirmi birinci yüzyılda küreselleşme, gelişme ve yoksulluk	İktisat İşletme ve Finans	177	2000
Pınarcıoğlu, M. M.; Işık O.	Urban poverty and strategies for survival in Turkey, global awareness and its effects on peace and reconciliation	Journal of Global Awareness		2000
	Yeni zenginler, eski yoksullar	Mülkiye	223	2000
Aydın, Z.	Genetik mühendisliği, azgelişmiş ülkelerde yoksulluk ve gıda sorunu	Toplum ve Bilim	85	2000
Özler, Ş. İ.	Politics of the Gecekondu in Turkey: the political choices of urban squatters in national elections	Turkish Studies	2	2000
Çabuklu, Y.	Kapitalizm ve modern yoksulluk	Virgöl	34	2000
Stoddard, M.	Yoksulluğun küreselleşmesi	Virgöl	26	2000
Tanilli, S.	Dünyamızın zenginleri ve yoksulları	Adam Sanat	184	2001
Turan, D.	Sulukule mücadelesi : yoksulluk	Birikim	241	2001
Sancaklı, S.	Fakirlik ve zenginlikle ilgili hadisler üzerine bir deneme	Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi	1	2001
Sapancalı, F.	Yeni Dünya düzeni ve küresel yoksulluk	Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	2001
Sönmez, M.	Hem daha yoksul, hem daha borçlu	Ekonomik Forum	6	2001
Turan, N.	Yoksulluğun azaltılması ve ortadan kaldırılmasında kooperatif işletmelerin rolü ve önemi	Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	1	2001
Tarık, A.	11 Eylül ve sonrası zenginlerin yoksullara açtığı bir savaş [söyleşi]	Evrensel Kültür	120	2001
Haralambos, M.; Holborn, M.	Yoksulluk Kuramları, Felsefe	Felsefe Logos Dergisi	14	2001
Bakkal, A.	Borçlar Hukuku'nda sebepsiz zenginleşme kurumunun genel şartlarından "fakirleşme" üzerine mukayeseli bir tetkik	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi		2001
Esen, K.	Yoksulluk ve yolsuzlukla mücadelede yeni bir arayış	İdarecinin Sesi	88	2001
Shorrocks, F. A.	Sen'in yoksulluk indeksine yeni bir bakış	İktisat Dergisi	418-419	2001

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
İzmirliloğlu, A.	Gelir Dağılımı Sorunu Kronik ve Yapısal Özellikler Taşıyor, Gelir Dağılımı, Yoksulluk, Popülizm, (Söyleşi)	İktisat Dergisi	418-419	2001
Kirmanioğlu, H. v.d.	Yuvarlak masa: gelir dağılımı, yoksulluk, popülizm	İktisat Dergisi	Ekim-Kasım	2001
Selim, R.	Türkiye’de bir gelir dağılımı eşitsizliği olgusu olarak yoksulluk	İktisat Dergisi	418-419	2001
Sönmez, M. v.d.	Gelir Dağılımı, yoksulluk ve populizm [Söyleşi]	İktisat Dergisi	418-419	2001
Tahsin, E.	Dünya Bankası yoksulluk söylemine kısa bir bakış	İktisat Dergisi	418-419	2001
Sönmez, S.	Yoksulluk, saydamlık ve küreselleşme	İktisat İşletme ve Finans	188	2001
Camcı, Ö.	Boşanma’da tazminat ve yoksulluk nafakası	İstanbul Barosu Dergisi	7	2001
Gül, H.	An analysis of the value patterns and issue positions of the new right on poverty and economic security within the context of United States	İşletme Fakültesi Dergisi	1	2001
Annan, K.	Hem zenginler hem yoksullar sürdürülebilirliğe geçişi hızlandırmalılar	New Perspectives Quarterly Türkiye	3	2001
Özbudun, S.	Etnikleşen yoksulluk, faşizm ve "çokkültürcülük" üzerine	Özgür Üniversite Forumu	13	2001
Kaygalak, S.	Yeni kentsel yoksulluk, göç ve yoksulluğun mekânsal yoğunlaşması: Mersin/Demirtaş mahallesi örneği	Praksis	2	2001
Erder, S.	Yeni yoksul(n)luklar üzerine	Sosyal Demokrat Değişim	19	2001
Bağdadioğlu, E.	Ekonomik kriz,yoksulluk ve asgari ücret	TES-İŞ Dergisi		2001
Somel, C.	Yoksulluk kader değil siyasettir	TES-İŞ Dergisi		2001
İnsel, A.	İki yoksulluk tanımı ve bir öneri	Toplum ve Bilim	89	2001
Can, K.	Şanlıurfa’da yoksulluk manzaraları	Toplum ve Bilim	89	2001
Erdoğan, N.	Garibanların Dünyası: Türkiye’de yoksulların kültürel temsilleri üzerine ilk notlar	Toplum ve Bilim	89	2001
Ginio, E.	Kadınlar, yoksulluk ve 18. yüzyıl Selânik’inde hayatta kalma stratejileri	Toplum ve Bilim	89	2001
Maktav, H.	Türk sinemasında yoksulluk ve yoksul kahramanlar	Toplum ve Bilim	89	2001
Oruç, Y. M.	Küresel yoksulluk ve Birleşmiş Milletler	Toplum ve Bilim	89	2001
Özgen, H. N.	Kentte yeni yoksulluk ve çöp insanları	Toplum ve Bilim	89	2001
Pınarcıoğlu, M.; Işık, O.	1980 sonrası dönemde kent yoksulları arasında güce dayalı ağ ilişkileri: Sultanbeyli örneği	Toplum ve Bilim	89	2001
Cantek, Ş.; Cantek, L. F.	Fakir/Haneler: yoksulluğun ev hali	Toplum ve Bilim	89	2001
Koray, M.	Gerçekliklerin "stilize" edildiği bir dünyada "ötekileşen" yoksulluk	Toplum ve Bilim	89	2001
Esen, K.	Yoksulluk ve yolsuzlukla mücadelede yeni bir yol çizmek	Türk İdare Dergisi	432	2001

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Uzuner, H.	Küreselleşmenin gelişmekte olan ülkelerdeki yoksulluğu arttırması iş göçünü doğuruyor	Türk-İş		2001
İkizoğlu, M.	Yoksulluk ve Özürlülük ilişkisi	Ufkun Ötesi Bilim Dergisi	2	2001
Kurtarıcı, Tülin.	Yoksulluktan söz eden kitap	Virgöl	39	2001
Yeldan, A. E.	2002 Yılı Bütçesi Üzerine Bazı Teknik Gözlemler - 2002 Yılı Bütçesi Bir Yoksulluk Bütçesidir	Yeni Türkiye	41	2001
Karaman, İ.	Ekonomik kriz ve kimsesiz yoksullarımız	Yeni Türkiye	42	2001
Uslu, S.	Ekonomik kriz ve yoksulluk	Yeni Türkiye	42	2001
Yeldan, A. E.	2002 yılı bütçesi üzerine bazı teknik gözlemler 2002 yılı bütçesi bir yoksulluk bütçesidir	Yeni Türkiye	41	2001
Yeldan, A. E.	Türkiye’de IMF destekli enflasyonla mücadele programı: bir istikrar ve düzen programı mı yoksa fakirleşme ve mali kaos reçetesi mi?	Yeni Türkiye	41	2001
Tunç, A.	Yoksunluktan yoksulluğa	Birikim	152-153	2002
Altuntaş, H.	Yoksullukla mücadele ve güçsüzleri, kimsesizleri koruyup gözetmek	Diyanet	134	2002
Altuntaş, H.	İnfakın odak kitlesi: fakirler	Diyanet	135	2002
Friedmann, J.	Yoksulluğu yeniden düşünmek: yetkilendirme ve yurttaşlık hakları	Doğu Batı	17	2002
Yaşar, S.	Özgür bir ortamda tartışılmaksızın fakirliğin nedenleri bulunamaz	Finans Dünyası	148	2002
Hattatoğlu, Z. D. v.d.	Yoksulluk, kadının güçlenmesi ve ev-eksenli çalışan kadınlar	İktisat Dergisi	430	2002
Rodrik, D.	Globalization, growth and poverty: Is the World Bank beginning to get it?	İktisat İşletme ve Finans	190	2002
Sallan Gül, S.	Dış göçler, yoksulluk ve Türkiye’de göçmenlere yönelik yardımlar	İnsan Hakları Yıllığı		2002
Şenses, F.	Poverty alleviation: too much optimism too little attention	Journal of Economic Cooperation Among Islamic Countries	23	2002
Arman, Ş.	Kooperatifler fakirliğin yokedilmesine nasıl yardım ederler?	Karınca	783	2002
Guest, R.	Teknoloji ve yoksulluk	Liberal Düşünce	25-26	2002
Güner, O.	Erdem ve esaret arasında yoksulluk: İslam geleneğinde yoksulluk söyleminin izdüşümleri	Marife: Bilimsel Birikim	2	2002
A.Ü. Avrupa Toplulukları Ar. ve Uyg. Mer.	Yoksulluğun giderilmesi ve sürdürülebilir kalkınma	Mülkiye	236	2002
Şenses, F.	Nöbetleşe Yoksulluk: Sultanbeyli Örneği [Kitap Eleştirisi]	ODTÜ Gelişme Dergisi	28	2002
-	Yoksulluk, Kent Yoksulluğu ve Planlama Konulu 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 26’ncı Kolokyumu’nun değerlendirmesi	Planlama	4	2002

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Ak, B. v.d.	Kentsel yoksulluk	Planlama	4	2002
Demir, E.	Yeni kentli ailelerde geçimlik üretim ve yoksulluk	Planlama	1	2002
Ürün, A. K.	El-Menfalûtî ve zengin-fakir çatışmasını içeren bir makalesi	Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi	14	2002
Hamzaçebi, M.	Türk Medeni Kanunu'na göre boşanma ve ayrılık hallerinde tedbir, yoksulluk ve iştirak nafakası (düzenleniş biçimi, mukayesesi, uygulamadaki yeri ve değeri)	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi	3-4	2002
Şatıroğlu, A.	Nöbetleşe yoksulluk : Sultanbeyli	Sosyoloji Dergisi	6. sayı	2002
Şenses, F.	Yoksulluk artışına karşın kayıtsız kalınmamalıdır	TES-İŞ Dergisi		2002
Öztamur, P.	Büyük Buhran ve Cumhuriyet Gazetesinde yoksulluk üzerine söylemler 1929-1931	Toplum ve Bilim	94	2002
İkizoğlu, M.	Yoksulluk ve sosyal yardım ilişkisi: Ankara Mamak İlçesinde ampirik bir araştırma	Toplum ve Sosyal Hizmet	1	2002
Cin, A.	Yoksuz ve yoksul kelimeleri üzerine	Türk Dili	609	2002
Vargı, S.	Tarımda da varlık içinde yoksulluğa adım adım	Türk-İş	351	2002
Ünüvar, K.	İstanbul'a göç konu: nöbetleşe yoksulluk	yok	40	2002
Altıntaş, M.	Eğitimin özelleştirilmesinde yoksulluğun kötüye kullanılması	Abece	204	2003
Orhan, A.	Felsefe yoksulluğu okumalıdır	Adam Sanat	211	2003
Çabuk, N.	Güney Doğu Anadolu'da yoksulluğun sosyal göstergeleri	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi	2	2003
Zabcı, F. Ç.	Sosyal Riski Azaltma Projesi: yoksulluğu azaltmak mı, zengini yoksuldan korumak mı?	Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi	1	2003
Stillwaggon, E.	Afrika'da AIDS ve yoksulluk	Birikim	175-176	2003
Ocak, E.	Yeni İstanbul - Yeni Yoksulluk	Cogito	35	2003
Bige, Ö.	Aksu Bora'nın "Yoksulluğun Hâlleri" Adlı Eseri Üzerine	Cogito	34	2003
	Sultanbeyli: enformelin kurucu yıkıcı gücü	Cogito	35	2003
Üstündağ, N.	Ehlileştirilmiş yoksulluğumuz, millileştirilmiş yolsuzluğumuz:bir Esenyurt hikayesi	Cogito	35	2003
Uzun, A. M.	Yoksulluk olgusu ve Dünya Bankası	Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi	2	2003
Hatun, Ş. v.d.	Yoksulluk ve çocuklar üzerine etkileri	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi	4	2003
Ecevit, Y.	Toplumsal cinsiyetle yoksulluk ilişkisi nasıl kurulabilir?	Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi	4	2003

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Özdemir, Ş.	Yoksullukla mücadelede İslâm'ın ortaya koyduğu bazı ilkeler	Diyanet İlmi Dergi	1	2003
Sachs, J.	Donor fonları Irak için değil yoksulluk için gerekli	Ekonomik Forum	8	2003
Tokathioğlu, İ.; Alparslan, B.	Türkiye'de yoksulluğun dağılımı, yapışkanlığı ve transfer politikaları	Ekonomik Yaklaşım	49	2003
Akkaya, Y.	Küreselleşme, sendikasılaştırma ve yoksullaştırma	Ekonomik Yaklaşım	49	2003
Erdoğan, G.	Dünya'da ve Türkiye'de yoksulluk ölçümleri	Ekonomik Yaklaşım	49	2003
Özcan, K. M.	Türkiye'de yoksulluğun ölçülmesi: 2001	Ekonomik Yaklaşım	49	2003
Erdem, T.	Yoksulluk kimin sorunudur?	Ekonomik Yaklaşım	49	2003
Özsoy, E.	Kalkınma - yoksulluk ikilemi ve Türkiye	Endüstri İlişkileri ve İnsan Hakları Dergisi	1	2003
Akkaya, Y.	Yoksulluk: bir cinayetin fiil çekimi	Evrensel Kültür	142	2003
Dedeoğlu, S.	Ev eksenli yoksulluk: Türkiye'de kadın yoksulluğu	Evrensel Kültür	142	2003
Moçoş, E.	Kimdir bu yoksullar dedikleri?	Evrensel Kültür	142	2003
Müftüoğlu, Ö.	Zenginlik tartışılmadan yoksulluk tartışılabilir mi?	Evrensel Kültür		2003
Özbudun, S.	Neo liberalizm kısıracındaki Türkiye kırsalı: yoksunluktan yoksulluğa	Evrensel Kültür	142	2003
Sallan Gül, S.	Yoksullukla mücadelede Fak-Fuk-Fon ve yeşil kart uygulaması	Görüş	55	2003
Işık, O.; Pınarcıoğlu, M. M.	Nöbetleşe yoksulluktan kuralızsız yoksulluğa	Görüş	55	2003
Akkaya, Y.	İşsizlik Sigortası Kanunu Versus Speenhamland'ın yoksullar kanunu	İktisat Dergisi	435	2003
Şen, B.	Nöbetleşe Yoksulluk Sultanbeyli Örneği [Kitap Tanıtma]	İktisat Dergisi	435	2003
Durmuş, M.	Pazar erişimi, yoksulluk ve büyüme	İktisat İşletme ve Finans	204	2003
Şengül, S.	Türkiye'de yoksulluk ve yoksulluk profili	İktisat İşletme ve Finans	212	2003
Bulut, Y.	Yoksulluk sorunu üzerine iki çalışma	İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi	7. sayı	2003
Özsoy, E.	Kalkınma - yoksulluk ikilemi ve Türkiye	İş-Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi	11	2003
Çileli, M.	Poverty and gender in George Orwell's Keep the Aspidistra Flying	Journal of British Literature and Culture	10	2003
Arıcı, K.	Kooperatifçilik ve yoksulluğun önlenmesi	Karınca	798	2003
Acar, M.	Küreselleşme, beşerî gelişme, yoksulluk ve yolsuzluk	Liberal Düşünce	32	2003

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Özğür, A. İ.	Medeni Kanun'un yeni düzenlemelerine göre yoksulluk nafakası	Manisa Barosu Dergisi	87	2003
Özcan, Y. Z.; Kıvılcım, M. Ö.	Measuring poverty and inequality in Turkey, 2001	Middle Eastern and North African Economics		2003
Kovancı, O.	Hayır anlayışından sosyal devlete: İngiliz Yoksul Yasaları	Mülkiye	239	2003
Şenses, F.	Ayşe Buğra ve Çağlar Keyder, New Poverty and the Changing Welfare Regime of Turkey (Yeni Yoksulluk ve Türkiye'nin Değişen Refah Rejimi) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı	ODTÜ Gelişme Dergisi	1-2	2003
Kahraman, T.; Akgün, G.	Bir yaşam sorunsalı yoksulluk ve kent mekanına yansımaları	Planlama	1	2003
Boray, Y.	Dış borçların yoksulluğa etkisi	Power	6	2003
Özveri, M.	Yoksulluğun yönetilmesi ve Sosyal Güvenlik hakkı	Praksis	9	2003
Şatıroğlu, A.	Kent merkezinde yoksullaşan bir bölge : Tomtom Mahallesi	Sosyoloji Dergisi	7. sayı	2003
Şatıroğlu, A.	Yoksulluk sempozyumu	Sosyoloji Dergisi	7. sayı	2003
Yıldırım, Y.; Balbay Ö.	Tüberküloz ve yoksulluk ilişkisi	Sted	1	2003
Günaydın, G.	Küreselleşen piyasa, yoksullaşan köylü	Tarım ve Mühendislik	66-67	2003
Karakışla, Y. S.	Osmanlı Fakir Çocuklarına Yardım Cemiyet-i Hayriyesi (1910) "Edirne'nin fakir ama akıllı çocukları"	Tarih ve Toplum	239	2003
Whitehead, M. v.d.	Eşitlik ve sağlık sektörü reformları: düşük gelirli ülkeler medikal yoksulluk tuzağından kaçabilir mi?	Toplum ve Hekim	4	2003
Şimşek, Z. v.d.	Yoksulluk ve çocuklarda büyüme gelişme	Toplum ve Sosyal Hizmet		2003
Özcan, N.	Estetizm ile vicdanî sorumluluk arasında kalan mümtaz ya da fakir insan manzaralarının Mümtaz'daki yansımaları	Türklük Bilimi Araştırmaları	14	2003
Bağlı, M.; Sever, A.	Female and male suicides in Batman, Turkey : poverty, social change, patriarchal oppression and gender links	Women's Health and Urban Life : an international and interdisciplinary journal	1	2003
Aldemir, Ş.; Özpınar, Ö.	Kapitalizm, yoksulluk ve sosyal dışlama	Amme İdaresi Dergisi	2	2004
Şengül, S.; Çabuk, A.	Türkiye'de hanehalkı büyüklüğünün ve hanehalkı kompozisyonunun yoksulluk üzerine etkisi	Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi	1-2	2004
Es, M.; Güloğlu, T.	Bilgi toplumuna geçişte kentleşme ve kentsel yoksulluk: İstanbul örneği	Bilgi: Sosyal Bilimler Dergisi	8	2004
Soyak, A.	Yapısal uyum programları ve yoksulluk ilişkisi üzerine bir değerlendirme	Bilim ve Ütopya	125	2004
Bernasconi, R.	Yoksulluk felsefesi ve felsefenin yoksulluğu	Cogito	39	2004
Özturanlı, M. İ.	Varsıllar ve yoksullar	Çağdaş Türk Dili	192	2004
Koyuncu, M.; Şenses, F.	Kısa dönem krizlerin sosyoekonomik etkileri: Türkiye, Endonezya ve Arjantin deneyimleri	Çalışma ve Toplum		2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Akın, F.	Küreselleşme, Kuzey-Güney ve yoksulluk	Ekonomik Yaklaşım	2	2004
Mallaby, S.	STÖ'ler: yoksullukla savaşırken yoksulu incitenler	Foreign Policy	30	2004
Batal, S.	Su kalkınmanın da yoksullukla mücadelenin de itici gücüdür	Hasad	227	2004
İpek, H.	Yoksulluk ve yolsuzluk Türk Milleti'nin kaderi değildir	Hukuk ve Demokrasi	5	2004
Baykaler, G.	Yoksul illere ilave teşvikler	İdarecinin Sesi		2004
Eren, A.; Bahar O.	Yoksulluğa kavramsal bir bakış: Dünya ve Türkiye'deki görünümü	İktisat İşletme ve Finans	220	2004
Gülçubuk, B.; Aluftekin Baykal N.	Türkiye'de kırsal alanda yoksulluğun azaltılmasında hayvancılığın ve hayvansal ürün işleyen KOBİ'lerin rolü	İktisat İşletme ve Finans	222	2004
Çelikel Danışoğlu, A.	Küreselleşmenin gelir eşitsizliği ve yoksulluk üzerine etkileri	İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi	5	2004
Erder, S.	Yeni yoksulluk ve yeni modeller	Kızılıçık		2004
Ağırman, C.	Yoksulluk bağlamında israf	Köprü	88	2004
Bilgin, V.	Dini yaşantı bağlamında yoksulluğun ve zenginliğin değişen anlamı	Köprü	88	2004
Cebeci, L.	Yoksulluk, yeni Dünya düzeni ve İslam	Köprü	88	2004
Çiftkaya, M.	Yoksulluk içimizde	Köprü	88	2004
Güner, O.	Yoksulluk, din ve sivil toplum	Köprü	88	2004
Özkul, O.	Modern batı medeniyetinin iflas göstergesi: küresel köyde küresel fakirlik	Köprü	88	2004
Seyyar, A.	Sosyal siyaset açısından yoksulluğa karşı mücadele	Köprü	88	2004
Subaşı, N.	Dindarın ve yoksulluğun yaşam dünyası aile odaklı stratejiler	Köprü	88	2004
Topal, Ş.	İslâm'da yoksulların gözetimi	Köprü	88	2004
Yargıcı, A.	Kur'an'a göre yoksulluk	Köprü	88	2004
Yel, A. M.	Fakirlik, sosyal dışlanma ve sosyal dayanışma	Köprü	88	2004
Erikel, Y.	Yoksulluk nafakası	Lâyiha	7	2004
Kardam, F.; Yüksel, İ.	Kadınların Yoksulluğu Yaşama Biçimleri: Yapabilirlik ve Yapabilirlikten Yoksunluk	Nüfus Bilim Dergisi	26	2004
Genidy, H.	Globalleşme, yoksulluk ve değişim: yoksulluğun ortadan kaldırılmasında stratejik tercih tarım	Özgür Üniversite Forumu	28	2004
Abay, A. R.	Bir sosyal politika olarak yoksullukla mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının yeri	Sivil Toplum	6-7	2004
Pogge, T. W.	Küresel yoksullukla mücadele için bir perspektif [söyleşi]	Sivil Toplum	6-7	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Yılmaz, M.	Yoksulluğun önlenmesinde toplumsal reformun gerekliliği	Sosyal Bilimler Dergisi	1	2004
Günaydın, G.	AB Ortak Tarım Politikası kapsamında uygulanan doğrudan gelir desteği: tarımsal destek mi, yoksulluk yardımı mı?	Tarım ve Mühendislik	69-71	2004
Akkaya, Y.	Devletçi dönemde yoksulluğa bakış ve sosyal politika üzerine biraz "polemik" biraz katkı	Toplum ve Bilim	100	2004
Buğra, A.	Cumhuriyet döneminde yoksulluğa bakış	Toplum ve Bilim	99	2004
Buğra, A.	Devletçi dönemde yoksulluğa bakış ve sosyal politika: "zenginlerimiz nerede?"	Toplum ve Bilim	99	2004
Şenses, F.	Yoksulluğun küreselleşmesi mi? Küreselleşmenin yoksulluğu mu?	Toplum ve Hekim	1	2004
Başkaya, F.	Kapitalizm ve yoksulluk	Toplum ve Hekim	1	2004
Boratav, K.	Yoksulluk kavramı üzerine notlar	Toplum ve Hekim		2004
Çulhaoğlu, M.	Yoksulluk ve yoksullaşma: ipin ucunu kaçırmadan	Toplum ve Hekim	1	2004
Dedeoğlu, N.	Sağlık ve yoksulluk	Toplum ve Hekim	1	2004
Hamzaoglu, O.	Yoksulların sağlığı ne durumda, etken ne, sorun nasıl çözülür?	Toplum ve Hekim	1	2004
Köse, A. H.	Dünya Bankası ve benzer kuruluşların raporlarında yoksulluk, ne için, ne zamandır var?	Toplum ve Hekim	1	2004
Önder, İ.	Yoksulluk ve yoksullukla mücadele	Toplum ve Hekim	1	2004
Özbudun, S.; Kanca Başokçu, E.	Bizim köyde yoksulluk yok ki! ya da yoksunluktan yoksulluğa Türkiye kırsalı üzerine notlar	Toplum ve Hekim	1	2004
Özkan, Ö.	Türkiye'de yoksulluk araştırmaları bibliyografyası	Toplum ve Hekim	1	2004
Yılmaz, B.	SHP ve TÜSIAD'ın yoksulluk değerlendirmeleri	Toplum ve Hekim	1	2004
Özkan, Ö.	Dünya Bankası Türkiye'de yoksulluğu araştırıyor	Toplum ve Hekim	1	2004
Karakışla, Y. S.	Fakir çocuklara Ta'lim-i Sanayi Cemiyeti (1922)	Toplumsal Tarih	121	2004
Temiz, H. E.	Küreselleşme sürecinde uluslararası göç hareketleri, yoksulluk ve işgücü Piyasaları	TÜHİS	5	2004
Atılğan, M.	Yoksulluk, insan hakları ve yoksullukla mücadelede "iyi yönetim" in rolü	Türk İdare Dergisi	442	2004
Özsuca, Ş. T.	Asgari ücret, işsizlik ve yoksulluk	Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi		2004
Şengül, S.; Tuncer, İ.	Poverty levels and food demand of the poor in Turkey	Agribusiness	21	2005
Sallan Gül, S.	Türkiye'de yoksulluğun kadınsılaşması	Amme İdaresi Dergisi	1	2005
Özel, H.	Yoksulluk ve piyasa ekonomisi	Asomedia Dergisi		2005

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Ergül, Ş.	Yoksulluk sağlık ilişkisi ve hemşirelik yaklaşımı	Atatürk Hemşirelik Dergisi	2	2005
Gümüş, M. A.	Türk hukukunda yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimi çerçevesinde boşanma davası; iştirak nafakası; "maddi tazminat ve/veya yoksulluk nafakası" ve/veya manevi tazminat talepleri ile mal rejiminin tasfiyesi talebi arasındaki ilişki	Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi	3-4	2005
Bilen, M. v.d.	Yoksulluk sorunu üzerine	Bilgi	10	2005
Çelimli, I.	Kent yoksulluğu: Amerikan rüyası'nın karanlık yüzü	Birikim	189	2005
Ekim, B.	Çocuk yoksulluğu ve sosyal devlet	Birikim	192	2005
Balcı, Ş.	Kadın Yoksulluğu ve hukuk	Cogito	43	2005
Yüceol, H. M.	Küreselleşme, yoksulluk ve emek piyasası politikaları	Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	2005
Bora, A.	Yoksul çocukların medyada temsili	Çoluk Çocuk Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi	54	2005
Bıçkı, D.	Kentsel yoksulluğun yapısal faktörlerle analizi: ekonomik ve politik yapının yeniden örgütlenmesi; karşılaştırmalı bir analiz	Ekonomi ve Toplum	1	2005
Stiglitz, J. E.	Yoksulluğun Sonunun Başlangıcının Sonu	Ekonomik Forum	8	2005
Karakaş, M.	Yeni yoksulluk bağlamında sosyal kimlik ve tüketimde eşitsizlik	Ekonomik Yaklaşım	2	2005
Webb, A.	Webb'in fotoğrafları ve Haiti'nin yoksulları [söyleşi]	Evrensel Kültür	167	2005
Uyan, P.	İnsan hakları ihlali olarak yoksulluk	Foreign Policy	31	2005
Erkan, R.; Bağlı, M.	Göç ve yoksulluk alanlarında kentle bütünleşme eğilimi: Diyarbakır örneği	Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi	1	2005
Buğra, A.; Keyder, Ç.	Çalışan yoksul [Söyleşi]	İktisat İşletme ve Finans	227	2005
Buğra, A.; Keyder, Ç.	Küreselleşen Dünyada yoksullukla bir mücadele yöntemi: vatandaşlık geliri [söyleşi]	İktisat İşletme ve Finans	227	2005
Bıçkı, D.	Kentsel yoksulluğun yapısal faktörlerle analizi: ekonomik ve politik yapının yeniden örgütlenmesi; karşılaştırmalı bir analiz	İş-Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi	1	2005
Başesgioğlu, M.	İşsizlik kişisel bir kusur değil, toplumsal ve çözümü zor bir sorundur [söyleşi]	İşveren	11	2005
Çelikoğlu, İ.; Demir, S.	Sosyal içerme ve yoksullukla mücadele	Kalkınmada Anahtar Verimlilik	201	2005
Ahioğlu, N.	Yoksulluğun çocuk yüzleri	Kebikeç	19	2005
Güneş, G.	Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ödemiş'in kimsesiz ve yoksul çocukları: Ödemiş Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin faaliyetleri	Kebikeç	19	2005
Gürsel, Y.	Yoksulluk-varıllık karşıtlığı ve mimarlık	Mimarlık		2005
Kilcullen, J.	Milenyum Kalkınma Hedefleri: kentin yoksul bölgelerinin iyileştirilmesi üzerine	Mimarlık	326	2005

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Sgoutas, V.	Göç ve yoksulluk: ortak kader	Mimarlık	5-6	2005
Özkan, S.	Yoksulluk ve mimari	Mimarlık	323	2005
Akdeniz, H.	Göç, Kentleşme ve Kentsel Yoksulluk Bağlamında Kap-Kaç Olgusu	Mülkiye	249	2005
Şenses, F.	Approaches to poverty and poverty alleviation: a Turkish perspective: a review article	New Perspectives on Turkey	32	2005
Koştü, N.	Yoksulluk, sağlık ve hemşirelik	Sağlık ve Toplum	2	2005
Seyyar, A.	Yoksullukla mücadele konusunda ortak bir dil ve tanım birliği oluşturulması	Sivil Toplum	11	2005
Erdem, T.	Küreselleşen Dünyada derinleşen yoksulluk	Siyaset ve Toplum	3	2005
Gencel, U.	ABD’de sosyal güvenlik kapsamında çalışan yoksullara yönelik vergi kolaylıkları	Sosyal Güvenlik Dünyası Dergisi	29	2005
Kule, H.; Es, M.	Türkiye’de kentsel yoksulluk: Kocaeli örneği	Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi	49	2005
Altay, A.	Yoksulluk sadece devletin sorunu mu? Kamu harcamaları açısından bir değerlendirme	Sosyoekonomi	2	2005
Kurtaş, E.	Kent ve yoksulluk	TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni	35	2005
Doğuş, S.	Yeni orta sınıfların gözünden zenginlik ve yoksulluk	Toplum ve Bilim	104	2005
Çameli, T.	Mübadeleyle gelen yeni bir yaşam 'biz şimdi fakir mi olduk!'	Toplumsal Tarih	137	2005
Vargı, S.	Tüketim toplumunda yoksul olmak	Türk-İş	370	2005
Räikkä, J.	Global poverty and the ethics of gene technology	Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi	2	2005
Kaya, A.	Fransa’da yoksulluk ve müslüman ateistler: Beur ayaklanması	Varlık	1179	2005
Günaydın, İ.	Vergi cennetleri global yoksulluk probleminin bir nedeni midir?	Vergi Sorunları Dergisi	207	2005
Öngel, F. S.	Enflasyon ve yoksulluk	Birleşik Metal-İş Sendikam Dergisi	7	2006
Altınay, R.	Erken İslâm toplumunda zenginler ve fakirler	Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi		2006
Topal, Ş.	İslam hukukunda yoksullar yararına kullanılabilecek bazı mali kaynaklar	Dini Araştırmalar	26	2006
Sachs, J. D.	Uç yoksulluğa karşı Dünya vatandaşları	Ekonomik Forum	7	2006
Kabaş, T.	A. Sen’in kapasite yaklaşımına göre Türkiye’de yoksulluğun boyutları	Ekonomik Yaklaşım	60-61	2006
Gündüz, A. Y.	Türkiye’de yoksullukla mücadele üzerine bir inceleme	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	16	2006
Özkök, F.	Yoksulluğun azaltılmasında turizmin yeri	Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi	15	2006
Yok.	İktisadi sistemler demokrasi ve yoksulluk [Panel]	İktisat Dergisi	472-476	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Dülger, M.; Öymen, O.	AB-Türkiye ve yoksulluk [Panel]	İktisat Dergisi	472-476	2006
Kazgan, G.	Yoksulluğun tarihi ve sosyolojik açıdan kökenleri [panel]	İktisat Dergisi	472-476	2006
Korkmaz, E. v.d.	Yoksulluğu aşmada yeniden kalkınma iktisadı mı?	İktisat Dergisi	472-476	2006
Kutal, M.	İktisadi Sistemler, Demokrasi ve Yoksulluk [Panel]	İktisat Dergisi	472-476	2006
Yılmaz, B. E.	Sosyal yardım sisteminde reform yoksulluğu azaltabilecek mi?	İktisat Dergisi	478	2006
	İktisat ve Yoksulluk [Panel]	İktisat Dergisi	472-476	2006
Buğra, A.; Keyder, Ç.	The Turkish welfare regime in transformation	Journal of European Social Policy		2006
Saraçoğlu, F.	Gelir dağılımında adaletin sağlanması ve yoksullukla mücadele vergilendirme politikası	Mali Kılavuz	31	2006
Duranlar, S.	Ülkemizde yoksulluk, inşaat sektörüne etkisi	Mevzuat Dergisi	101	2006
Güler, T.	Ülkemizde yoksulluk, inşaat sektörüne etkisi	Mevzuat Dergisi	101	2006
Özügürlü, A.	Yoksulluk araştırmalarına eleştirel bir bakış	Mülkiye	250	2006
Yılmaz, B.	Göçmenlik, yoksulluk, dışlanma ve şiddet sarmalında Fransız banliyöleri	Mülkiye	251	2006
Bilen, M. M.; Şan, K.	Yoksulluk kültürü ve Türkiye'de yoksulluk sorunu	Sivil Toplum	13-14	2006
İçin Akçalı, S.	Tüketim toplumunda yoksulluk algısı	Sivil Toplum	13-14	2006
Sipahi, E. B.	Yoksulluğun küreselleşmesi ve kentsel yoksulluk: ekonomik ve sosyal boyutlarıyla Konya örneğinde yoksulluk	Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi	11	2006
Yüce, M.	Türkistan'da yoksulluk ve yoksullukla mücadelede maliye politikası	Türk Dünyası Araştırmaları	163	2006
Arpacı, A. Ö.	Fakirlere yardıma vergisel teşvik: gıda bankacılığı	Vergi Sorunları Dergisi	213	2006
Sallan Gül, S.; Gül, H.	Eğitim destek programı olarak "Şarhı Nakit Transferi-ŞNT" ve yoksullukla mücadele	Yeniden İmece	12	2006
Arabacı, R. Y.	Yoksulluk ve gelirin yeniden dağılımı açısından 'asgari ücret'	Akademik Araştırmalar Dergisi	33	2007
Hattatoğlu, D.	Küreselleşme, (yeni) emek biçimleri, yoksulluk ve kadınlar	Amargi	6	2007
Gürses, D.	Türkiye'de yoksulluk ve yoksullukla mücadele politikaları	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	17	2007
Altay, A.	Bir kamu malı olarak sosyal sermaye ve yoksulluk ilişkisi	Ege Akademik Bakış	1	2007
Buğra, A.	Poverty and citizenship: an overview of the social policy environment in Republican Turkey	International Journal of Middle East Studies	39	2007
Caner, A.	Finansal serbestleşme ve yoksulluk ilişkisi üzerine	İktisat İşletme ve Finans	254	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Sayı	Yıl
Erdil, E.	Poverty and Turkish labor markets	ODTÜ Gelişme Dergisi	2	2007
Gül, H.	ABD örneği'nde üçüncü yol: Yoksulluğa ve eşitsizliğe yaklaşımı ve yeni sağ ile bir karşılaştırma (The third way in the case of the USA: Its approach to poverty and inequalities and a comparison with the new right)	ODTÜ Gelişme Dergisi	2	2007
Buğra, A.	Yoksullukla mücadele yöntemi olarak mikrokredi: acıklı bir hikaye	Sosyal Politika Forumu Bülteni	2	2007
Erdem, I.	Yoksulluğu anlamak için zenginliğe bakmak	Sosyal Politika Forumu Bülteni	2	2007
Yakut Çakar, B.	Barselona süreci, Avrupa-Akdeniz Ortaklığı (Euro-Med) ve yoksulluk	Sosyal Politika Forumu Bülteni	2	2007
Yakut-Çakar, B.	Yoksulluk ve sosyal dışlanmaya genel bakış: Leaken Göstergeleri ile Avrupa Birliği'nde durum	TES-İŞ Dergisi	Haziran	2007
Yakut Çakar, B.; Atılğan, G.	Dosya: Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma	TES-İŞ Dergisi	Haziran	2007
Dayıoğlu, M.	Türkiye'de çocuk yoksulluğu: ölçüm yöntemleri ve yoksulluğun belirleyicileri	TİSK Akademi	1	2007
Zengin, E. Öztaş C.	Kırsal kalkınma ve kırsal yoksulluk	Türk Dünyası Araştırmaları	168	2007
Macit, M.	Sivil toplum ve dinsellik ekseninde yoksullukla mücadele	EKEV Akademi Dergisi: Sosyal Bilimler	37	2008
Şenses, F.	Missing links in povety analysis in the age of neoliberal globalization:some lessons from Turkey	New perspectives on Turkey	38	2008
Gökşen, F. v.d.	Impacts of the Tax System on poverty and social exclusion: a case study on Turkey	New perspectives on Turkey	38	2008
Yılmaz, B.	Entrapped in multidimensional exclusion: the perpetuation of poverty among conflict-induced migrants in an İstanbul neighborhood	New perspectives on Turkey	38	2008
Yılmaz, B.	Türkiye'de Sınıf-altı: Nöbetleşe Yoksulluktan Müebbet Yoksulluğa	Toplum ve Bilim	113	2008
Öztürk, Ş.	Kırsal yoksulluk ve neoliberal ekonomi politikaları	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	5	2008
Açıkalın, N.	Yoksulluk ve genç kuşakların toplumsal hareketlilik şansları : İstanbul ve Gaziantep örnekleri	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	3	2008
Köse, A. H.; Bahçe, S.	Yoksulluk' yazınının yoksulluğu: toplumsal sınıflarla düşünmek	Praksis	19	2009

EK 2. BİBLİYOGRAFİK VERİLER, KİTAPLAR İÇİNDEKİ MAKALELER

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Buçukoğlu, M.	Darüşşafaka'ya girişte yoksulluk ölçütü nedir?21. yüzyıla doğru Darüşşafaka : Nasıl saptanmalıdır?	panel - forum		İstanbul	1995
Atalay, T.; Çengelci E.	Yoksulluk ve Sosyal Hizmetler	4. Ulusal Sosyal Hizmetler Sosyal Hizmet Konferansı [Ankara, 26-28 Mayıs 1994]	Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği	Ankara	1995
Erder, S.	Kentlerdeki enformel örgütlenmeler, yeni eğilimler ve kent yoksulları ya da eski hamamdaki yeni taslar	75. Yılda Değişen Kent Mimarlık	Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı	İstanbul	1998
Birikhölzer, K.	Sosyal bir ekonomi için yoksulluğa ve işsizliğe karşı üçüncü sektörün yaratılması	Dünyada ve Türkiye'de Kamu Girişimcilerinin Geçmişi, Bugünü Geleceği Sempozyum Bildirileri, (6-7 Ekim 1997)		İstanbul	1998
Lautier, B.	Güney'de ve Kuzey'de yoksulluk	Üçüncü Dünya'nın sonu mu?	İletişim	İstanbul	1998
Arslan, A.	Türkiye'de yeni kentli yoksuluk biçiminden bir kesit: Van'daki dere kenarları	Van dosyası: teknolojik afet, zorunlu göç, yoksulluk, mimarlık=Van file: techonological poverty, architecture	Mimarlar Odası Yayınları	Ankara	1998
Hürol Al, Y.	Yoksulluk ve mimarlık: mesleki hakimiyet eksikliği ve bilgi tekeli çelişkisi	Van dosyası: teknolojik afet, zorunlu göç, yoksulluk, mimarlık=Van file: techonological disaster, compulsory migration, poverty, architecture	Mimarlar Odası Yayınları	Ankara	1998
Kabasakal, M.	Türkiye'de yoksulluk, sosyo-ekonomik politikalar ve sivil toplum	Yoksulluğu önleme stratejileri	Boyut Kitapları	İstanbul	1998
Bulutay, T.; Dumanlı, R.	Türkiye'de Yoksulluk ve Azörgütlü Kesim	Enformel Kesim 2	DiE	Ankara	2000
Edis Şahin, Y.	Küreselleşme yoksullaşma ve insan hakları	Türkiye'de insan hakları	TODAİE	Ankara	2000
Akder, H.	Türkiye'de bölgesel eşitsizlikler ve kırsal yoksulluk	Yoksulluk	TESEV	İstanbul	2000
Akder, H.	Bölgesel kalkınma ve kırsal yoksulluk	Yoksulluk	TESEV	İstanbul	2000
Güvenç, M.	Kent yoksulluğu	Yoksulluk	TESEV	İstanbul	2000
Tekeli, İ.	Kent yoksulluğu ve modernitenin bu soruna yaklaşım seçenekleri üzerine	Yoksulluk	TESEV	İstanbul	2000
Dumanlı, R.	Globalleşme ve yoksulluk üzerindeki etkileri	2000 yılında yoksulluk sorununun ulaştığı boyutlar	Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı Kültür Yayınları	Ankara	2001

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Erder, S.	Yoksulluğun düzenlenmesinden, zenginliğin düzenlenmesine kentleşme ve kentsel kurumlar	21. yüzyıl karşısında kent ve insan	Bağlam Yayınları	İstanbul	2001
Güngör, F.; Özügür, M.	İngiliz yoksul yasaları, paternalizm, piyasa ya da sosyal devlet	Cevat Geray'a armağan	Mülkiyeliler Birliği Vakfı	Ankara	2001
Yılmaz, B.	Street-vendor Children in İstanbul: The visible facet of urban poverty	Childhood in Southeast Europe		Belgrade	2001
İkizoğlu, M.	Türkiye'de yoksulluk ve sosyal yardım uygulamalarının bugünkü durumu	İnsani gelişme ve sosyal hizmet: Prof. Dr. Nesrin Koşar'a armağan	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2001
Karaca, N.	Yoksulluk ve kadın	İnsani gelişme ve sosyal hizmet: Prof. Dr. Nesrin Koşar'a armağan	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2001
İkizoğlu, M.	Yoksulluk ve yaşam kalitesi	Prof. Dr. Nihal Turan'a armağan: sosyal hizmette yeni yaklaşımlar ve sorun alanları	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2001
İkizoğlu, M.	Yoksulluk ve sosyal yardım programları	Prof. Nesrin Koşar'a armağan	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu		2001
Seyyar, A.	Yoksul ailelere dönük sosyal politikalar	IV. Aile Şurası "Aile ve Yoksulluk" Bildirileri [18-20 Mayıs 2004]	Türk Sosyal Bilimler Derneği	Ankara	2002
Kalaycıoğlu, S.; Rittersberger, Tılıç, H.	Yapısal uyum programlarıyla ortaya çıkan yoksullukla başetme stratejileri	Kentleşme, göç ve yoksulluk : 7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi	Türk Sosyal Bilimler Derneği	Ankara	2002
Özbek Sönmez, İ.	Yoksulluğu sürekli kılan faktörler üzerine gözlemler	Kentleşme, göç ve yoksulluk : 7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi	Türk Sosyal Bilimler Derneği	Ankara	2002
Orçan, M.	Yoksullukla mücadelede sosyal sorumluluk kampanyaları	Sosyal Hizmet Sempozyumu '98: Hacettepe ve Kentleşme Sürecinde Sosyal Hizmet. Antalya, 5-7 Kasım 1998	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler [5-7 Aralık 2001, Ankara]	Ankara	2002
İkizoğlu, M.	Deprem yoksulluk ve sosyal hizmeti mesleği	Sosyal hizmet sempozyumu 2001: deprem ve sosyal hizmetler [5-7 Aralık 2001, Ankara]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2002
Karataş, K.	Yoksulluğun küreselleşmesi ve karşı küresel tavır	Y. Ulusal Sosyal Hizmetler Konferansı : Türkiye'de insan hakları açısından sosyal hizmetler	Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği	Ankara	2002
Bora, A.	Olmayanın nesini idare edeceksin?: yoksulluk, kadınlar ve hane	Yoksulluk halleri : kent yoksulluğunun görünümüleri	Türkiye'de toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Can, K.	Yoksulluk ve milliyetçilik	Yoksulluk halleri : kent yoksulluğunun görünümüleri	Türkiye'de toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Can, K.	Şanlıurfa'da yoksulluk manzaraları	Yoksulluk halleri : kent yoksulluğunun görünümüleri	Türkiye'de toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Çiğdem, A.	Yoksulluk ve dinsellik	Yoksulluk halleri : kent yoksulluğunun görünümüleri	Türkiye'de Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
		görünümleri			
Erdoğan, N.	Garibanların dünyası : Türkiye’de yoksulların kültürel temsilleri üzerine ilk notlar	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Erdoğan, N.	Yok- sanma : yoksulluk - maduniyet ve fark yaraları	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Erdoğan, N.	Yoksulları dinlemek	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Erdoğan, N.	Ağır çekim yoksulluk	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Laçiner, Ö.	Son söz yerine: bir süreç ve durum olarak yoksullaşmayı sorgulamak	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Ocak, E.	Yoksulun evi	Yoksulluk halleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun görünümüleri	Toplumsal Demokrasi Kitaplığı	İstanbul	2002
Akkaya, Y.	Göç, yoksulluk ve kentsel şiddet	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Alada, A. B. v.d.	Küreselleşme, yoksulluk ve şiddet bağlamında sokak çocukları	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Gökçeoğlu Balcı, Ş.	Yoksulluk ve sosyal dışlanmanın nedenleri ve çözüm arayışları	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Bircan, İ.	Türkiye’de yoksulluk ve kadınlar	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Çoban, T.	Yoksulluk karşıtı sosyal hareketler	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Demir, E.	Yeni kentli ailelerde geçimlik üretim ve yoksulluk	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Ecevit, M.; Ecevit, Y.	Kırsal yoksullukla mücadele: tarımda mülksüzleşme ve aile emeğinin metalaşması	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Erman, T.	Kent yoksulu ve şiddet: gecekondu bağlamında eleştirel bir yaklaşım	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Göktürk, A.	Kentsel haklar kent yoksullarını kapsar ise	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Hattatoğlu, D.	Yoksulluk, kadın yoksulluğu ve bir başa çıkma stratejisi olarak ev eksenli çalışma	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Helvacı, N.	Şiddet, yoksulluk ve insan hakları (silahlanma, savaş, terör, işkence)	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Kayar, N.	Yerel yönetimlerde özelleştirme ile gelen yoksulluğun çalışanları açısından değerlendirilmesi	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Koray, M.; Alev, H.	Yoksulluk ve yoksunluk konusunda bütünlükçü bir insan hakları yaklaşımının gerekliliği	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Kümbetoğlu, B.	Afetler sonrası kadınlar ve yoksulluk	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Odaman, S.	Küreselleşmeyle gelen yoksulluk ve eşitsizliği önlemeye yönelik olarak geliştirilen SA 8000 sosyal sorumluluk standardının işlevi	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Özbudun, S.	Küresel bir “yoksulluk kültürü” mü?	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Özdek, Y.	Küresel yoksulluk ve küresel şiddet kısıracında insan hakları	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Özügürlü, A.	Yoksulluk kavramına "çöplük"ten bakmak	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Sallan Gül, S.	Türkiye’de yoksulluk ve yoksullukla mücadelelenin sosyolojik boyutları : göreliden mutlak yoksulluğa	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Sertlek, T.	Küreselleşmenin emekçiler üzerindeki etkileri	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Üşür, İ.	Küreselleşme ve yoksulluk	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	TODAİE	Ankara	2002
Atauz, S.	Kentlerin en yoksunları : çalışan çocuklar	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Balay, B.	Bir başka yoksulluk : kadın yoksulluğu üzerine	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Bostancı, S. H.; Korkmaz, E.	Kent yoksulluğunun azaltılması amacıyla kentsel dönüşüm projeleri ve Kuştepe örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik Günü TMMOB 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentŞehir Plancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Bağcı, C.	Zorunlu göç, kentsel yaşam ve geriye dönüş : OHAL sürecinde bir toplumsal hareketlilik ve yoksullaşma olgusu üzerine sosyolojik değerlendirmeler : Van örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Bektaş, B.; Yankaya, U.	Kentsel yoksulluk, eşitsizlikler ve gerilimler	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Bilsel, v.d.	G.Kentsel yoksulluk/yoksulluğun tanımları üzerine	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Bostanoğlu, Ö.	Küresel kent yoksulluğu ve Avrupalı Türkler	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	
Çakırer, Y.	Yoksulluk mekanları : mekan yoksulluğu, Konya Sedirler bölgesi örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama Odası	Ankara	2003	

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Çukurçayır, M. A.	Kentler ve tutunamayanlar : Konya örneğinde kentsel yoksulluk	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Dinçer, İ.; Enlil, Z. M.	Eski kent merkezinde yeni yoksullar Tarla başı, İstanbul	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Ecerel, T. Ö.	Kentsel yoksulluk ve su	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Ecevit, Y.; Türkyılmaz, S.	Kentlerde kadın yoksulluğuna toplumsal cinsiyet bakış açısıyla yaklaşım : kavramsal ve metodolojik Vurgular	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Enlil, Z. M.	Yeni zenginlerin saklı kentlerinden yoksulların terk edilmiş kentlerine : 1980 sonrası İstanbul'un kültürel peyzajı	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Görk, R. V.	Gecekondu bölgeleri ve yerinde projelerine sosyolojik bir bakış : gecekondu sorunu ve yoksulluk üzerine görgül bir çalışma	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Gürsel, Y.	Yoksulluk-varıllık diyalettiği: irdeleme	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Kalaycıoğlu, S.	Türkiye'de kentsel yoksulluğun tanımlanmasında geçinme ve aile etkileri stratejilerinin	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Kurtuluş, H.	İstanbul'da ayrıcalıklı konut alanları ve yoksulluğa kentsel kaynak transferleri çerçevesinden bir bakış : Bahçeşehir, Acarkent, Beykoz Konakları ve Kemer Country	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Oral, Y.; Karakayacı, Ö.	Kent yoksulluğunun mekana yansımalarının çok parçalı kentsel büyüme ve bütünleşik planlama karşılığında incelenmesi : İzmir örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Şengül, T.	Kentsel yoksulluk ve mekansal ölçek sorunu	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Sinemillioğlu, M. O.	Sürdürülebilir kalkınma ve bölgesel kalkınma : kentsel yoksulluk	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Şengül, S.; Çabuk, A.	Türkiye'de hanehalkı büyüklüğünün ve hanehalkı kompozisyonunun yoksulluk üzerine etkisi	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Tekeli, İ.	Yoksulluğu düşünme biçimimiz samimiyet sınavını geçebilir mi?	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Cılga, İ.	Yoksulluğu "Sosyal Riski Azaltma Projesi" ile önlemek yerine "Avrupa Sosyal ve Şartları" ile planlama eylemine yönelmek	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Tunçer, M.	Yoksulluk ve yerel yönetimlerin rolü	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Türel, G.	Kente yaşlanmak, yoksullaşmak	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Tokman, L. Y.	Yoksulluğun yönetimi	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Ünsal, F.	Toplumsal barışın korunması bağlamında kent yoksulluğunun çağdaş kentsel dinamikler çerçevesinde değerlendirilmesi	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Ünverdi, H. Z.	Kent yoksulluğunun değiştirdiği toplumsal ve mekansal ilişkiler bağlamında kimlik yapılanmaları : İzmir gecekonduları örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Yalçın, Ö.	Kent yoksulluğu ve coğrafi bilgi sistemleri	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Yıldız, M. Z.	Kent yoksulluğu ve etnik ilişki ağları : Halkalı örneği	8 Kasım Dünya Şehircilik GünüTMMOB Şehir 26. Kolokiyumu : Yoksuluk, kentPlancıları yoksulluğu ve planlama	Odası	Ankara	2003
Fine, B.	Birleşme ve konsensus: istikrar, yoksulluk ve büyümenin politik ekonominisi	İktisat üzerine yazıları II: iktisadi ve kalkınma, kriz ve istikrar: Oktar Türel'e armağan	İletişim	İstanbul	2003
Kapar, R.	Uygun iş bağlamında çalışan yoksullar	İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları			2003
Gül, H.; Sallan S.	Gül, Spatial and social dimensions of urban poverty: the case of Ankara	Livable Environments and Architecture Second International Congress [July 1-4 2003, Trabzon]			2003
Ayata, S.; Ayata Güneş, A.	The benefit dependent and the regular income earning poor: the analysis of the interview data	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers	World Bank		2003
Özcan, K. M.	Economics of poverty	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers	World Bank		2003
Özcan, K. M.	Poverty in Turkey	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers	World Bank		2003
Erman, T.	Poverty in Turkey : the social dimension	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers	World Bank		2003
Özcan, Y. Z.	Measuring Poverty and Inequality in Turkey	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers	World Bank		2003
Gökbayrak, Ş.	Yoksulluğa karşı bir strateji olarak enformal sektörde kadınların çalışması ve kadınlara yönelik sosyal koruma modelleri	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Hatun, Ş.	Yoksulluk, çocuklar ve sağlık	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Kalaycıoğlu, S.	Kadın yoksulluğu nasıl anlaşılmalı	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Karataş, K.	Yoksullukla mücadelede bir sosyal politika aracı olarak sosyal yardımlar	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Kardam, F.; Yüksel Ayanak, İ.	Kadınların yoksullukla başetme yolları	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Altuntaş, B.	Yoksulluk, zorunlu göç ve sokakta çalışan çocuklar	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Arnaz, Z.	Sivil toplum örgütlerinin kadın yoksulluğunun giderilmesindeki rolü	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Arslan, A.	Yoksulluk, yardım, müslümanlık	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Ataç, S. M.	Kadın, intihar ve yoksulluk	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Demir, S.	Kadın ve yoksulluk	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Dikbayır, G.	Toplumsal cinsiyet ve yoksulluk: yoksulluğun varlığının ve düzeyinin toplumsal cinsiyet boyutunun ölçülmesi için veri gereksinimi	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Güneş, M.	Köyden kente göç, yoksulluk ve kadın	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Halis, M.	Ora'da kadın olmak	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Hayat, D.	Toplum merkezleri ve yoksulluk	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Haznedar, Ş.	İnsan hakları ve yoksulluk	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Makal, A.	Sosyal ve iksadi haklar, yoksulluk ve sendikalar	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Selek, Y.	Yoksulluk ve insan hakları	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Sütlaş, M.	Yoksulluk ve hasta hakları	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Turanlı, K.	Yoksulluk, çocuk, çocuk hakları	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Yıldırım, F.	Yoksulluk ve seks işçileri	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 2002 Bildirileri	İHD/TİHV	Ankara	2003
Temelli, S.	Türkiye'de borçlanma-Yoksulluk Dinamikleri : 1990-2002	Türkiye maliye sempozyumu	Marmara Üniversitesi	İstanbul	2003
Çolakoglu, E.	Kentsel yoksulluk	Yerel ve kentsel politikalar	Çizgi Kitabevi	Konya	2003
Çağdaş Hukukçular Derneği	Yeni iş yasası ve yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Sokak Çocukları Derneği	Yoksulluğun en çıplak yüzü: sokağa itilen çocuklar	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Bağımsız Tekstil İşçileri Sendikası	İşçi sınıfı ve yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Gerger, Haluk ve diğerleri	Küreselleşme ve yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
İstanbul Tabip Odası	Yoksulluk ve sağlık	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Göç-Der	Göç ve yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
KADMER	Yoksullaşan emek ve kadınlaşan yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Şimşek, A.; Mahmutogulları, M.	Keşfedilen yoksulluk	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Okmeydanı Dayanışma Evi	Yoksulluk ve varoşlarda yozlaşma	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Irak'ta Savaşın Hayır Koordinasyonu	Yoksulluk ve savaş	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Düşünce ve davranışta Yol dergisi	Yoksulluğu yenmek için mücadele	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Yılmaz, M.	Yeni Dünya düzeni'nde yoksulluğun anlamı	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Yusufoğlu, M.	Yoksulluğa karşı halk dayanışması	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler	Dayanışmaevleri	Ankara	2003
Sallan S.	Eşitsizlik, yoksulluğun kadınsılaşması: kadınların yoksullaşması: kadınlar	IV. Ulusal Sosyoloji Kongresi : -değişen Dünya ve Türkiye'de eşitsizlikler [16-18 Ekim 2003, Sosyoloji Sivas]	Dayanışmaevleri	Ankara	2004
Varlık, Ülkü ve Banu	Ören, Küreselleşme, yoksulluk ve bir gecekondu mahallesi: Menzilahır örneği	IV. Ulusal Sosyoloji Kongresi : değişen Dünya ve Türkiye'de eşitsizlikler [16-18 Ekim 2003, Sosyoloji Sivas]	Dayanışmaevleri	Ankara	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Gül, H.; Sallan Gül, S.	H.; Ekonomik krizler karşısında yoksulların yaşam stratejileri	8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 28.Kolokyumu: Değişen Dönüşen Kent ve Bölge , ODTÜ, 8-10 Ankaralı Kent ve Bölge , ODTÜ, 8-10 Kasım 2004	Şehir Plancıları Odası	Ankara	2004
ARAL, Neriman	Yoksulluğun çocuğun gelişimine etkileri	Birinci Sosyal Hizmetler Şurası	SHÇEK	Ankara	2004
KALINKAR A, Velittin	Yaşlılık, yoksulluk ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar)	Birinci Sosyal Hizmetler Şurası	SHÇEK	Ankara	2004
ŞEN, Mehmet Seyit	Yoksullukla mücadele ve sosyal hizmetler alt başlığında yoksulluk ve yoksulluğa karşı devletin görevleri	Birinci Sosyal Hizmetler Şurası	SHÇEK	Ankara	2004
Sallan S. v.d.	Gül, Yaşlı yoksullara yönelik sosyal yardımlar ve Isparta örneği	Birinci Sosyal Hizmetler Şurası: ve ön komisyon raporları ve bireysel çalışmalar	SHÇEK	Ankara	2004
Seyyar, A.	Türkiye'de yoksullukla mücadelede STK'ların rolleri ve önlemleri : Deniz Feneri Derneği örneği	I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, 4-6 Haziran 2004, Çanakkale, Bildiriler Kitabı	ÇOMU	Çanakkale	2004
Altuntaş, S.	Yoksulluk ve yoksullukla mücadelede??	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Arlı, M. v.d.	Küreselleşme sürecinde yoksulluğa karşı girişimcilik eğitimi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Ayan, D.	İslam tasavvuf zihniyetinin yoksulluğu teşvik işlevi var mıdır? Edebi metinlerden bazı izlenimler.	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Bener, Ö.	Yoksulluğun ailede kadın üzerine etkileri	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Canatan, A.	Yoksulluk ve yaşlılık	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Cömertler, N.	Kadının penceresinden yoksulluk	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Deniz, M. B.	Değişen tüketim alışkanlıklarının yoksullaşma üzerindeki etkisi ve israf ekonomisi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Erdoğan, G.	Yoksulluk tanımları ve yoksulluk araştırmaları	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Güner, O.	Yoksullukla mücadelede bir sivil inisiyatif olarak din faktörü: gönüllülük esasına dayalı din eksenli bir sosyal dayanışma projesi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Oktik, N.; Sergender, S.	Aile içinde intiharların yoksullukla ilişkisi: Muğla örneği	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	
Subaşı, N.	Dindarın ve yoksulluğun yaşam dünyası odaklı stratejiler	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu 18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004	

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Ünal, G.	Türkiye'de yoksulluk kavramı ve yoksulluk araştırmaları	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Abay, A. R.	Kent yoksulluğu ve sivil dayanışma	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Adak, N.	Yoksulluk, kadın ve sağlık	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Akyıl, N.; Özden G.	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Arıcı, K.	Yoksullukla mücadele aracı olarak sosyal güvenlik: Türkiye'nin öncelikli sorunu sosyal yardım ve sosyal hizmetler olmalıdır	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Ataseven, A.	Yoksul ailelerin sağlık sorunları ve çözüm önerileri	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Ataseven, G.	Yoksullukla mücadelede etkin bir çözüm 'kadın el ürünleri pazaryerleri projesi (KÜP)	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Aytekin, T.	Türkiye'de yoksulluk	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Babaoğlu, M.; Altıok N.	Yoksulluğun önlenmesinde bilinçli tüketim davranışının etkisi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Bayhan, V.	Kent yoksulluğu ve gençlik	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Beder Şen, R.	Aile yoksulluğunun çocuklar üzerine etkileri	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Biçici, İ.	Ekonomik bir birim olarak aile ve önemi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Çevik, D. Ş.	Kentleşme ve sokakta çalışan çocuklar	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Çukurçayır, M. A.; Uçar, H.	Yoksullukla mücadelede yönetim: Dost Eli Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Doğan, İ.	Türkiye yoksulluğunun sosyo-kültürel zemini	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Doğan, M. C.	Gecekondu bölgelerinde işsizlik ve yoksulluk problemi: İstanbul Örneği	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Engin, Y.	Ailede yoksulluk ve çözüm arayışları	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004
Ersel, B.	Sosyal güvenlik sistemi, yoksulluk ve aile	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu]	18-20 Mayıs 2004]	Ankara	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Gül, A.	Sosyal yardım olgusu ve sosyal yardım hizmetlerinin gelişim tarihi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Gül, H. v.d.	Kentsel yoksullukla mücadele amaçlı kamu politikası geliştirme ve bir model önerisi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Gündoğan, N.	Yoksullukla mücadelede kadın istihdamının önemi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Güneş, S.	Yoksullukla mücadelede ve toplumsal kalkınmada aile odaklı çözüm programı	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Hattapoğlu, N.	Göç, sağlıksız kentleşme, yoksulluk ve aile	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
İldeş, N.	Hatalarımızla yoksullaştırdığımız çocuklarımız	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
İmre, H.	Kent yoksulluğu ve aile	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Kahveci, Ö.	Ekonomik ve sosyal boyutuyla yoksulluk ve aile	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Kocaoğlu, Y.	Özürlülerin sosyal güvenliği	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Kurtulmuş, S.	Yoksulluğu önlemede sosyal güvenlik aracı olarak aile ödeneklerinin rolü	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
NİŞANCI, M.	Bir yoksullukla mücadele stratejisi olarak nakit transferleri	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Özkara, M. Z.	Yoksullukla mücadele stratejileri ve acil destek programları	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Öztürk, Ş.	Küreselleşme, yeni dünya düzeni, neo-liberal ekonomi politikaları ve yoksulluk	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Ruhi, A. C.	Yeni Türk Medeni kanununa göre yoksulluk nafakası	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Sallan Gül, S. v.d.	Kentsel yoksulluk ve aile	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Sarı, İ. S. C.	Kent yoksulluğunun ölçülmesi, nedenleri ve sonuçları: bir giriş denemesi	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Seyrek, S.	Sosyal güvenlik sistemi, aile ve yoksulluk	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004
Sönmez, İ. Ö.	Kentsel yoksulluk ve sosyo-mekansal dışlanma	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Yoksulluk" Bildirileri [Ankara, 18-20 Mayıs 2004]	Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Sula, H.	Yoksulluk göç ve kentleşmenin sonucu: sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004	
Terzioğlu, R. G.; Şener, A.	Ailede yoksulluğa neden olan bazı ekonomik olgular	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004	
Yıldız, S.	Kentleşme ve yoksulluğun çocuk suçluluğu üzerindeki etkileri	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004	
SÜRKAL	Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği (SÜRKAL) ve yoksullukla mücadele yaklaşımı	IV. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004	
Karakaş, M.	Yeni yoksulluk bağlamında toplumsal kimlik ve tüketimde eşitsizlik	IV. Ulusal Sosyoloji Kongresi: Değişen Dünya ve Türkiye’de Eşitsizlikler [16-18 Ekim 2003, Sivas]	Sosyoloji Derneği	Ankara	2004
Şenses, F.	Yoksullukla mücadelenin neresindeyiz?: gözlem ve öneriler	İktisat Üzerine Yazılar I, Küresel Düzen: Birikim, Devlet ve Sınıflar İletişim	İstanbul	2004	
Sallan Gül, S.; Gül, H.	Türkiye’de kamusal yoksulluk hizmetleri yönetimi : SYDTF Vakıfları örneği	Sosyal Hizmet Sempozyumu 2004: Türkiye’de Sosyal Hizmet Uygulamaları İhtiyaçlar ve Sorunlar, 4-6 Kasım 2004, Alanya Konferans ve Bildirileri, Başkent (Alanya, 2004)	Üniversitesi	Ankara	2004
Gül, H.; Sallan Gül, S.	Türkiye’de yoksulluğun bölgesel ve kentsel boyutları	Türkiye İktisat Kongresi [5-9 Mayıs 2004] - Sosyal Sektörlerde Devlet Gelişme Stratejileri Tebliğ Planlama Metinleri	Ankara	2004	
Uygur, v.d.	2002 yılı kentsel ve kırsal kesimde yoksul olan hanehalklarının kullanılabilir gelir tahminleri	Türkiye İktisat Kongresi [5-9 Mayıs 2004] - Sosyal Sektörlerde Devlet Gelişme Stratejileri Tebliğ Planlama Metinleri	Ankara	2004	
Akbal, İ.	Demokrasi açısından yoksulluğun değerlendirilmesi	V. Aile Şurası "Aile ve Başbakanlık Bildirileri [Ankara, Aile Araştırma Kurumu	Ankara	2004	
Ergun, C.	Yerel yönetimlerde çöp ve yoksulluk sorunu	Yerel yönetimler kongresi : Düünden bugüne yerel yönetimlerde yeniden yapılanma bildiriler kitabı : Çanakkale, 3-4 Aralık 2004	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2004
Yüksel, A. T.	Türk-İslam medeniyetinde vakıfların önemi ve fonksiyonları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Acar, Y. v.d.	Yoksulluk ve yoksunluğun bir ürünü: çocuk suçluluğu	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Adiloğlu, F.	Türk sinemasında yoksulluk ve mekan	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Ağırman, C.	Yoksullukla mücadelede ahlâkî ve dinî eylem olarak infâkın rolü	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Akdemir, İ. O.	Türkiye'nin doğusunda derin yoksulluğun bölgesel analizi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aktan, C. C.	Yoksulluk sorununun nedenleri ve yoksullukla mücadele stratejileri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aktürk, Z.	Sosyo-ekonomik düzeyin boy, kilo, kan basıncı ve peakflowmetre düzeyleri ile ilişkisi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Akyol, A. İ.	Yoksulluk ve Eskişehir Ticaret Odası	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Alp, Ş.	Dağ köylülerinin kalkınmasında kullanılacak doğal bir kaynak: geofit bitkileri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Alper, H.	İtikattan pratiğe uzanan bir zincirde İslâm'da yoksulluğun çözümü (İtikadî ve Ahlakî İlkeler)	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Arı, A.	Yoksullukla mücadelede yerel bir dost: Dost Eli	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aslan, A. E.; Bilgili, A. E.	Yoksulluk algısı, ifalendirilme tarzı ve tutumlar: bir içerik analizi örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Avcı, N.	Yükselen bir değer (!) olarak yoksulluk ve Türkiye	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aydın, M.	Kur'an eksenli mücadele: yoksulluk teolojisinin yansımaları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aysoy, M.	Yoksulluk açısından özürllülük	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Baykan, E.	Takva zengini olmak yoksulluğu	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Beritan, S. C.	Sokağın yoksul çocukları: İstanbul örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Bocutoğlu, E.	Türkiye'de kamu ekonomisi ve yönetiminin şeffaflaştırılması, yolsuzluk ve yoksullukla mücadele	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Boynukara, H.	Edebiyatın tükenmez malzemesi: yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Buz, S.	Yoksulluk ve göç	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Celkan, Y.	H. Türk milli eğitim mevzuatında yoksulluğa bakış tarzı	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Çalık, S.	Özürllülüğün nedenleri ve önlenmesinde yoksulluğun rolü	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Çelik, K.	Tarlardan sofraya yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Danış, M. Z.	Tüberküloz hastalığı ve yoksulluk ilişkisi üzerine multidisipliner bir araştırma	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Demir, H. N.	Sosyal yardım hizmetleri "sosyalizasyonu": Van Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Demirci, E. Y.	Yoksulluğun tüketilmesi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Doğan, İ.	Türkiye yoksulluğunun sosyo-kültürel zemini	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Doğan, M. C.	Yoksulluk problemi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Duyan, G. Ç.	Türkiye'de kadın yoksulluğu: halk ekmek bütçelerinde bir araştırma	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Elmacı, N.; Özeltçi, P.	Diyarbakır'da göç alan bölgelerde kadın ve çocuk sağlığına ilişkin bazı notlar	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Erdoğan, G.	Yoksulluk ölçümleri ve Avrupa Birliğinde yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Ertürk, M.	Hz. Peygamber'in yoksullukla mücadelesi ışığında günümüz yoksulluğuna yönelik bazı çözüm önerileri ve gönüllü kardeş aile projesi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Gül, H.; Ergun, C.	Mutlak yoksulluk ve nedenleri: Ankara örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Güler, M.	Osmanlı Devletinin Mekke ve Medine'de yoksullar için kurduğu vakıflar	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Güngör, M.	Yoksulluk ve sokakta çalışan çocuklar: Mersin örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Gürdoğan, N.	Yoksulluğun çelik çemberini kırmak	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Hocaoğlu, D.	Küreselleşme, küresel köy, küresel yağma ve küresel yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Karatay, v.d.	A.Beyoğlu bölgesinde yaşayan yoksul aileler ve sokakta çalışan çocuklar	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Kayaoğlu, A. G.	Yoksulluğun sosyal psikolojisine eleştirel bir bakış	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Kulaksızoğlu, A.	Çocukluktaki yetersiz ve kötü beslenme ile yoksulluğun ilişkisi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Kulca, Y. A.	Yoksulluk ve sokak çocukları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Kuyruktar, E.	Mutlak yoksulluğa ilişkin iki etik yaklaşım	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Mutioğlu, H.	Sefaletin küreselleşmesi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Onat Ü.	Yoksulluk ve sosyal hizmet	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Özcan, T.	Osmanlı'nın yetiminin hamisi: eytam sandıkları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Özşahin, Ş.	Yoksulluğu yenmek için acil plan	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Öztürk, N.	Yoksulluk ve sivil toplum kuruluşları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Parman, M.	Yoksulluk ve yerel yönetimler	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Poçanoğlu, A.	Yoksulluğun tüketilmesinde Ticaret Odaları'nın Rolü-Konya Örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Saltık, A.	"Sürdürülebilir Kırsal ve Kentsel Kalkınma Derneği" (SÜRKAL) ve yoksullukla mücadelesi yaklaşımı	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Saltık, A.	Küreselleştirmenin acımasız, bilinçli silahı: "yoksullaştırma" ve halk sağlığı	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Sezgin, F.	Yoksulluk ve mimari	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Subaşı, N.	Yoksulluğun muğlak dinselliği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Sunar, L. Y.	Yoksulluğun önlenmesinde Sivil Toplumun Rolü ve Gönül Kuşağı Derneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Şenler, Y.	Tevfik Fikret'in Rubab-ı Şikeste'sinde yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Şirin, A.	Yoksulluğa karşı mücadelede bir yetişkin eğitimi uygulaması: İsmek örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Taşdemir, M. v.d.	Refakatçilerin ihtiyaçları, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Teşken, F.	Yoksulluk; kalıtsal hastalıklardan korunma ve genetik teknolojiden yararlanma	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Topsakal, C.	Avrupa Birliği, yoksulluk ve eğitim: Avrupa Birliği'nde yoksullukla mücadelede bir araç olarak eğitim politika ve uygulamaları	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Tozlu, N.	Modern insanı inşa düşüncesi temelinde yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Tüfekçioğlu, H.	Varoşlarda yoksulluğun doğurduğu toplumsal değişimler üzerine	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Türkdoğan, O.	Türk toplumunda yoksulluk kültürü	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Uryanoğlu, G.	Yoksulluğun cezaevlerine yansması	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yaman, A.	Üç kutsal kitabın yoksulluk tasavvuru ve aldığı önlemler	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yardımcı, Y. v.d.	Yoksulluk kestirimine yönelik modelleri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yaşaroğlu, M. K.	Sosyal dengenin sağlanması ve dayanışmasında iki önemli kavram: infâk ve İsrâr	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yıldız, O.	Sosyal koruma, istihdam ve fakirliğin korunması	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yılmaz, C.	Küreselleşme ve 1980 sonrası hükümet programlarında yoksulluk söyleminin gelişimi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Yusufoğlu, M.	Yoksulluk ve dayanışma	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Açıkalın, N.	Çalışan kent yoksulları: İstanbul ve Gaziantep örnekleri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Aytaç, Ö.; Akdemir, İ. O.	Türkiye'de yeni kentli yoksulluk sorunu	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Bağdadioğlu, E.	Yoksulluk sınırı ve asgari ücret	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Bağdadioğlu, N.; Çakmak, O.	Yoksulluk ve kapitalizm: Türkiye'deki yoksulluk meselesinin çözümünde devlete düşen görevler	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Bilgin, V.	Dinlerin yoksulluğu algılayışı üzerine bir deneme	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Bilici, M.	Yoksullukla mücadelede örnek uygulama: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Can, Y.	Yoksulluğun yeniden üretildiği mekanlar olarak kentler	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Cebeci, L.	Kur'an ve yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Dansuk, E.	Yoksullukla mücadelede kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Erken, E.	Dünya sistemi ve yoksulluk ilişkisi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Gündoğan, N.	Yoksullukla mücadelede istihdam politikalarının rolü ve önemi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Güner, O.	Geleneksel İslam düşüncesinde fakirlik söylemi, yoksulluk: fakirlik erdem mi esaret mi?	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Kale, N.	İnsan hakları bağlamında yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Karataş, K.	Yoksulluk, yoksullukla savaşında sivil toplum ve etik boyut : bir sosyal hizmet yaklaşımı	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Özey, R.	Yoksulluk coğrafyası	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Seyyar, A.	Sosyal siyaset açısından yoksulluğa karşı mücadele	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Şen, S. M.	Devlet yoksulun neresinde durmalı	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Topal, Ş.	Kadına olumsuz etkileri açısından yoksulluk problemlerine İslam perspektifinden genel bir bakış	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Yeniçeri, C.	Yoksulluğu yok etmede zekatın yeri	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Bilgili, A. E.; Altan, İ.	Bir yardım yönetimi modeli: Deniz Feneri örneği	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Cömertler, N.	Yoksulluk ve kadın	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Ekşi, H. v.d.	Ön ergenlik dönemindeki öğrencilerin yoksulluk öz saygı ve umutsuzluk düzeyleri açısından incelenmesi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Uslu Karahan, Z.	Türkiye'de yoksulluk ve yoksulluğun yazılı basında yer alış biçimi	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Arı, B.	Adana Âşıklık geleneğinde yoksulluk	Yoksulluk Sempozyumu : İstanbul, 31 Mayıs - 1 Haziran 2003	Deniz Feneri Derneği	İstanbul	2004
Coşkun, M. N.	Türkiye'de yoksulluk: bölgesel farklılıklar ve yoksulluğun profili	12. Ulusal İktisat Sempozyumu :Türkiye bölgesel gelişme stratejileri ve Akdeniz ekonomisi	Ekonomi Kurumu	Ankara	2005
Erdoğan, G. v.d.	Türkiye'de yoksulluğun sosyal analizi	14. İstatistik Araştırma Devlet İstatistik Sempozyumu 2005	Enstitüsü		2005
Baloğlu, F.	Kentsel yoksulluk: İstanbul'dan küçük bir kesit	İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Metodoloji ve Sosyoloji Araştırmaları Merkezi, Sosyoloji İstanbul Konferansları 31. Kitap	Üniversitesi	İstanbul	2005
Özbudun, S.	Kriz yoksulları vurur... hele kadınları	Yeni düzensizlikten başkaldırıya	Ütopya	Ankara	2005
Bıçkı, D.	Kentsel yeniden yapılanma çerçevesinde mekansal yarıma, kentsel yoksulluk ve Türkiye toplumsal yapısı	Dünden bugüne Türkiye'nin Nova Yayın	Basın	Ankara	2006
Gürses, D.	Yoksulluk, 'yapabilirlik yaklaşımı' ve sivil toplum Kuruluşları	III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Bildiriler Kitabı 'Küresel Eşitsizlik'	ÇOMU	Çanakkale	2006
Güloğlu, T. Murat, S.	Amerika Birleşik Devletlerinde üçüncü sektör organizasyonlarının yoksullukla mücadeledeki rolü: The Salvation Army örneği=The role of the third sector organizations in the struggle against poverty in the United States of America: The Case of Salvation Army	III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Bildiriler Kitabı 'Küresel Eşitsizlik'	ÇOMU	Çanakkale	2006
Şansel, v.d.	Yoksulluk ve sivil toplum kuruluşları: yoksullukla mı yoksullarla mı mücadele? Ö.poverty and non-governmental orgaziations: fighting poverty or the poor?	III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Bildiriler Kitabı 'Küresel Eşitsizlik'	ÇOMU	Çanakkale	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Rahman, M. A. v.d.	Sustainable improved nutritional status among household food security	III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Bildiriler Kitabı 'Küresel Eşitsizlik'	ÇOMU	Çanakkale	2006
Uğur, S.	Yoksullukla mücadelede sivil toplum kuruluşlarının artan önemi_increased importance of Non-governmental organizations in the fight against poverty	III. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: Bildiriler Kitabı 'Küresel Eşitsizlik'	ÇOMU	Çanakkale	2006
Önder, H.; Şenses, F.	Türkiye'de yoksulluk ve yoksulluk düşüncesi	İktisat, Siyaset, Devlet Üzerine Yazılar [Prof. Dr. Kemâli Saybaşılı'ya Armağan]	İletişim	İstanbul	2006
Uyan, S.	Yapabilirlik yaklaşımı ve yoksulluk :söylenenler, söylenemeyenler ve yapabilirlikler	İktisat, Siyaset, Devlet Üzerine :Yazılar [Prof. Dr. Kemâli Saybaşılı'ya Armağan]	İletişim	İstanbul	2006
Petmesidou, M.	Greece, Turkey and Cyprus : poverty research in policy vacuum	Poverty a global review handbook on international research	Scandinavian University Press/ UNESCO		2006
Kalaycıoğlu, S.	Dynamics of Poverty in Turkey: gender, rural/urban poverty, social networks and reciprocal survival strategies	Poverty and Social Deprivation in the Mediterranean	Zed Books	Londra	2006
Ansay, T.	Boşanmanın sonucu olarak maddi tazminat ve yoksulluk	Prof. Dr. Jale G. Akipek'e armağan	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Akbaş, E.	Yoksulluk ve çocukluğun yeniden kurgulanışı	Sosyal hizmet sempozyumu	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Abay, A. R.	Yoksulluk algısı ve yoksullukla mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Yeri (deprem öncesi ve sonrası ile Adapazarı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı örneği)	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal yoksulluk ve sosyal hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Açıkalın, O.	Van kent merkezinde zorunlu göç süreciyle değişen yoksulluk tanımı ve günlük yaşama: yansımaları	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal yoksulluk ve sosyal hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Aytaç, v.d.	S. Yoksulluğun intihar davranışı etkilerinin ekonometrik analizi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal yoksulluk ve sosyal hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Bağdadioğlu, E.	Yoksullukla mücadeleye yaklaşımlar	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal yoksulluk ve sosyal hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Bal, H.; Öter, A.	Sokağın yoksul çocukları ve aile yapıları	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Bayrak, M.; Özbezirci, Ö.	Zihinsel özürlü çocuğu olan yoksul anneleri: bilinçlendirme projesi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Börekeçi, S.	Ankara Sincan Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım alan- talep eden hane halklarının demografik ve sosyo-ekonomik durumları araştırması	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Buz, S.	Yoksulluk ve sosyal adalet	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Çabuk, G.; Işık, A.	Yoksulluk ve çocuk hakları : Antalya'da sokakta çalışan çocuklar	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Çabuk Toprak, G.	Antalya'nın nüfus dinamiği göç ve yoksulluk	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Çufadar, H. v.d.	Yoksulları ne yapmalı?	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Danış, M. Z. v.d.	Yaşlılıkta yoksulluk ve sosyal hizmet	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Danış, Z. v.d	Yoksulluk, tüberküloz hastalığı ve sosyal hizmet	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Deniz, C.	Almanya'daki yabancılar, Türkler yoksulluk ve fırsatta eşitlik	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Duman, N.	Yoksulluk sorununun eğitime yansımalar	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 : yoksulluk ve sosyal hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu ve Sosyal Hizmet Uygulama, Araştırma ve Geliştirme Derneği	Ankara	2006
Erbay, E.	Bir sosyal sorun olarak yoksulluk ve sosyal sorunlarla ilişkisi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Erjem, Y.	Türkiye’de büyük kentlerde sokakta çalışan ve/veya yaşayan çocukların sokağa inmeleri üzerinde yoksulluk ve aile dinamiklerinin etkileri	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Gökçearslan, E.	Çocuk hakları açısından korunmaya muhtaç çocuk ve yoksulluk ilişkisi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Göktürk, A.	Mersin 2003 verileri ile yoksulluk ve kent üzerine bir değerlendirme	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Günay, F. v.d.	Antalya Devlet Hastanesi ve Akdeniz Üniversitesi Hastanesinde yoksul hastalara yönelik uygulamalar	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Güneş, F.	Kadın ve yoksulluk	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Güven, B.; Işık, H.	Yoksullukla mücadelenin etkili aracı : eğitim	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Hablemitoğlu, Ş.	Yoksullukla mücadelede hedef ‘‘yaşam kalitesi hakkı’’	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006
Hatatatoğlu, D.	Kadın emeğinin sunum biçimleri ve kadın yoksulluğu	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	Ankara	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
İkizoğlu, M.	Yoksulluk sorununun çözümlenmesi sürecinde: sosyal hizmet mesleği ve uygulama içeriği	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Karataş, K. v.d.	Yoksullukla savaşta toplum merkezleri: Şafaktepe toplum merkezi örneği	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Kars, Ö.	Yoksulluğun azaltılmasında sivil toplum örgütlerinin rolü	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Kotan, Y. v.d.	Sivil toplum örgütleri, uluslararası yardımlar ve “yoksul”luk	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Küçükkaraca, N.	Göç ve kadın yoksullaşan aile : çözüm öneri	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Kümbetoğlu, B.	Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve yoksulluk	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Onat, Ü.	Sosyal hizmet açısından günümüzde yoksulluk sorunu	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Özbudun, S.; Kanca, E. Başokçu, E.	Kırsal yoksullaşma ve kültürel stratejileri	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Özşahin, Ş.	Yoksulluğu yenmeye yönelik bir öneri paketi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Öztürk, Ö.	Yoksulluğun kadınlaşması : makro ekonomik politikalar açısından bir değerlendirme	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Sallan S. v.d.	Gül,Türkiye'de yoksulluk kültürü tezlerine bakış : Ankara Örneği	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Seyyar, A.	Bakıma muhtaç yoksulların evde bakımının : kurumsallaştırılması (Almanya örneği)	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Şeker, A.	Godot beklentisi, sosyal hizmet ve yoksulluk	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Şen, S. M.	Devlet yoksulluğu nasıl kovabilir?	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
User, İ.	Görelî yoksunluk ve ruh sağlığı : büyük kentlerde yaşayan yüksek riskli gençler	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2004
Şengül, S.	Türkiye'de kentsel ve kırsal kesimde yoksuluk : ve yoksul hane halklarının özellikleri	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Şimşek, Z.; Erol, N.	Yoksulluk : çalışan çocuklarda yeterlik alanları, davranış ve duygusal sorunlar	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Şimşek, Z. v.d.	Yoksulluk ve çocuklarda büyüme-gelişme	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Tatar, H.	Yoksulluk ve engelliler	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Tezcan, S.	Uzaktan Eğitim, Eğitim Hakkı ve Yoksulluk İlişkisinin Ekonomik Analizi: Türk Teorisinin Zaman İçerisindeki Gelişimi	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Tufan, B.; Karataş, K.	Yoksulluk ve Sosyal Hizmetler	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Tuncay, T.	Türkiye’de deprem afetleri bağlamında: yoksulluk sorunu ve sosyal hizmet	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Alper, Y.; Yüksel, A. R.	Yeşil Kart ve yoksullukla mücadele	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 Sosyal : yoksulluk ve sosyal hizmetler Hizmetler [Antalya, 9-11 Ekim 2003]	Hacettepe Üniversitesi Yüksekokulu	Ankara	2006
Chenoweth, F.	Reducing hunger in Sub-Saharan Africa : sound investment to boost economic growth and alleviate poverty	II. Uluslararası Türk-Afrika Kongresi = IInd International Turkish-African Congress, Sahra Altı Afrika = Sub-Saharan Africa	TASAM	İstanbul	2007
Chenoweth, F.	Sahra Altı Afrika’da açlığın azaltılması : İktisadi kalkınmaya ve yoksulluğun azaltılmasında destek olacak sağlam bir yatırım	II. Uluslararası Türk-Afrika Kongresi = IInd International Turkish-African Congress, Sahra Altı Afrika = Sub-Saharan Africa	TASAM	İstanbul	2007
Standing, G.	Temel gelir: küreselleşen Dünyada bir mücadele yöntemi	Bir temel hak olarak vatandaşlık gelirine doğru	İletişim		2007
Şahin, L.; Yıldırım, K.	Yoksullukla mücadele mikro kredi modeli: Bangladeş ve Türkiye uygulamaları	Cahit Talas anısına : güncel sosyal politika tartışmaları	Ankara Üniversitesi	Ankara	2007
Turan, S.	Küresel sosyal adalet ve yoksulluk olgusu	Cahit Talas anısına : güncel sosyal politika tartışmaları	Ankara Üniversitesi	Ankara	2007
Şahin, L.; Yıldırım, K.	Yoksullukla mücadele mikro kredi modeli: Bangladeş ve Türkiye uygulamaları	Cahit Talas anısına güncel politika tartışmaları	Ankara Üniversitesi	Ankara	2007
Abdullah, H.; M.	Bilgili, The effects of human over-population on global poverty and sustainability	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Acı, E.; Sezgin, F.	İnsani yoksullukla mücadelede bir sivil toplum proje örneği: İnsanca Yaşam Projesi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Açıkgöz, Ö.; Karagöz, M.	Küreselleşme; uluslararası ekonomik örgütler ve yoksulluk	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Aktel, v.d.	M. Küreselleşme sürecinde yoksulluğun değişen yüzü	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Akyıldız, F.	UNICEF tarafından az gelişmiş ülkelere önerilen 'kız çocuklarının okullulaşmasına destek kampanyası': Türkiye örneği: Kızlar Okula! Kampanyası	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Aldemir, Ş.	Çalışan yoksul' olgusu ve Türkiye işgücü piyasasına ilişkin bir değerlendirme	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Anbarlı, Ş.	Yoksulluk ve sosyal dışlanma: İzmir'de roman profili araştırması bulguları üzerine değerlendirme	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Batmaz, N.; Özcan, A.	Küreselleşmenin ekonomik büyüme ve yoksulluk üzerindeki etkileri: finansal krizler	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Bıçkı, D.	"Yoksulluk kültürü" tezinin sınırlı bir analizi: Bursa örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Birgili, M.; Banger, G.	Üniversite gençliğinin sosyal sorumluluk anlayışı çerçevesinde kentsel dışlanmışlık ve yoksulluk ile mücadele katılımı	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Ceran, G. Ç.; Candan, N.	More education less poverty	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Coşkun, S.; Tireli, M.	AB, Dünya Bankası ve UNDP bağlamında yoksullukla mücadele yaklaşımları	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Çağlayan, S.	İki ülke, iki siyasal sitem, bir göç ve yoksulluk: 1989 Bulgaristan'dan Türkiye'de göç örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Çakır, M.; Özdemir, A.	Türkiye'de yoksulluğun insani gelişme endeksiyle incelenmesi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Çavuşoğlu, M.; Gürsoy, M.	Küreselleşme ve bilişim teknolojilerinin yoksulluk üzerine etkileri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Çaylak, A.; Baran, H.	Yoksulluğu giderme aracı olarak vakıfların sivil toplum perspektifinden kritiği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Çelik, K.	Kapitalizmin tarımsal kökenleri ve Anadolu'nun kırsal yoksulluğu	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Çelik, M. v.d.	Uçan Süpürge: AB'ye uyum sürecinde ilinde faaliyet gösteren kadın istihdamına katkıları	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Delice, G.; Işık, N.	Küresel yoksulluğun azaltılmasında Bretton Woods kurumlarının rolü: Orta Asya ülkeleri üzerine bir inceleme	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Demir N.; Kula, S.	Kadın sorununa yönelik sivil toplum örgütlerinin kadınların yoksulluğu konusundaki eğilimleri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Demiral, B. v.d.	The new urban poverty in Turkey	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Demiral, T. v.d.	Yoksulluğun küreselleşmesi ve yoksulluk	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Demiralay, T.; Kaya, O.	Sivil toplum kuruluşlarının stratejik alanlarının belirlenmesinde küresel ısınmanın yeri ve önemi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Demircan, E.	Türkiye'de yoksullukla mücadelede kesiminin rolü: devlet bütçesi içerisinde transferlerin payı	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Dikkaya, M.; Özyakışır, D.	Küreselleşme ve çok uluslu şirketler (ÇUŞ) bağlamında yoksulluk sorununun eleştirel değerlendirmesi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Doğan, N.	Yoksulluğa karşı bir önlem olarak eğitim hakları uluslararası mevzuat ve ulusal pratik	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Dural, v.d.	A. Küresel yoksullaşma, az gelişmişlik açmazının Türk siyasal-toplumsal yaşamına etkileri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Dural, A.; Cansız, E.	Yoksulluğun azaltılmasında turizm kalkınma faaliyetleri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Erdoğan, Ö.	Yoksulluğa yol açan işsizlikle mücadelede sivil toplum kuruluşlarının mikro finansman yöntemini kullanma olanağı	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Erol, H.	Yoksullukla mücadelede sosyal güvenlik sistemlerinde ve sağlık politikalarında dönüşüm	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Erten, İ.	Kent varoşlarında yoksulluk ve	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Golandaz, H.	Poverty alleviation: a case of urban india	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Görün, M.; Elagöz, İ.	Kentsel yoksulluk: sivil toplum ve yerel yönetim işbirliği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Gülener, S.; Kömürcüoğlu, M.	Yeni yoksullukta "yeni" olan ne?	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]			2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Gümüş, S.	Sınır bölgelerinde küresel yoksulluk sorununa bölgesel çözüm: Trakya'da AB ve STK'lar üzerine sınır ötesi bir uygulama	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Gündüz, A. Y.	Ekonomik kalkınma için yoksulluğun önlenmesi ve çözüm önerileri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Gürler, Ö. K.	Yoksulluğun çocuk eğitimi üzerine etkileri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Işık, H. B.; Işık, N.	Yoksullukla mücadelede başarılı bir araç: mikro kredi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Kabaş, T.	Türkiye'de yoksulluğun nedenleri ve yoksullukla mücadele yolları	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Kanyılmaz, E.	Küreselleşen işgücü piyasalarında çalışanların yoksulluğu	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Karakurt, R. v.d.	Türkiye'de yoksullukla mücadelede yerel STK'ların rolü: Çanakkale örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Kavi, E.	TÜİK ve TÜRK-İŞ tarafından açıklanan yoksulluk sınırları ne kadar gerçekçi?	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Kaya, G.	Education policies of international organizations for the poverty alleviation in Turkey	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007
Körükmez, L.	Yoksullukla mücadele ve Dünya Bankası projeleri	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: bildiriler kitabı: küresel yoksulluk [19-21 Ekim 2007]	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Çanakkale	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Nehir, S. v.d.	Poverty and its effects on children: case study	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Önen, S. M.	Yoksullukla mücadelede Malatya'daki dernekler ve kamu kurumları üzerine araştırma	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özcan, A.; Karakılçık, Y.	Kent yoksulluğunun sürdürülebilir kentsel gelişme hareketleri çerçevesinde değerlendirilmesi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özture, G. v.d.	Türkiye'de çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılması projesi: Ordu ili örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özden, K.; Arabacı, A.	Yoksullukla mücadelede yerel yönetimlerin rolü	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özgökçeler, S.	Sosyal siyaset perspektifinde "engellilik, sosyal dışlanma ve yoksulluk"	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özpınar, Ö.; Özpınar Ş.	Küreselleşme, işgücü piyasaları ve yoksulluk	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Özpınar, Ş.; Çondur, F.	Küreselleşme ve kadın yoksulluğu	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Satyvaldieva, B.	Social security policy for poverty reduction in Kyrgyzstan	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Şener, B.	Bilişim alanında faaliyet gösteren STK'ların yoksullukla mücadele'deki rolü	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference: Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksulluk Onsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Torun, M. v.d.	Fakirleştiren büyüme: Türkiye örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Tutar, E.; Demiral, M.	Türkiye'de gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele sürecinde sivil toplum kuruluşları (STK)'nın önemi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Usta, S.; Okur Çakıcı, F.	Türkiye'de yoksullukla mücadelede yerel derneklerin rolü: "Günüşiği Karaman Gıda Bankası Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği" örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Varlık, Ü.; Ören, B.	Küreselleşme sürecinde yoksulluk ve Türkiye'de buna bağlı fırsat eşitsizliklerinin giderilmesinde sivil toplum etkinlikleri - Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı örneği	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Yaşar, E. v.d.	Yoksullaşan dezavantajlı işgücü grupları	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Yatkin, A.	Küresel yoksulluğun çözümünde sivil toplum kuruluşlarının rolü ve önemi	IV. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi: IV. International NGO's Conference:Çanakkale bildiriler kitabı: küresel yoksullukOnsekiz Mart [19-21 Ekim 2007]	Üniversitesi	Çanakkale	2007
Yontar, İ. G.	İzmir'de yerleşik romanlarda yoksulluk olgusu	İzmir Büyükşehir bütününde romanlar	Nobel	Ankara	2007
Güloğlu, T.; Güder, G.	Poverty and income inequality in Turkey: toward accession to European Union	Rethinking Turkey EU Relations	MV Wissenschaft	Münster	2007
Kalaycıoğlu, S.	Yoksulluk nasıl anlaşılmalı: temel tanımlar, yaklaşımlar	SYDV Yoksulluk Seminerler Dizisi	Üzerine SYDV		2007
Gül, H. v.d.	Türkiye'de yoksullukla mücadele politikaları, kentsel yoksulluk ve yerel yönetim	Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-II: Uygulama	Nobel	Ankara	2007
Buğra, A.; Keyder, C.	Çerçeve metin: Bugünün Türkiye'si'nde yoksulluk ve sosyal politika	Yerel yönetim yoksulluğun azaltılması	yoluylaFriedrick Nauman Vakfı		2007
Ahiska, M.; Yenal, Z.	"Çıplak hayat" ve 'siyasal olan' arasında yoksulluk ve yurttaşlık: İstanbul Kavakpınar örneği	Yerel yönetim yoksulluğun azaltılması	yoluylaFriedrick Nauman Vakfı		2007
Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu	Yoksulluğun azaltılmasına yönelik merkezî ve yerel yönetim politikaları	Yerel yönetim yoksulluğun azaltılması	yoluylaFriedrick Nauman Vakfı		2007

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu	Yoksulluk, sosyal dışlanma ve sosyal çalışmanın rolü	Yerel yönetim yoluyla yoksulluğun azaltılması	Friedrick Nauman Vakfı		2007
Yalman, G.	Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yoksulluğun etkisini hafifletme uygulamaları: bir değerlendirme	Yerel yönetim yoluyla yoksulluğun azaltılması	Friedrick Nauman Vakfı		2007
Şenol, D.	Aile destek hizmeti bağlamında sosyal yardımların kent yoksulluğu ile mücadeledeki önemi: Silvan ilçesi örneği	Aile Şurası	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	Ankara	2008
Çoban, İ. A.	Yoksulluğun aile sistemi üzerindeki etkileri ve yoksul ailelere ilişkin Sosyal hizmet müdahalesi	Aile Şurası	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	Ankara	2008
Altan, İ.	Yoksul aile ve çocukları	Aile yapımız ve sorunları sempozyumu tebliği ve müzakereleri [5-6 Nisan 2008-Selçuklu KONYA]	Selçuklu Belediyesi	Konya	2008
Çağlayan, S.	Göç ve yoksulluk: mutlak ve doğrusal olmayan bir ilişki	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Çukur, C. Ş.	Yoksulluğun psikolojisi: yoksulluğun sosyal bilişsel olarak yapılandırılması ve sosyal-duygusal sorunlar ile ilişkisi	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Gül, H.; Gül Sallan, S.	Yoksulluk ve yoksulluk kültürü tartışmaları	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Gül, H.; Gül Sallan, S.	Türkiye'de yoksulluk, yoksulluk yardımları ve istihdam	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Körükmez, L.	Kent yoksulluğu ile mücadelede kadınların geliştirdiği stratejiler ve toplumsal cinsiyet rolleri	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Oktik, N.	Yoksulluk olgusuna kavramsal ve kurumsal bir bakış	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Öztürk, Ş.	Kırsal yoksulluk	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Ünal, H.	Yoksul olmak suç işlemek için yeterli mi?	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Ünverdi, Z.	H.Varlık-yokluk ekseninde bir deneyim alanı: Onur Mahallesi örneği	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Yılmaz, C.	Kentsel yoksulluk: dayanışma, güven ve risk ilişkisinin dönüşümü	Türkiye'de yoksulluk çalışmaları	YAKIN Kitabevi	Izmir	2008
Yılmaz, M.	Bu kurban yoksula derman, yeryüzüne bayram olsun	Uluslararası Kurban Sempozyumu [8-9 Aralık 2007, İstanbul]		İstanbul	2008

Yazar	Başlık	Yayın Adı	Yayınlayan	Yayın Yeri	Yıl
Güneş, S.	Sosyal yardımların sunumunda yeni bir yaklaşım olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü proje destekleri ve yoksullukla mücadele etkisi	V. Aile Hizmetleri [5-7 Kasım 2008, Ankara]	Şurası: Aile destek [5-7 Kasım 2008, ASAGEM	Ankara	2008
Kurnaz Avşar, Ş.	Yoksulluk ve aile üzerindeki etkileri	V. Aile Hizmetleri [5-7 Kasım 2008, Ankara]	Şurası: Aile destek [5-7 Kasım 2008, ASAGEM	Ankara	2008
Odabaşı, F.	Yoksullukla mücadelede temel yöntemler	V. Aile Hizmetleri [5-7 Kasım 2008, Ankara]	Şurası: Aile destek [5-7 Kasım 2008, ASAGEM	Ankara	2008
Polat, E.	Yoksulluk ve sosyal yardım kavramı, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları	V. Aile Hizmetleri [5-7 Kasım 2008, Ankara]	Şurası: Aile destek [5-7 Kasım 2008, ASAGEM	Ankara	2008

EK. 3 BİBLİYOGRAFİK VERİLER, KİTAPLAR

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
Ansay, Tuğrul	Boşanmanın sonucu olarak maddi tazminat ve yoksulluk	Konya		1991	
Arıkan, Çiğdem	Yoksulluk evlilikte geçimsizlik ve boşanma	Ankara	Şafaka Matbaacılık	1992	256
ERDEM, Sibel	Yoksulluk nafakası	İstanbul		1992	
Dumanlı, Recep	Fakirlik, Dünyada ve Türkiye'de	Ankara		1993	
Saner, Deniz Can	Zenginler yoksullar ve robotlar : dünya sistemi, bağımlılık ve Türkiye	İstanbul	Bireşim	1993	166
Güngör, Fatih , Metin Özuğurlu	İngiliz yoksul yasaları, paternalizm, piyasa ya da sosyal devlet/			1997	
Camcı, Ömer	Boşanma tazminatı ve yoksulluk nafakası	İstanbul		1998	
	Van dosyası : teknolojik afet, zorunlu göç, yoksulluk, mimarlık = Van file : technological disaster, compulsory migration, poverty, architecture	Ankara	TMMOB Mimarlar Odası	1998	303
TESEV; UNDP	Yoksulluğu önleme stratejileri : sivil toplum kuruluşları diyalogu: 29-31 Mayıs 1997, Diyarbakır	İstanbul	TESEV/BOYUT Kitapları	1998	344
Bauman, Zygmunt	Çalışma, tüketicilik ve yeni yoksullar	İstanbul	Sarmal Yayınevi	1999	156
Chossudovsky, Michel	Yoksulluğun küreselleşmesi	İstanbul	Çivi yazıları	1999	320
Cohen, Daniel	Dünyanın zenginliği, ulusların fakirliği	İstanbul	İletişim	2000/2009 (2 bs.)	136
Şahin, Çiğdem	Kapitalizm ve yoksulluk	İstanbul	Çivi Yazıları	2000	320
Koşar, Nesrin G.	Sosyal hizmetlerde sosyal yardım alanı : yoksulluk ve sosyal hizmet	Ankara	H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	2000	205
	Türkiye'de bireysel gelir dağılımı ve yoksulluk : Avrupa Birliği ile karşılaştırma	İstanbul	TÜSİAD	2000	196
	Yoksulluk : bölgesel gelişme ve kırsal yoksulluk : kent yoksulluğu	İstanbul	TESEV	2000	183
ŞENSES, Fikret	Küreselleşmenin öteki yüzü : yoksulluk : kavramlar, nedenler, politikalar ve temel eğilimler	İstanbul	İletişim	2000 (5. bs. 2009)	360

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
Işık, Oğuz ve Pınarcıoğlu, Melih	Nöbetleşe yoksulluk : gecekondulaşma ve kent yoksulları : Sultanbeyli örneği	İstanbul	İletişim	2001 (6.bs. 2008)	368
	2000 yılında yoksulluk sorununun ulaştığı boyutlar	Ankara	Yoksullara Yardım ve Eğitim Vakfı	2001	VI, 184
çev. Kafaoğlu, A. Beşer	Tarım : bolluk içinde yoksulluk	İstanbul	Kaynak Yayınları	2001	251
Sönmez, Mustafa	100 göstergede kriz ve yoksullaşma	İstanbul	İletişim	2002 (1. ve 2. bs. 2002)	
Türk Sosyal Bilimler Derneği	7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi : Kentleşme, göç ve yoksulluk	Ankara	İmaj	2002	xxxvi ii, 340
Hatun, Şükrü	Çocuk Hakları sözleşmesinin 13. yılında yoksulluk ve çocuklar üzerine etkileri	Ankara	Türk Tabipler Birliği Yayınları	2002	
Sosyal Demokrat Halk Partisi	Yoksulluğu yenmek için acil plan (2003-2005)	İstanbul	Basım Eğitim yayınları	2002	79
derl. ATEŞ, İbrahim	Yoksulluğun fikri ve manevi boyutları: IX. Yoksullarla Dayanışma Haftası, 12-18 Aralık 2001	[Ankara]	Yoksullarla Yardım ve Eğitim Vakfı	2002	144
ed. Erdoğan, Necmi	Yoksulluk hâlleri : Türkiye’de kent yoksulluğunun toplumsal görünimleri	İstanbul	Demokrasi Kitaplığı	2002	631
ed. Yasemin Özdek	Yoksulluk, şiddet ve insan hakları	Ankara	TODAİE	2002	500
ed. Aktan, Coşkun Can	Yoksullukla mücadele stratejileri	Ankara	Hak İşçi Sendikaları	2002	1052
ed. Güliz Korkmaz	26. Dünya Şehircilik Günü Kolokiyumu, 8 Kasım 2002: yoksulluk, kent yoksulluğu ve planlama	Ankara	TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını	2003	518
derl. Ersoy M, Şengül T ve ark.	Kentsel yoksulluk ve geçinme stratejileri: Ankara Örneği : 1999 yılı stüdyo çalışması	Ankara	ODTÜ Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Anabilim Dalı	2003	
Aslan, Abdulgaffar	Kur’an ekseninde fakirlik problemi	İsparta	Fakülte Kitapevi	2003	
Khella, Karam	Parçalanmış dünya : günümüzde emperyalizm ekonomik sömürü, siyasi hegemonya ve yerleşimin askeri tehdidi dünyada yoksulluğun ve servetin nedenleri üzerine	İstanbul	El Yayınevi	2003	271
	Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı 15-17 Kasım 2002 Bildirileri: yoksulluk ve insan hakları	Ankara	Türkiye İnsan Hakları Derneği	2003	vi, 327
Yunus, Muhammed	Yoksulluğun bulunmadığı bir dünyaya doğru	İstanbul	Doğan Kitap	2003	365

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
Dayanışma Evleri	Yoksulluk ve işsizlikle mücadele kurultayı: tebliğler, 2003	İstanbul	Alaz Yayıncılık	2003	
Akgül, Aziz	Zenginliğin yaygınlaştırılması için mikrokredi uygulaması: Türkiye Grameen Mikrokredi Projesi	Ankara	Türkiye İsrافی Öleme Vakfı	2003	
	Birinci Sosyal Hizmetler Şurası : ön komisyon raporları ve bireysel çalışmalar : [Ankara, 2004]	Ankara	SHÇEK	2004	ix, 684
	IV. Aile Şurası : aile ve yoksulluk kararları	Ankara	Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu	2004	70
ed. Rahime Beder Şen	IV. Aile Şurası: aile ve yoksulluk bildirileri	Ankara	Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu	2004	679
Zengingönlü, Oğul	Küreselleşme: yoksulluk, gelişmişlik ve işgücü piyasaları ekseninde	Ankara	Adres Yayınları	2004	300
	Mikrokredi modeli yoluyla yoksulluğun azaltılması: İstanbul Örneği	İstanbul	İstanbul Ticaret Odası	2004	224
	Mikrokredi Vasıtasıyla Yoksulluğun Azaltılması Uluslararası Konferansı : İstanbul, 9-10 Haziran 2003 = International Conference on Poverty Reduction Through Microcredit : 9-10 June 2003 : İstanbul	Ankara	Türkiye İsrافی Öleme Vakfı	2004	259
Şengül, H. Tarık., Ersoy, M. (der.)	Şanlıurfa kentinde yoksulluk	Ankara	ODTÜ	2004	
ed. Ahmet Emre Bilgili, İbrahim Altan	Yoksulluk Sempozyumu	İstanbul	Deniz Feneri Yayınları	2004	3 cilt
Sinanoğlu, Reşat	Yoksulluk tuzağı : Kapalı toplum, kapalı ekonomi	İstanbul	Dünya Yayıncılık	2004	296
Akgül, Aziz	Yoksulluk ve gelir dağılımındaki adaletsizlik ile işsizliğin azaltılması için : vatandaşlık geliri ve herkese kısmı süreli iş	Ankara	Türkiye İsrافی Öleme Vakfı	2005	
	1996 İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat-II'nin 10. Yılında Yoksullar için Mimarlık Yuvarlak Masa Toplantısı, 2006, İstanbul	İstanbul	TBMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi,	2006	61
Kaçak, Nazif	Boşanma davalarında maddi ve manevi tazminat ile yoksulluk nafakası	Ankara	Seçkin Yayıncılık	2006	270
Beşer, Faruk	İslâm'da zenginlik ve fakirlik kavramları	İstanbul	Nun Yayıncılık	2006	

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
Pogge, Thomas	Küresel yoksulluk ve insan hakları : kozmopolit sorumluluklar ve reformlar = World poverty and human rights	İstanbul	Bilgi Üniversitesi Yayınları	2006	xiv, 368
Yılmaz, Rasim	Mikro finansman ve yoksullukla mücadele	Bursa	Ekin Kitabevi	2006	ix, 120
Özbudun, Sibel	Niçin dikkulak oldum? : Türkiye kırsalı yoksullaşırken: Datça örneği	Ankara	Ütopya Yayınevi	2006	
derl. Onat, Ümit	Sosyal hizmet sempozyumu 2003 : yoksulluk ve sosyal hizmetler 9-11 Ekim 2003, Antalya	Ankara	Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu	2006	2 c.
derl. A. Buğra, Ç. Keyder Çev. U. B. Balaban, B. Yakut Çakar	Sosyal politika yazıları	İstanbul	İletişim	2006	
	Yoksulluğun Azaltılmasında Mikrokredinin Rolü ve Gerekli Hukuki Düzenlemeler Konferansı : Ankara, 15 Mayıs 2006 = The Conference on the Role of Microcredit in Reducing Poverty and Required Regulations : Ankara, May 15, 2006	Ankara	Türkiye İsrافی Önleme Vakfı	2006	50+50
	Afrika : zengin kıtanın açlık öyküsü	İstanbul	İHH	2007	179
derl. Buğra, Ayşe, Çağlar Keyder, çev. İsmail Çekem	Bir temel hak olarak vatandaşlık geliriye doğru	İstanbul	İletişim	2007	262
	IV. Uluslararası STK'lar Kongresi, 2007, Çanakkale : küresel yoksulluk	Çanakkale	ÇOMU	2007	
Berin Myisli	Kalkanca'nın çocukları : Yunanistan'da bir müslüman azınlık toplumunda yoksulluk, sosyal izolasyon ve eğitim	İstanbul	Kitap Yayınevi	2007	139
	Sıfır yoksulluk projesi	İstanbul	Sosyal Demokrat Halk Partisi	2007	
Balcı, Şebnem Gökçeoğlu	Tutanamayanlar ve hukuk	Ankara	Dost Kitabevi	2007	165
TESEV, Friedrich Nauman Vakfı	Yerel yönetim yoluyla yoksulluğun azaltılması	İstanbul	Friedrich Nauman Vakfı	2007	303
Gündoğan, Naci	Yoksulluğun değişen yüzü : çalışan yoksullar	Eskişehir	Anadolu Üniversitesi	2007	xi, 184
Erdoğan, Necmi	Yoksulluk halleri: Türkiye'de kent yoksulluğun toplumsal görünüşleri	İstanbul	İletişim	2007	960
Karabulut, Tahsin	Yoksullukla mücadelede mikrokredi uygulaması	Ankara	Nobel Yayınevi	2007	ix, 156.
Ağırman, Cemal	Zenginlik ve yoksulluk	İstanbul	Ensar Neşriyat	2007	270
Coşkun, Selim; Tireli, Münir	Avrupa Birliğinde yoksullukla mücadele stratejileri ve Türkiye	Ankara	Nobel	2008	200

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı	II. Uluslararası Mikro kredi Vasıtasıyla “Yoksulluğun Azaltılması” Konferansı (28 Kasım 2008, Kahramanmaraş)	Ankara	Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı	2008	
Buğra, Ayşe	Kapitalizm, yoksulluk ve Türkiye’de sosyal politika	İstanbul	İletişim	2008 (3. Bs. 2009)	275
	Tüketim harcamaları, yoksulluk ve gelir dağılımı: sorularla resmi istatistikler dizisi	Ankara	TÜİK	2008	XVI, 81
derl. Oktik, Nurgün	Türkiye’de yoksulluk çalışmaları	İzmir	Yakın Yayınları	2008	74
	Kentleşme şurası 2009: kentsel yoksulluk, göç ve sosyal politikalar raporu	Ankara	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	2009	112
Rahnema, Macit	Sefaletin yoksulluğu kovduğu bir dünya	İstanbul	Özgür Üniversite	2009	348
ARAŞTIRMA RAPORLARI					
PAMUK, Müzeyyen	Kırsal yerlerde yoksulluk: DİE İşgücü Piyasası Analizleri 1991 (I)	Ankara	DİE	2000	
	Kriz bağlamında kent yoksulluğunun değişen boyutları: İstanbul’da dört farklı işgücü katmanında geçim stratejilerindeki değişim		TESEV	2000	
	Turkey economic reforms, living standards and social welfare study	Ankara	World Bank	2000	xi, 84
	Gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele özel ihtisas komisyonu raporu : Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı	Ankara	DPT	2001	186
	Türkiye’de kent yoksulluğunun kültürel ve siyasal formasyonu araştırması, 2000-2002	Ankara	TÜİK	2002	
Ayşe Buğra, Çağlar Keyder	New poverty and the changing welfare regime of Turkey : report prepared for the United Nations Development Programme = Yeni yoksulluk ve Türkiye’nin değişen refah rejimi : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı için hazırlanan proje raporu	Ankara	UNDP (United Nations Development Programme)	2003	59
	Turkey poverty and coping after crises vol. 1: main report		World Bank	2003	iii, 90
	Turkey poverty and coping after crises vol. 2: background papers		World Bank	2003	ii, 180
Yardımcı, Yusuf vd.	Türkiye’de kırsal kesimde hanehalklarının yoksulluk profili	Ankara	DİE	2003	

Yazar/Sorumlu	Başlık	Yayın yeri	Yayınlayan	Yıl	Sf.
	DİE 2002 Yoksulluk Çalışması Sonuçları	Ankara	DİE	2004	
	An evaluation of poverty alleviation programmes in Southeast Anatolia Region		Turkish Social Sciences Association, UNDP	2005	57
Yuncu, Demet	İki yoksulluk yaklaşımı: A.Sen'in yapabilirlikten yoksunluk teorisi ve toplumsal dışlanma çerçevesinin karşılaştırılması	İstanbul	Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu	2005	49
World Bank - DİE	Turkey Joint Poverty Assessment Report Volume I: main report	Ankara	World Bank	2005	x, 203
World Bank	Turkey Joint Poverty Assessment Report Volume II: Poverty Policy Recommendations	Ankara	World Bank	2005	vi, 37
Adaman, F. and Bulut T.	Türkiye'deki mikro finans programlarının yoksullukla savaştaki başarısının değerlendirilmesi			2005	
Buğra, Ayşe	Yoksulluk ve sosyal haklar	İstanbul	STGM	2005	16
	2005 Yoksulluk Çalışması Sonuçları	Ankara	TÜİK	2006	
	Central and local government policies directed at poverty alleviation	İstanbul	SPF	2006	19
Buğra, Ayşe ve Çağlar Keyder	Framework Paper: Poverty And Social Policy in Contemporary Turkey	İstanbul	TESEV Yayını	2006	41
	Poverty, social exclusion and role of social work	İstanbul	SPF	2006	16
Adaman, Fikret and Çağlar Keyder	Türkiye'de büyük kentlerin gecekondü ve çöküntü mahallelerinde yaşanan yoksulluk ve sosyal dışlanma	İstanbul	Avrupa Komisyonu	2006	xii, 144
Buğra, Ayşe, Sınmazdemir, N.Tolga	Yoksullukla mücadelede insani ve etkin bir yöntem: nakit gelir desteği	İstanbul	SPF	2006	42
	Gelir dağılımı ve yoksullukla mücadele özel ihtisas komisyonu raporu : Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı	Ankara	DPT	2007	89
İstanbul Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi; DEYAM	Çocuk gözüyle yoksulluk	İstanbul	Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi	2008	95
Buğra Kavala, A., Keyder, Ç.	Kent nüfusunun en yoksul kesiminin istihdam yapısı ve geçinme yöntemleri	İstanbul	SPF	2008	51

EK.4 BİBLİYOGRAFİK VERİLER, TEZLER

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazan	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	The Impact of the economic policies on the survival strategies of the urban poor families in the post-1980 Turkey	Erol Demir	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1991	179
DR	Yoksulluğun genel belirleyicileri	İ. Bülent İlik	Hacettepe Üniversitesi	1992	174
YL	Yoksulluk nafakası	Sibel Erdem	İstanbul Üniversitesi	1992	121
YL	İşsizlerin ve çalışanların sosyal olaylarla ilgili nedensel açıklamaları	Farzaneh Amini	Ankara Üniversitesi	1996	74
DR	Gecekondu bölgesinde yaşayan kadınların karşılaştıkları krize neden olabilecek yaşam olaylarının saptanması ve ruhsal belirtilerinin değerlendirilmesi	Şeyda Ökdem	Hacettepe Üniversitesi	1997	97
YL	Yoksulluk ve ekonomik eşitsizlikle mücadelede negatif gelir vergisi	Doğan Karaman	Anadolu Üniversitesi	1998	137
YL	Gelir dağılımındaki adaletsizlik sorununun çözümüne yönelik alternatif kamu politikaları -Türkiye örneği-	Hülya Kabakçı Karadeniz	Dokuz Eylül Üniversitesi	1998	203
DR	Yoksulluk ve sosyal yardım ilişkisi: Ankara Mamak ilçesinde ampirik bir araştırma	Musa İkizoğlu	Hacettepe Üniversitesi	2000	233
YL	Spatial aspects of survival strategies of urban poor	Seher Şen	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2000	126
DR	"Yapısal dönüşümler sürecinde toplumsal dışlanmışlıkların oluşumu-İzmir tarihi kent merkezi geçiş alanı örneği"	E. İpek Özbek Sönmez	Dokuz Eylül Üniversitesi	2001	308
YL	Bitlis ilinde yaşayan sosyal yardıma muhtaç ailelerin içinde bulundukları durum ile ilgili bir araştırma	Hakkı Bilgiç	Gazi Üniversitesi	2001	148
YL	Zenginlik ve fakirlikle ilgili hadislerin hadis teknikleri açısından değerlendirilmesi	Hasan İbik	Ankara Üniversitesi	2001	378
DR	Dünya'da ve Türkiye'de gelir yoksulluğu ve insani yoksulluğun analizi ve çözüm önerileri	Orkun Özbek	Dokuz Eylül Üniversitesi	2001	278

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazan	Üniversite	Yıl	Sf.
DR	Türkiye'de yoksulluk profili ve gelir gruplarına göre gıda talebi	Seda Şengül	Çukurova Üniversitesi	2001	333
DR	Güvenli asgari gelir	Şebnem Gökçeoğlu Balcı	Galatasaray Üniversitesi	2001	189
YL	1980 sonrası dönemde Türkiye'deki gelir dağılımı dengesizliği ve yoksulluğun boyutlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi	Ferhat Akyüz	Muğla Üniversitesi	2002	130
YL	Looking at women's poverty in poor households	Gülşeli Baysu	Bilkent Üniversitesi	2002	146
YL	Socio-spatial impacts of deindustrialization and unemployment, case study: Eskişehir	Hilal Evirgen	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2002	129
YL	Türkiye'de aşağı sınıflar suç ve iktidar	Kazım Ateş	Ankara Üniversitesi	2002	102
YL	Household survival strategies of the urban poor in Turkey	M.Nergiz Ardıç	Gazi Üniversitesi	2002	128
YL	Yoksulluk nafakası ve tazminat	Mehmet Kartöz	Süleyman Demirel Üniversitesi	2002	94
YL	A Study on poverty in the city with a specific focus on ethnic networks	Melik Zafer Yıldız	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2002	158
YL	İngiliz yoksul yasaları	Onur Kovancı	Ankara Üniversitesi	2002	160
YL	Urban poverty & World Bank strategies within a perspective on the term of thirdworlduation	Turgay Albayrak	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2002	183
YL	Sünnette fakirlik ve zenginlik meselesi	Yusuf Cengiz Taş	Ankara Üniversitesi	2002	98
YL	Towards a new welfare regime in Turkey: The green card scheme in alleviation of poverty	Zehra Nurdan Atalay	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2002	154
DR	Küreselleşmenin uluslararası gelir dağılımına etkisi	Ali Ertürk	Afyon Kocatepe Üniversitesi	2003	222
YL	Küreselleşme sürecinin Türkiye'de yoksulluk sorununa etkileri	Burcu Tanyeri	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	2003	86

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazar	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Turkish welfare regime in its current transformation	Burcu Yakut	Boğaziçi Üniversitesi	2003	94
YL	Türk komedi filmlerinde zengin ve yoksul stereotip temsilleri	İlknur Demirtepe	Ankara Üniversitesi	2003	111
DR	Türkiye'de kırsal yoksulluk ve Anamas örneği	İsmail Gökdayı	Ankara Üniversitesi	2003	366
YL	Türkiye'de yeni yoksulluk ve Deniz Feneri ve Dayanışma Derneği örneği	Mustafa Özgür Çakır	Marmara Üniversitesi	2003	124
YL	Poverty and the poor in Victorian Britain 1837-1901	Önder Kocatürk	Boğaziçi Üniversitesi	2003	180
YL	Türk Aile Hukukunda yoksulluk nafakası	Seyfullah Aslan	Ankara Üniversitesi	2003	88
DR	Küreselleşme aşamasında yoksulluk ve refah politikaları	Şansel Aldemir	İstanbul Üniversitesi	2003	277
DR	Yoksulluk üzerine sosyolojik bir çalışma "Ankara kent yoksulları"	Tevfik Erdem	Hacettepe Üniversitesi	2003	159
YL	A critical evaluation of enabling strategies toward poverty reduction: The case of conditional cash transfer program in Turkey	Ali Cenap Yoloğlu	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2004	208
YL	Türkiye'de yaşanan ekonomik krizlerin yoksullaşmaya etkisi (1994-2002)	Alparslan Başaran	Gazi Üniversitesi	2004	131
YL	Charity programmes: Representations of poverty in Turkish television	Aysel Çamur	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2004	138
YL	Ankara Mamak örneğinde yoksulluk araştırması	Barçın Kurucu	Hacettepe Üniversitesi	2004	211
YL	Academic resilience: An investigation of protective factors contributing to the academic achievement of eighth grade students in poverty	Cem Ali Gizir	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2004	265
YL	Neoliberal küreselleşme sürecinde yoksulluk ve yoksullukla mücadele	Cüneyd Nakiboğlu	Ankara Üniversitesi	2004	154
DR	Küreselleşme sürecinde 'mekansal yarıma' ve 'kentsel yoksulluk' olgusunun kuramsal ve uygulamalı bir analizi: Bursa-Işıktepe örneği	Doğan Bıçkı	Uludağ Üniversitesi	2004	285

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazar	Üniversite	Yıl	Sf.
DR	Türkiye’de yoksulluk ve çevre sorunsalı	Hürkan Çelebi	Ankara Üniversitesi	2004	227
YL	Adapazarı’nda, 17 Ağustos 1999 depremi sonrası yoksulluk	İbrahim Yolcu	Sakarya Üniversitesi	2004	91
YL	Yoksulluk çizgisinin altındaki nüfusa mikrokredi uygulaması ve Türkiye’deki boyutu	İkbal Begüm Kösemen	Marmara Üniversitesi	2004	126
YL	Yoksulluk şiddet döngüsünün sosyal politika açısından analizi	Mehmet Rauf Kesici	Kocaeli Üniversitesi	2004	135
YL	Mersin’de kentleşme, göç, bütünleşme ve kent yoksulluğu (Demirtaş mahallesi örneği)	Mesut Sarı	Süleyman Demirel Üniversitesi	2004	213
DR	A sociological study of working urban poor in Istanbul and Gaziantep	Neriman Açıklan	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2004	258
YL	Dünya’da ve Türkiye’de küreselleşme ve yoksulluk süreci	Okan Taner	Muğla Üniversitesi	2004	109
DR	Yoksulluğun sosyolojik analizi: Bursa örneği	Pelin Turak Feymi	Ankara Üniversitesi	2004	311
YL	The experiences of two generations of women in poverty: A case study in Çandarlı, Altındağ in Ankara	Süheyla Türkyılmaz	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2004	350
YL	Kentli varılların varoş ve yoksulluk algıları ve mekansal ayrımlaşma ilişkisi, Adana örneği	Yasemin Çakırer	Selçuk Üniversitesi	2004	173
DR	Poverty or social reproduction of labour: Life in çöplük distric	Aynur Özügürlü	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2005	268
YL	Türkiye’de yoksulluğun boyutları ve finansal krizlerin yoksullaşmaya etkileri	Aysun Danışman	Muğla Üniversitesi	2005	166
YL	Kadın yoksulluğu ile mücadele stratejisi olarak mikrokredi: Türkiye Diyarbakır Grameen Bank mikrokredi projesi örneği	Bahar Yiğitbaş Akça	İstanbul Üniversitesi	2005	109
YL	Yoksulluk ve enformel sektör: Çöp toplayıcıları örneği (Isparta-İzmir karşılaştırması)	Cem Ergun	Süleyman Demirel Üniversitesi	2005	199
YL	Kentsel yoksulluk ve kentleşme sürecinde iki örnek: Karanfilköy ve Derbent Mahalleleri	Dilek Gümüş	Gazi Üniversitesi	2005	95

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazan	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Türkiye'de küreselleşmenin yoksulluk üzerine etkileri	Erol Sönmez	Yıldız Teknik Üniversitesi	2005	180
YL	Yoksulluğun küreselleşmesi ve kentsel yoksulluk: Ekonomik ve sosyal boyutlarıyla Konya örneğinde yoksulluk	Esra Banu Sipahi	Selçuk Üniversitesi	2005	202
YL	Türkiye'de yoksulluğa karşı sosyal politikalar	Hatice Balta	Sakarya Üniversitesi	2005	126
DR	Türkiye dış ticaretinde gelişmeler ve yoksullaştıran büyüme (1993-2003)	İsmet Ateş	Adnan Menderes Üniversitesi	2005	211
YL	Two approaches to poverty: A comparative study on Amartya Sen's theory of capability deprivation and the framework of social exclusion	Latif Demet Yuncu	Boğaziçi Üniversitesi	2005	70
YL	Kentte yoksullukla mücadelede kadınların geliştirdikleri stratejiler ve toplumsal cinsiyet rolleri	Lülüfer Körükmez	Ege Üniversitesi	2005	119
YL	Yoksulluk ve eşitlik: Ekonomik eşitliğin değeri	Nejdet Özberk	Erciyes Üniversitesi	2005	142
YL	The republic's children and their burdens in 1930s and 1940s Turkey: The idealized middle-class children as the future of the nation and the image of poor children in children's periodicals	Özge Ertem	Boğaziçi Üniversitesi	2005	211
YL	Yoksulluk düzeyindeki ailelerin kaynak kullanımları	Özlem Kızıloğlu	Gazi Üniversitesi	2005	107
YL	Sosyal politika olarak yoksullukla mücadelenin bir eleştirisi: Dünya Bankası'nın Türkiye'de sosyal riski azaltma projesi	Özlem Zehra Taştan	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2005	220
YL	Kentsel yoksulluğun aşılmasında sürdürülebilir mahalle yenileştirme yaklaşımı ve Küçükçekmece örneği	Tunay Aydın	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	2005	152
YL	Poverty - environment nexus: European Union's dualist approach	Anıl Özne Gökçe	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2006	127
DR	Yoksulluk, kalkınma ve kamu harcamaları analizi: Gelişmekte olan ülkeler örneği	Bernur Açıkgöz	Dokuz Eylül Üniversitesi	2006	280
YL	Charles Dickens'ın Hard Times, David Copperfield, Great Expectations, Oliver Twist adlı romanlarında yoksulluk	Bilge Razi	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2006	88
TIPTA UZMANLIK	İnönü Emin Aytan Sağlık Ocağı bölgesinde yoksulluğun sağlık üzerine etkisi	Canan Kaynak	Dokuz Eylül Üniversitesi	2006	116

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazar	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Yoksul ve yoksul olmayan kadınlarda sağlık algısını etkileyen etmenlerin incelenmesi	Cantürk Çapık	Dokuz Eylül Üniversitesi	2006	79
YL	Yasadışı yapılaşan alanlarda dönüştürme kapasitelerinin tükenişi ve kentsel yoksulluk Çeliktepe örneği	Emrah Altınok	Yıldız Üniversitesi	2006	168
YL	18-40 yaş kent yoksulu kadınların rekreasyon alışkanlıkları (İstanbul-Pendik Ahmet Yesevi mah. örneği)	Evrin Öztürk	Kocaeli Üniversitesi	2006	101
DR	Woman's labor and poverty: The case of Eskisehir province in Turkey	Fatime Güneş	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2006	326
YL	Yoksulluk: Temel kavramlar, ölçüm yöntemleri ve Türkiye'de kırsal yoksulluğun belirleyicileri	Fatma Duygu Atahan	Hacettepe Üniversitesi	2006	182
YL	21.yüzyılda kalkınma stratejileri ve yoksulluğun azaltılması: Türkiye uygulaması	Gülhan Tomruk	Erciyes Üniversitesi	2006	181
Dr	Sosyal hizmet bakış açısından yoksul kadınlar: Altındağ örneği	Gülsüm ÇAMUR DUYAN	Hacettepe Üniversitesi	2006	
YL	Yoksulluk ekonomisi ve Türkiye'de yoksullukla mücadele stratejileri	Halil Cem Öztürk	Gazi Üniversitesi	2006	166
YL	Working street children in Turkey and Romania: A comparative historical analysis in the context of new poverty	Hasret Dikici Bilgin	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2006	163
YL	Kentsel yoksulluk: Diyarbakır Aziziye Mahallesi örneği	Hatice Kurşuncu	Ankara Üniversitesi	2006	144
YL	Yoksulluk olgusuna kavramsal bir bakış	Hikmet Gülçin Beken	Marmara Üniversitesi	2006	138
YL	Yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelede uyguladığı sosyal yardım ve sosyal hizmet programları	Kadriye Kobak	Anadolu Üniversitesi	2006	121
YL	Yoksulluk, sosyal dışlanma işsizlik sarmalı	Mehmet Akalın	Anadolu Üniversitesi	2006	138
YL	Poverty mapping with geographic information systems: A case study in Keçiören district, Ankara	Mehmet Kalaycıoğlu	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2006	166
YL	Yoksulluğun 1-4 yaş grubu çocuklarda hastalanma sıklığı üzerine etkileri	Nazan Gürarlan	Mersin Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu	2006	84

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazan	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Sivas'ta yoksulluk	Nejat Üstün	Cumhuriyet Üniversitesi	2006	81
YL	Gelişmekte olan ülkelerde yoksulluk ve yoksullukla mücadele politikaları	Nihal Erol	Selçuk Üniversitesi	2006	129
YL	Türkiye'de yoksulluk ve basına yansması	Özen Taçyıldız	Yıldız Teknik Üniversitesi	2006	197
YL	Yoksulların yaşam kalitesinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Ankara Çankaya ilçesi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı örneği	Özgür Öztürk	Hacettepe Üniversitesi	2006	187
YL	Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının yoksullukla savaşımlar politikaları içindeki yeri (Eskişehir örneği)	Sibel Yılmaz	Anadolu Üniversitesi	2006	260
YL	Orhan Kemal'in Gurbet Kuşları ve Latife Tekin'in Sevgili Arsız Ölüm romanlarında köyden kente göç ve yoksulluk	Turgay Gümeli	Yeditepe Üniversitesi	2006	148
YL	Türkiye'de iktisadi büyüme stratejileri ve yoksulluk	Umar Karatepe	Yıldız Teknik Üniversitesi	2006	198
YL	Yoksullukla mücadele programlarından mikrokredi ve Türkiye Diyarbakır örneği başarı değerlendirmesi	Adil Döşeyen	Gazi Üniversitesi	2007	193
YL	New actors of new poverty: The "other" children of Çukurova	Ayşegül Özbek	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2007	175
YL	Küreselleşme ve yoksulluk ilişkisinin sosyolojik analizi	Derya Aydın	Fırat Üniversitesi	2007	218
YL	Poverty and corruption in Post-Soviet Russia: a comparison of Yeltsin and Putin eras	Emek Yıldırım	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2007	120
YL	World Bank's changing approach to poverty from a neoliberal to third way approach: the case of Turkey	Emine Bademci	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2007	163
YL	Mikrofinans sistemi ve türkiye için bir model önerisi	Emine Öner	Gazi Üniversitesi	2007	159
YL	Yoksulluk ve reklam algısı : reklam metinlerine yönelik algılamalar üzerine bir alan çalışması	Emrah Ayaşlıoğlu	Ankara Üniversitesi	2007	115
DR	Orman köylerinin kalkınmasına yönelik uygulanan politikaların yoksulluk düzeyi ve orman kaynaklarının kullanımına etkisi-Muğla örneği	Erol Solmaz	Muğla Üniversitesi	2007	278

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazar	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Kent yoksulluğu, sokak çocukları ve suç	Esra Işık	Dumlupınar Üniversitesi	2007	166
YL	Yoksulluk nafakası	Esra Şeren Demirel	Gazi Üniversitesi	2007	70
YL	Doksanlı yıllardan günümüze Türkiye’de yoksulluk kavramının medyada ele alınış biçimleri	Fadile Sümbül Bayrak	Ankara Üniversitesi	2007	106
YL	Yoksullukla mücadelede dış yardımın etkinliği	Ferda Karagöz	İstanbul Üniversitesi	2007	138
YL	Gelir dağılımında en yoksul % 5’lik dilim	Gülçin Tapşın	İstanbul Üniversitesi	2007	140
YL	Küreselleşme sürecinde Türkiye’de gelir dağılımı, yoksulluk ve sosyal politikaların evrimi	Gülhan Aktaş Kaya	Gazi Üniversitesi	2007	205
YL	Bölgesel yoksulluk ve farklılaştırılmış politika önerileri	Hüseyin Tancan Kale	Mustafa Kemal Üniversitesi	2007	87
YL	Women in urban poverty: Qualitative look at coping strategies [Kent yoksulluğunda kadınlar: Baş etme stratejilerine niteliksel bir bakış]	Makbule Evrem Tülki	Boğaziçi Üniversitesi	2007	219 s.
YL	Kent yoksulluğunu önlemede kent yönetimlerinin rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi örneği	Özlem Altun	Gazi Üniversitesi	2007	226
YL	Türkiye’de gelir dağılımı ve yoksulluk (Sivas ili örneği)	Serap Bolayır	Cumhuriyet Üniversitesi	2007	105
YL	The experiences of urban poverty among recent immigrants in Ankara: Social exclusion or not?	Serpil Taşkan	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2007	193
YL	Türkiye’de sosyal dışlanma ve yoksulluk	Betül Bölükbaşı	Marmara Üniversitesi	2008	X,153y
YL	Mikrofinans yönteminin yoksullukla mücadelede kullanımı ve Türkiye’de işsizliği önlemede uygulanabilirliği	Muharrem Can	Marmara Üniversitesi	2008	XI, 158y
YL	Kütahya’ da kent yoksulluğu	Engin GÜNEŞ	Afyon Kocatepe Üniversitesi	2008	124 y.
YL	John Steinbeck’ in the Grapes of Wrath, of Mice and Men, The Pearl, Tortilla Flat ve Cannery Row adlı yapıtlarında yoksulluk	Evren Ayaz	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2008	84

Program Türü	Tez Adı	Tezi Yazan	Üniversite	Yıl	Sf.
YL	Latife Tekin'in yapıtları üzerine feminist bir okuma: Yoksulluk, toplumsal dışlanma ve dil	Fatmatüz zehra Fidan	Muğla Üniversitesi	2008	150
DR	Türkiye’de 1980 sonrasında uygulanan yoksullukla mücadele programları: Sosyal riski azaltma projesi (SRAP) örneği – Aydın ili uygulaması	İlhan Karakoyun	Adnan Menderes Üniversitesi	2008	257
YL	Yoksullukla mücadelede eğitimin rolü: Şartlı nakit transferi-ŞNT örneği	İmran Kaya	Süleyman Demirel Üniversitesi	2008	281 .
DR	Yoksulluğa yerel müdahale “ sosyal belediyecilik” karşılaştırmasında Eminönü ve Beşiktaş Belediyeleri örnekleri	Kesgin, Bedrettin	Marmara Üniversitesi	2008	X, 201y.
YL	Engelli bireye sahip yoksul ailelerin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlarla başa çıkma tarzları	Fuat Lüle	Hacettepe Üniversitesi	2008	
DR	Kur'an'da zenginlik ve fakirlik	Mustafa Şen	Selçuk Üniversitesi	2008	279
YL	The rich and the poor: Wealth polarization in late eighteenth-century ‘Ayntâb = Zengin(ler) ve Yoksul(lar): On Sekizinci Yüzyıl sonlarında ‘Ayntâb'da servet kutuplaşması.	Pehlivan, Zozan	Sabancı Üniversitesi	2008	83

UZMANLIK TEZLERİ

	Türkiye’de yoksulluğun ölçülmesi ve sosyo-ekonomik yapılarla ilişkisi	DANSUK, Ercan	DPT	1997	
	Yoksulluk ve Türkiye’deki boyutları	Dumanlı, Recep	DPT	1996	xiv, 176
	Türkiye’de bölge ayrımında yoksulluk sınırı	Erdoğan, Güzin	DİE	1996	x, 93 y.
	Türkiye’de yoksulluğun sosyo-ekonomik analizi	Alıcı, Sema	DİE	1999	viii, 108
	Türkiye’de yoksulluk sorunu ve yoksulluk yönetimi	SOZAN, Volkan	DİE	2000	
	Türkiye’de sosyal transferlerin yoksulluk üzerindeki etkileri	ŞEKER, Sırma Demir	DPT	2008	xix, 195
	Yoksulluk, yoksulluğun ölçülmesi ve bölgesel karşılaştırma	Kale, Hüseyin Tancan		2007	xi, 79

EK.5 DÜNYADAKİ YOKSULLUK ARAŞTIRMA MERKEZLERİ *

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Center on Urban Poverty & Community Development		ABD	http://povertycenter.cwru.edu
Centre for International Development	CID	ABD	http://www.cid.harvard.edu/
Childhood Poverty Research and Policy Centre	CHIP	ABD	http://www.childhoodpoverty.org/
Institute for Research on Poverty	IRP	ABD	http://www.ssc.wisc.edu/irp/
Institute on Race and Poverty	IRP	ABD	http://www.irpumn.org/
International Anti Poverty Law Center	IAPLC	ABD	http://www.iaplc.org
Joblessness and Urban Poverty Research Program		ABD	http://www.hks.harvard.edu/urbanpoverty/
Joint Centre for Poverty Research	JCPR	ABD	http://www.jcpr.org/
MacArthur Network on Inequality and Poverty		ABD	http://www.macfound.org/site/c.1kLXJ8MQKrH/b.1011001/k.94C6/Research_Networks_Inequality_and_Poverty_in_the_Broader_Perspective.htm
National Center for Children in Poverty	NCCP	ABD	http://www.nccp.org/
National Poverty Center	NPC	ABD	http://www.npc.umich.edu/
Poverty and Human Rights Centre		ABD	http://www.povertyandhumanrights.org/html/about_project.html
Poverty and Race Research Action Council		ABD	http://www.prrac.org/index.php
Poverty Research Institute		ABD	http://www.lsnj.org/PovResrch.htm
Poverty, Inequality and Development	PID	ABD	http://www.arts.cornell.edu/poverty
Rural Poverty Research Centre	RPRC	ABD	http://www.rprconline.org/
Survey Research Centre	SRC	ABD	http://srcweb.berkeley.edu/
University of Kentucky Centre for Poverty Research	UKCPR	ABD	http://www.ukcpr.org/
World Bank Institute	WBI	ABD	http://www.worldbank.org/wbi
World Bank Poverty Research Programme		ABD	http://econ.worldbank.org/programs/poverty/
Arnold Bergsträsser Institut	ABI	Almanya	http://www.arnold-bergstraesser.de/cms2/index.php

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Deutsches Institut für Entwicklungspolitik	GDI	Almanya	http://www.die-gdi.de
German Institute of Global and Area Studies	GIGA	Almanya	http://www.giga-hamburg.de/index.html
Ibero-Amerika Institut für Wirtschaftsforschung	IAI	Almanya	http://www.iai.wiwi.uni-goettingen.de/
Zentrum für Entwicklungsforschung	ZEF	Almanya	http://www.zef.de/
Zentrum für Internationale Entwicklungs- und Umweltforschung	ZEU	Almanya	http://www.uni-giessen.de/zeu/
Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit	GTZ	Almanya	http://www.gtz.de/de/index.htm
Centro de Estudios de Estado y Sociedad	CEDES	Arjantin	http://www.cedes.org
Centro de Estudios de Población (Nüfus Etütleri Merkezi)	CENEP	Arjantin	http://www.cenep.org.ar/
Centro de Estudios e Investigaciones Laborales	CEIL-PIETT	Arjantin	http://www.ceil-piette.setcip.gov.ar/
Instituto de Estudios Económicos sobre la Realidad Argentina y Latinoamericana	ERAL	Arjantin	http://www.ieral.org/
Canberra Group, The		Avustralya	http://poverty.worldbank.org/webguide/category/4#10336
Development Studies Network		Avustralya	http://devnet.anu.edu.au/
Poverty Research Centre		Avustralya	http://rspas.anu.edu.au/economics/povrc.html
Social Policy Research Centre	SPRC	Avustralya	http://www.sprc.unsw.edu.au
Austrian Research Foundation for Development	OFSE	Avusturya	http://www.oefse.at/
Vienna Institute for Development and Cooperation	VIDC	Avusturya	http://www.videc.org/
Bangladesh Institute of International and Strategic Studies	BIISS	Bangladeş	http://biiss.org/
Bangladesh Unnayan Gobeshona Protishthan	BIDS	Bangladeş	http://www.bids-bd.org/
Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific	CIRDAP	Bangladeş	http://www.cirdap.org.sg/
Centre for Economic Studies		Belçika	http://www.econ.kuleuven.ac.be/ew/academic/cop/default.htm
Centre Tricontinental	CETRI	Belçika	http://www.cetri.be
European Anti Poverty Network	EAPN	Belçika	www.eapn.org
Institute d'Etudes du Développement	UCL/DVLP	Belçika	http://www.dvlp.ucl.ac.be/
Institute of Development Policy and Management	IDPM	Belçika	http://www.ua.ac.be/dev/
International Cooperation for Development and Solidarity	CIDSE	Belçika	http://www.cidse.org/
Botswana Institute for Development Policy Analysis	BIPDA	Botswana	http://www.bidpa.bw/

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Curso de Mestrado em Economia	CAEN	Brezilya	http://www.caen.ufc.br/
UNDP International Poverty Centre	PC	Brezilya	http://www.undp.org/povertycentre/
Centre d'Etudes Economique et Sociales de l'Afrique de l'Ouest	CESAO	Burkina Faso	cesao.bobo@fasonet.bf
PovNet		Canada	www.povnet.org
Association of Development Researchers in Denmark, The	FAU	Danimarka	http://www.udviklingsforskning.dk/
Center for Afrikastudier	CAS	Danimarka	http://www.teol.ku.dk/cas/
Centre for Development Research	DIIS or CDR	Danimarka	http://www.cdr.dk/ , soon to change into http://www.diis.dk/
Copenhagen Development Consultancy A/S		Danimarka	http://www.copenhagendc.com/
Socialforskningsinstituttet	SFI	Danimarka	http://www.sfi.dk/
Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales, Sede Ecuador	FLACSO	Ekvator	http://www.flacso.org.ec/
Lembaga Demografi	LD-FEUI	Endonezya	http://www.ldfeui.org/
Organization for Social Science Research in Eastern & Southern Africa	OSSREA	Etiyopya	http://www.ossrea.net
Centre for Development Studies	CDS	Fiji	http://www.usp.ac.fj/devstudy/cds.html
College of Social Work and Community Development	CSWCD	Filipinler	http://www.upd.edu.ph/~cswcd/
Economics and Research Department	ERD	Filipinler	http://www.adb.org/erd/default.asp
International Institute of Rural Reconstruction	IIRR	Filipinler	http://www.iirr.org/
National Statistical Coordination Board	NSCB	Filipinler	http://www.nscb.gov.ph/
Philippine Institute for Development Studies	PIDS	Filipinler	http://www.pids.gov.ph/
Social Development Research Centre		Filipinler	http://www.dlsu.edu.ph/research/centers/sdrc/
Social Weather Stations	SWS	Filipinler	http://www.sws.org.ph/
UNU World Institute for Development Economics Research	UNU/WIDER	Finlandiya	http://www.wider.unu.edu/
World Poverty Map		Finlandiya	http://www.cis.hut.fi/research/som-research/worldmap.html
Centre d'Etudes et de Recherches sur le Développement International	CERDI	Fransa	http://www.cerdi.org/
Centre Documentation et Information Scientifique pour le Développement	CEDID	Fransa	http://www.ird.fr/
Centre Population et Développement	CEPED	Fransa	http://www.ceped.org/
Développement et Insertion Internationale	DIAL	Fransa	http://www.dial.prd.fr/
Groupe d'Intérêt Scientifique pour l'Etude de la Mondialisation et du Développement	GEMDEV	Fransa	http://www.gemdev.org/

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Institut Français des Relations Internationales	IFRI	Fransa	http://www.ifri.org
Institute de reserche pour le développement	IRD	Fransa	http://www.ird.fr/
Institute d'Etude du Développement Economique et Social	IEDES	Fransa	http://iedes.univ-paris1.fr/
International Union for the Scientific Study of Population	IUSSP	Fransa	http://www.iussp.org/
OECD Development Centre		Fransa	http://www.oecd.org/departement/0,2688,en_2649_33731_1_1_1_1_1,00.html
PARtnerships In Statistics for development in the 21st century	Paris 21	Fransa	http://www.paris21.org/
UNESCO Social and Human Sciences Sector	UNESCO SHS	Fransa	www.unesco.org/shs/
Centre for Development Studies	CDS	Gana	http://www.uccghana.net/Schools/CENTRE_FOR_DEVELOPMENT_STUDIES.htm
Institute of Statistical, Social and Economic Research	ISSER	Gana	http://www.issr.org/
Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales, Sede Guatemala	FLACSO	Guatemala	http://www.flacso.edu.gt/
Southern African Regional Poverty Network	SARPN	Güney Afrika	http://www.sarpn.org.za/
Institute of Development Studies, Jaipur	IDSJ	Güney Asya	http://www.idsj.org/
Panos Institute, The		Haiti	http://www.panosinst.org/
Afro-Asian Rural Development Organisation	AARDO	Hindistan	http://www.aardo.org/
Baif Development Research Foundation		Hindistan	http://www.baif.com/index.htm
Centre for Economic and Social Studies	CESS	Hindistan	http://www.cess.ac.in/cesshome/cessmain.asp
Centre for the Study of Developing Societies	CSDS	Hindistan	29 Rajpur Road, Delhi 110054 India
Centre for Women's Development Studies	CWDS	Hindistan	http://www.cwds.org/
Council for Social Development	CSD	Hindistan	http://www.csdindia.org/
Gujrat Institute of Development Research	GIDR	Hindistan	http://www.gidr.ac.in/
Indira Gandhi Institute of Development Research	IGIDR	Hindistan	http://www.igidr.ac.in/
Institute of Development Studies	IDS	Hindistan	http://www.universityofmysore.org/departement/devlop_stu/
International Institute for Population Sciences	IIPS	Hindistan	http://www.iipsindia.org/
Madras Institute of Development Studies	MIDS	Hindistan	http://www.mids.ac.in/
Nabakrushna Choudhury Centre for Development Studies	NCDS	Hindistan	http://www.icssr.org/bhubneshwar.htm
National Institute of Rural Development	NIRD	Hindistan	http://www.nird.org/index.html

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Research and Information System for Non-aligned and other Developing Countries	RIS	Hindistan	http://www.ris.org.in/
Amsterdam Institute for Metropolitan and International Development Studies	AMIDSt	Hollanda	http://www.fmg.uva.nl/amidst/home.cfm
Centre for Development Studies	CDS	Hollanda	http://www.eco.rug.nl/cds/
Centre for International Development Issues Nijmegen	CIDIN	Hollanda	http://www.ru.nl/cidin/
European Centre for Development Policy Management	ECDPM	Hollanda	http://www.ecdpm.org/
Institute for Housing and Urban Development Studies	IHS	Hollanda	http://www.ihs.nl/
Netherlands Development Assistance Research Council	Rawoo	Hollanda	http://www.rawoo.nl/home.html
Research School for Resource Studies for Development	CERES	Hollanda	http://ceres.fss.uu.nl/
Centre for Analysis of Social Exclusion	CASE	İngiltere	http://sticerd.lse.ac.uk/case/
Centre for Poverty and Social Justice		İngiltere	http://www.bris.ac.uk/sps/research/cpsj/default.shtml
Centre for Research in Social Policy		İngiltere	http://www.lboro.ac.uk/departments/ss/centres/crsp/main.htm
Childhood Poverty Research and Policy Centre	CHIP	İngiltere	http://www.childhoodpoverty.org/
Chronic Poverty Research Centre	CPRC	İngiltere	http://www.chronicpoverty.org/
Development Planning Unit	DPU	İngiltere	http://www.ucl.ac.uk/DPU/
Development Research Centre on Migration, Globalization and Poverty		İngiltere	http://www.migrationdrc.org/index.html
ESRC Research Group on Wellbeing in Developing Countries	WeD	İngiltere	http://www.welldev.org.uk/
Global Poverty Research Group	GPRG	İngiltere	http://www.gprg.org/
Institute of Development Studies	IDS	İngiltere	http://www.ids.ac.uk
Overseas Development Institute	ODI	İngiltere	http://www.odi.org.uk/
Oxford Poverty and Human Development Initiative	OPHI	İngiltere	http://www.ophi.org.uk/
Poverty Research Unit		İngiltere	http://www.sussex.ac.uk/Units/PRU/
Townsend Centre for International Poverty Research		İngiltere	http://www.bris.ac.uk/poverty/
Centre for Development Studies	CDS	İrlanda	http://www.ucd.ie/cds/
Combat Poverty Agency	CPA	İrlanda	www.combatpoverty.ie
Scottish Poverty Information Unit		İskoçya	http://www.povertyinformation.org
Euro-American Association of Economic Development Studies	EAAEDS	İspanya	http://www.usc.es/~economet/ea.htm
Instituto de Estudios sobre Desarrollo y Cooperación Internacional (Uluslararası Kalkınma Araştırmaları ve	HEGOA	İspanya	http://www.hegoa.ehu.es/topics/intro/

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
İşbirliği Enstitüsü			
Weitz Centre for Development Studies	DSC	İsrail	dsc@netvision.net.il
Expert Group on Development Issues	EGDI	İsveç	http://www.egdi.gov.se/
Latinamerika-Institutet i Stockholm	LAIS	İsveç	http://www.lai.su.se/
Nordiska Afrikainstitutet	NAI	İsveç	http://www.nai.uu.se/
Peace and Development Research	Padrigu	İsveç	http://www.padrigu.gu.se/
European Association of Development Research and Training Institutes	EADI	İsviçre	http://www.eadi.org/
International Social Security Association	ISSA	İsviçre	http://www.issa.int/
Swiss Academy for Development	SAD	İsviçre	http://www.sad.ch
United Nations Research Institute for Social Development	UNRISD	İsviçre	http://www.unrisd.org/
Gruppo CERFE	CERFE Group	İtalya	http://www.gruppo-cerfe.org/
Interuniversity Consortium for Development Cooperation	CONICS	İtalya	http://www.conics.it/
Society for International Development	SID	İtalya	http://www.sidint.org/
UNICEF International Child Development Centre	ICDC	İtalya	http://www.unicef-icdc.org/
Sir Arthur Lewis Institute of Social and Economic Studies	SALISES	Jamaica	http://salises.uwimona.edu.jm:1104/
Foundation for Advanced Studies on International Development	FASID	Japonya	http://www.fasid.or.jp/
Global Development Research Centre	GDRC	Japonya	http://www.gdrc.org/
International Development Center of Japan	IDCJ	Japonya	http://www.idcj.or.jp/indexe.htm
Groupe de Recherche sur les Villes du Cameroon	GREVC A	Kamerun	http://site.voila.fr/rjassako/
Pan African Institute for Development, West Africa	PAID-WA	Kamerun	www.paidwestafrica.org
Canadian Council on Social Development	CCDS	Kanada	http://www.ccsd.ca/
Centre for Developing Area Studies	CDAS	Kanada	http://www.mcgill.ca/cdas/
International Development Research Centre	IDRC	Kanada	http://www.idrc.ca/
International Institute for Sustainable Development	IISD	Kanada	http://www.iisd.org/
Social Sciences and Humanities Research Council of Canada	CRSH	Kanada	http://www.sshrc.ca/
Sustainable Development Research Initiative	SDRI	Kanada	http://www.sdri.ubc.ca/

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Institute for Development Studies	IDS	Kenya	idsdirector@swiftkenya.com
Instituto de Estudios Sociales en Población	IDESPO	Kosta Rika	http://www.una.ac.cr/idespo/
Arab Planning Institute, The	API	Kuveyt	http://www.arab-api.org/
Centro de Estudios Demográficos	CEDEM	Küba	http://www.uh.cu/centros/cedem/CEWE B.htm
Hungarian International Development Assistance Non-Profit co	HUN-IDA	Macaristan	http://www.hunida.hu/
Centre for Social Research	CSR	Malawi	http://www.csr.org.mw/
Pusat Penyelidikan Dasar	CPR	Malezya	http://www.usm.my/cpr/
Center of Research for Development	CIDAC	Meksika	http://www.cidac.org/
Centro de Estudios Demográficos y de Desarrollo Urbano	CEDDU	Meksika	http://www.colmex.mx/centros/ceddu/index.htm
Centro de Estudios Sociológicos	CES	Meksika	http://www.colmex.mx/centros/ces/index.htm
Centro de Investigación y Docencia Económicas	CIDE	Meksika	http://www.cide.edu
Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social	CIESAS	Meksika	http://www.ciesas.edu.mx
Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales, Sede México	FLACSO	Meksika	http://www.flacso.edu.mx/
Centre for Development Studies	CDS	Nigeria	Mr. V.A.O. Adetula. E-mail: vadetula@skannet.com
Centre for Gender and Social Policy Studies	CGSPS	Nigeria	centgend@oauife.edu.ng
Centre for Development and The Environment	SUM	Norveç	http://www.sum.uio.no/
Centre for Development Studies	CDS	Norveç	http://www.svf.uib.no/sfu/index.htm
Chr. Michelsen Institute	CMI	Norveç	http://www.cmi.no/
Comparative Research Programme on Poverty	CROP	Norveç	http://www.crop.org/
Norsk Forening for Utviklingsforskning	NFU	Norveç	http://www.nfuf.no/
Poverty Mapping		Norveç	http://www.povertymap.net/
Pakistan Institute of Development Economics	PIDE	Pakistan	http://www.pide.org.pk/
Pakistan Economic Research Institute	PERI	Pakistan	24 Mianmir Rd, Upper Mall Scheme, Lahore 15, Pakistan
Centro de Análisis y Difusión de Economía Paraguaya	CADEP	Paraguay	http://www.cadep.org.py/
Centro de Estudios y Promoción del Desarrollo	DESCO	Peru	http://www.desco.org.pe/
Instituto de Estudios Peruanos	IEP	Peru	http://iep.perucultural.org.pe
Centro de Estudos sobre África e do Desenvolvimento (Afrika ve Kalkınma Araştırmaları Merkezi)	CeSA	Portekiz	http://pascal.iseg.utl.pt/~cesa/

Kuruluşun adı	Kısaltma	Ülke	Erişim
Council for the Development of Social Science Research in Africa	CODESRIA	Senegal	http://www.codesria.org/
Rural Development Training and Research Institute	RDTRI	Sri Lanka	dttri@sltnet.lk
Development Studies and Research Centre		Sudan	http://www.sudan.net/uk/f-econom.htm
Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía	CELADE	Şili	http://www.eclac.cl/celade/
Instituto de Economía		Şili	http://volcan.facea.puc.cl/economia/
Instituto de Sociología	S-UCCH	Şili	http://www.puc.cl/sociologia/
Programa de Economía del Trabajo	PET	Şili	http://www.petchile.cl/
Economic and Social Research Foundation	ESRF	Tanzanya	http://www.esrfz.org/
Thailand Development Research Institute	TDRI	Tayland	http://www.info.tdri.or.th/
Deniz Feneri Yoksulluk Araştırmaları Merkezi	DEYAM	Türkiye	www.deyam.org
Sosyal Politikalar Forumu	SPF	Türkiye	http://www.spf.boun.edu.tr/
Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries	SESRIC	Türkiye	http://www.sesrtic.org/index.php
Economic Policy Research Centre	EPRC	Uganda	http://www.eprc.or.ug/
Social Watch		Uruguay	http://www.socialwatch.org/en/portada.htm
Centro Latinoamericano de Economía Humana	CLAEH	Uruguay	http://www.claeh.org.uy/
Instituto de Promoción Económico Social del Uruguay	IPRU	Uruguay	http://www.uruguaysolidario.org.uy/ipru/index.html
Institute of Labour Science and Social Affairs	ILSSA	Vietnam	lssvn@nn.vnn.vn
Mediterranean Agronomic Institute of Chania	MAICH	Yunanistan	http://www.maich.gr/
Institute of Development Studies	IDS	Zimbabve	http://www.uz.ac.zw/units/ids/

*Dünyada yoksulluk araştırmalarını yürüten ve bu araştırmalara yoğunlaşan kuruluşların listesi büyük ölçüde UNESCO Poverty Research Institutes Database'den ve Oyen, Else *The Polyscopic Landscape Of Poverty Research: "State Of The Art" in International Poverty Research* kitabından faydalanılarak oluşturulmuştur.